

DE BRIEF AAN DE HEBREEËN

F.W. Grant

DE BRIEF AAN
DE HEBREEËN

De numerieke structuur van de Schrift

De brief aan de Hebreëen

De numerieke structuur van de Schrift

Auteur: F.W. Grant
Vormgeving: Jan Paul Spoor
Eerste editie: 2025
Copyright: OudeSporen online uitgeverij
Engelse versie: STEM Publishing / BrethrenArchive.org

Inhoud

Voorwoord.	8
De brief aan de Hebreeën	10
Omvang en indeling van de brief aan de Hebreeën	10
De brief heeft vijf afdelingen:	15
Opmerkingen	16
Afdeling 1. (Hebr. 1 - 2:4)	17
Sectie 1. (Hebr. 1:1-4)	18
Sectie 2. (Hebr. 1:5-14)	23
Sectie 3. (Hebr. 2:1-4)	29
Afdeling 2. (Hebr. 2:5 - 4:13).	31
Sectie 1. (Hebr. 2:5-9)	31
Sectie 2. (Hebr. 2:10-18)	34
Sectie 3. (Hebr. 3:1-6)	44
Sectie 4. (Hebr. 3:7 - 4:13)	49
Afdeling 3. (Hebr. 4:14 - 10)	56
Onderverdeling 1. (Hebr. 4:14 - 7)	56
Sectie 1. (Hebr. 4:14 - 5:10)	57
Sectie 2. (Hebr. 5:11 - 6)	65
Sectie 3. (Hebr. 7)	74
Onderverdeling 2. (Hebr. 8)	82

Onderverdeling 3. (Heb. 9 - 10).	89
Afdeling 4. (Hebr. 11)	113
Afdeling 5. (Heb. 12, 13)	124
Onderverdeling 1. (Hebr. 12 - 13:6).	124
Onderverdeling 2. (Hebr. 13:7-25)	133
Bijlagen	141
Bron	141
Volgorde en indeling van de Bijbelboeken	142
Betekenis van de cijfers	143

Voorwoord

Door Gods genade zijn de aantekeningen over het Nieuwe Testament hierbij voltooid. Het is alleen maar te hopen dat, geschreven als het is door een periode van relatieve zwakheid, het huidige volume niet te veel de sporen daarvan laat zien, maar eerder hoe, volgens het principe dat Hij verklaard heeft het Zijne te zijn, Zijn kracht erin wordt vervolmaakt. Door de vriendelijkheid van sommigen wier harten geïnteresseerd zijn in de huidige poging om de onuitputtelijke rijkdom van het kostbare Woord opnieuw uiteen te zetten, zijn stenografie en de typemachine ingeschakeld om de arbeid te verlichten en het werk te bespoedigen; zodat sneller vooruitgang is geboekt dan anders mogelijk zou zijn geweest, en mij op deze manier de vreugde is geschonken om andere, tot nu toe onbekende, medewerkers te hebben. Hij weet, wie alleen kan zeggen, aan de gebeden van hoevelen ik ook schatplichtig ben: mogen nog velen een schuld vermeerder die graag wordt beleden.

Na dit deel is het de bedoeling, als de Heer het wil, om de boeken van de profeten van het Oude Testament op te nemen, die helaas verwaarloosd worden door de massa van zelfs ernstige christenen; of die vooral gewaardeerd worden om de details van toekomstige gebeurtenissen die zij geven, in plaats van dat zij, zoals zij doen, de hele wereld in het licht van God brengen, en Zijn volk dus in de gedachten van God. Er is misschien geen deel van de Schrift dat het

gelovige werk meer nodig heeft en meer zal belonen dan deze. Moge God de harten van zeer velen opwekken en prikkelen!

Door de ernstige ziekte van de heer Ridout zijn de verwijzingen naar het einde van de brieven van Paulus in mijn minder bekwame handen terechtgekomen. Hij is er nu weer mee bezig, waarvoor Hij bedankt mag worden die hem heeft opgewekt.

Rest mij nog te zeggen dat de schrijver van de Aantekeningen zich, evenals in vorige delen, vrij en volledig heeft uitgelaten over elk onderwerp waartoe de Schrift zelf heeft geleid, in het vertrouwen dat degenen die misschien het meest van hem verschillen, toch een eerlijk streven zullen waarderen om helemaal niets te verbergen van wat de goddelijke genade aan allen heeft gegeven, zodat hij het niet kon achterhouden. Moge Hij ons allen in vollere kennis brengen en zo in meer gemeenschap met Zichzelf!

F.W. Grant. Plainfield, N.J., 4 februari 1902.

De brief aan de Hebreëën

Omvang en indeling van de brief aan de Hebreëën

De brief is anoniem, en zijn auteurschap is veel betwist; niet zijn canoniciteit, die is nooit echt geweest. Petrus' duidelijke vermelding van een brief van Paulus aan de besnijdenis (2 Petr. 3:15-16), die hij rangschikt onder de 'andere geschriften', lijkt voldoende doorslaggevend dat de auteur ervan Paulus was. Waar vinden we een ander geschrift dat aan deze beschrijving beantwoordt? Ondanks dat commentatoren over het algemeen twijfelen tussen Apollos en Barnabas. Tertullianus, in de derde eeuw, schreef het toe aan de laatste. Niemand behalve de moderneren hebben dat aan de eerste gedaan. De aanspraak in dit geval is voornamelijk gebaseerd op de stijl, - die anders zou zijn dan die van Paulus, - de voortdurende citaten uit de Septuagint, en zelfs daar waar de Septuagint lijkt af te wijken van het origineel, en in sommige dingen lijkt op Philo, de Jood, de Alexandrijn. Een voldoende antwoord hierop is dat de Alexandrijnse Gemeente zelf het aan Paulus toeschreef, en blijkbaar niets wist van hun landgenoot Apollos.

Hoe passend is het dat het in feite Paulus is, de apostel van de heidenen, maar wiens hart zich met zo'n onveranderlijke genegenheid tot zijn verwanten naar het vlees keerde, wiens liefde voor hen hem alleen maar de beslissende getuige maakte van hun afwijzing van zijn

bediening aan hen, en die hier de woorden van zijn Meester laat weerklinken toen hij op dezelfde manier werd afgewezen: 'Zie, uw huis is voor u verlaten.' Maar zo kunnen we ook de toepasselijkheid inzien van die spanning in de brief die zo vaak breder kijkt dan naar de christelijke Gemeente zelf; op verschillende plaatsen ruimte latend voor het opnieuw enten van Israëls takken in hun eigen olijfbom wanneer de tijd zal komen. De leerstellige relatie van de brief aan Paulus is nooit in twijfel getrokken. Het zou zelfs onmogelijk zijn, zou men zeggen, daaraan te twijfelen; en in de rangschikking van zijn brieven volgens de numerieke structuur van de Schrift vult het een leemte die ernstig zou zijn als die werd weggenomen. Geen enkel andere brief zou zijn plaats kunnen innemen, noch zou men elders een passende plaats kunnen vinden voor wat hier in zo'n geschikte volgorde staat. We hebben al gezien dat de tweede serie brieven van Paulus de collectieve relatie tot God ontwikkelt.

In Thessalonicenzen hebben we de relatie van Zijn volk tot Hem gezien als Zijn familie; in Korinthe als een gezelschap van mensen in gemeenschap met Christus en met elkaar op aarde. In Hebreeën vinden we hen als een priesterlijke familie, als aanbidders, een karakter dat niet kon worden weggelaten, en dat toch nergens anders aan bod komt. Het heeft inderdaad te maken met datgene wat een centraal kenmerk is van het christendom, het gescheurde voorhangsel en de geopende hemel. Het zal dan ook meteen duidelijk zijn dat Hebreeën de Leviticus is van deze tweede pentateuch, en niet kon worden ontzien van zijn plaats daarin. Het is inderdaad een brief die zeer kenmerkend is voor de leer van Paulus, die, als kenmerkend voor de Leviticus van het Nieuwe Testament, tot doel heeft de ziel tot God te brengen in Christus, of, zoals hij zijn missie stelt: 'om

een ieder in Christus Jezus volmaakt voor te stellen' (Kol. 1:28). Hebreeën zou hier natuurlijk in zijn plaats dit karakter in versterkte vorm vertonen, en dat doet het ook. Efeziërs, de overeenkomstige zendbrief in de eerste reeks, plaatst ons in de volledige hemelse plaats zelf: 'Tezamen gezeten in hemelse gewesten in Christus Jezus.' Hebreeën ontwikkelt de levende activiteiten die horen bij hen die in de geest de hemelse gewesten binnengaan, het dienstgebied van de christenen als priesterlijk huis van God.

Het christendom wordt voor ons grotendeels gekenmerkt door twee dingen, die in het gescheurde voorhangsel besloten liggen. God woont niet meer in de dikke duisternis. Hij is in het licht. Hij is in staat om tot de mens uit te gaan; de mens is in staat om tot Hem in te gaan. In feite zijn beide dingen volbracht: God is in Christus tot de mens uitgekomen; in Christus is de mens tot God ingegaan. Het evangelie van Johannes toont ons bij uitstek het eerste hiervan, maar Hebreeën is hier de schakel tussen Johannes en Paulus. Christus wordt dus, als Mens, gezien als de Apostel, degene die naar buiten komt met die boodschap van God, waarin God zelf wordt verklaard; maar de brief aan de Hebreeën ontwikkelt met meer volheid het tweede, de mens die tot God ingaat. Dit is het gevolg van het werk dat op aarde is gedaan vóór Zijn binnengaan, waardoor Hij kon binnengaan, niet alleen in de titel die Hij altijd persoonlijk had, maar als de 'Hogepriester van onze belijdenis'.

God die naar buiten komt is de heerlijkheid van het evangelie. De Zoon van God in mannelijkheid, en mannelijkheid die nooit meer wordt afgelegd, is 'de uitbinker van Zijn heerlijkheid.' Hij heeft gesproken, maar Hij heeft meer gedaan dan dat. Hij heeft geleefd en

liefgehad en geleden en is onder ons gestorven, en weer teruggegaan in de kracht van zo'n offer, waardoor degenen namens wie het is gebracht 'een nieuwe en levende weg' vinden in de tegenwoordigheid van God.

Beide zaken, het uitgaan en het ingaan, zoals reeds gezegd, komen voor in Hebreëën, zoals ze ook te vinden zijn in het begin van de eerste brief van Johannes. Daarin houden Johannes en Paulus elkaars hand vast, terwijl ze elk de waarheid anders benadrukken en toch elk langs het spoor van de goddelijke heerlijkheid kijken, zodat ze het voorwerp van de ander zien en herkennen. Johannes kijkt neer van de hemel naar de aarde. Paulus kijkt op van de aarde naar de hemel. Het centrale object voor ieder van hen is Hij die de 'Apostel en Hogepriester van onze belijdenis' is. Deze volledige openbaring van het christendom staat in contrast met alle fragmentarische mededelingen van de profeten, die eraan voorafgingen; maar Hij heeft ook door Zichzelf een reiniging van de zonden bewerkstelligd, en dientengevolge Zijn plaats ingenomen aan de rechterhand van God. En zo heeft Hij nu ook 'metgezellen' of 'medemensen', 'deelgenoten' met Hem, ja, degenen die Hij 'niet schaamt Zijn broeders te noemen'. Dit zijn de 'gegeven kinderen' aan Hem, de 'vele zonen' die Hij, als de Eerstgeborene, de Verwanten-verlosser, als de Oorsprong van hun verlossing, tot heerlijkheid brengt. Zij zijn de 'geheilgden', het 'huis van God', over wie Hij als Zoon over de zonen, als Grote Priester over een priesterlijk huis, toegang geeft tot het binnenste heiligdom.

Maar zo is de wet, die wees op zulke dingen als komende dingen, maar nooit het beeld ervan was, noodzakelijkerwijs voorbijgegaan. Het opvolgende priesterschap van zondige en dus sterfelijke mensen,

die veraf aanbaden, met offers waarvan de voortdurende herhalingen hun ondoelmatigheid verkondigen, wordt terzijde geschoven door de komst van de ware Priester, die door één volmaakt offer een einde maakt aan alle andere, het geweten reinigt, om in zijn tegenwoordigheid de levende God te dienen. Christus is de heerlijke werkelijkheid, de blijvende Priester van een hemels heiligdom, waarin het geloof vrijelijk binnengaat, om de heerlijkheid van God geopenbaard te vinden in het aangezicht van Jezus Christus.

Hebreeën dringt er daarom op aan dat er geen verwarring, geen vermenging van de schaduwen met de werkelijkheid mag zijn. God was nog lang doorgegaan, zelfs nadat het christendom was gekomen, en stond de Joodse gelovigen een speenperiode toe, waarvan de Handelingen de geschiedenis geven, maar die nu ten einde is. Zij worden absoluut opgeroepen om het kamp te verlaten, omdat de heerlijkheid van God het nu voor de derde keer heeft verlaten; het enige resultaat van alles wat Hij voor Israël had gedaan is de kruisiging van de Zoon van God, die in volle genade tot hen is gezonden op de voorspelde tijd en op de voorspelde wijze. Wat de mens betreft, was alles voorbij, maar in datgene wat dit beweest, heeft God een manier gevonden waarop Hij Zich kan openbaren, tot het wonder en de vreugde en aanbidding van de eeuwigheid, en de hemel kan openen voor hen die de aarde hopeloos verloren hebben. Het bloed van het zondoffer dat buiten het kamp werd verbrand, was het bloed dat binnen het voorhangsel naar de tegenwoordigheid van God ging. Het ware zondoffer, dat een einde maakt aan alle andere offers, heeft het voorhangsel gescheurd en de weg blijvend gemaakt. Het oordeel van de mens op natuurlijke wijze in de hoogste plaats van voorrecht,

die de legerplaats is, is de weg waardoor er een veilige toegang is tot de onthulde heerlijkheid van God.

De brief heeft vijf afdelingen:

1. (Heb. 1 - 2:4): Toont ons Christus, de Zoon van God in mannelijkheid, - dus de Eerstgeborene in uniciteit en superioriteit als de apostel van onze belijdenis tronend, en het fundament van de vrede leggend. Hij is dus oppermachtig boven de engelen, door wie de wet is gegeven.
2. (Hebr. 2:5 - 4:13): Toont ons Christus in Zijn vernedering tot de dood voor Zijn broeders, de Oorsprong van de verlossing voor hen geworden, door hem die de macht des doods had, de duivel, uit te schakelen en hen die aan slavernij onderworpen waren, te verlossen. Hij gaat hier veel verder dan Mozes en Jozua.
3. (Hebr. 4:14 - 10): Toont ons Christus als priester die binnengaat in het hemelse heiligdom, de weg die Hij geopend heeft door Zijn volbrachte werk. Hij staat hier in contrast met zowel de priesters als de offers van de wet.
4. (Heb. 11): Geeft ons ter instructie de wandel, beproeving en ervaring van het geloof. Het doel van de apostel is om aan te tonen dat, als de heerlijke werkelijkheden waarover hij sprak onzichtbaar zijn, het geloof altijd het onzichtbare vasthoudt, en waardoor allen die ooit God behaagden een goed verslag hebben verkregen.

5. 5. (Hebr. 12 en 13.): Sluit af met een vermaning van de verantwoordelijkheden die met dit alles gepaard gaan: ten eerste van de noodzaak om standvastig te blijven in hun goede belijdenis en ten tweede van de afscheiding van het Joodse systeem, waaraan nu alleen vastgehouden kon worden in de verwerping van datgene waarnaar het wees, en dat alleen datgene was wat het op enig moment waardevol had gemaakt.

Opmerkingen

Afdeling 1. (Hebr. 1 - 2:4)

Christus de Eerstgeborene in Zijn uniciteit en suprematie als de Apostel van onze belijdenis, nu tronend, het fundament van de vrede leggend, dus oppermachtig boven de engelen, door wie de wet werd gegeven.

Christus 'de apostel van onze belijdenis' is daarom het eerste thema van deze brief; maar het is Christus die niet meer op aarde spreekt, maar, waar de apostel Hem zag, vanuit de hemel; Zijn werk is volbracht en daarom is Zijn spreken onbelemmerd, met alle volheid van zegen erin, die de aanwezigheid van de Geest op aarde in de zielen van de mensen goed kan maken. Wij zien in waarom de apostel der heidenen hier niets moet zeggen over zijn eigen apostelschap. Het is Christus voor hem die de apostel is; en in een brief aan gelovige Hebreëen, hoe geschikt is dit om elke schaduw van vooroordeel weg te nemen tegen degene die eenvoudigweg het kanaal is van Zijn mededeling aan Zijn volk! Het is ook zo dat de leer van de brief in grote mate gebaseerd is op de oudtestamentische geschriften en hun interpretatie. De wijsheid van God wordt hierin zeker gevonden, wat zoveel verwondering oproept bij de critici. Voor Joden is het de stem van het Jodendom zelf; niet het bastaardjodendom van latere dagen, maar het Jodendom zoals God het gegeven heeft, - dat nu de verenigende waarheid bekend maakt die al zijn fragmentarische relaties samenbrengt in één glorieus geheel, dat als zodanig noodzakelijkerwijs alle voorgaande gedeeltelijke verklaringen overstijgt.

Sectie 1. (Heb. 1:1-4)

God geïdentificeerd met de Zoon, in wie Hij nu volledig heeft gesproken, niet fragmentarisch.

God had in feite van oudsher gesproken 'tot de vaders in de profeten'. De nieuwe bedeling spreekt die stem van God in de oude op geen enkele wijze tegen, noch stelt zij haar buiten gebruik en zegening, maar geeft haar integendeel haar volle betekenis en gezag als zodanig voor Zijn volk nu. God had 'in vele delen' gesproken - in zekere zin een kenmerk van Zijn spreken te allen tijde, hoewel niet in de zin waarin de apostel hier spreekt. De Schrift heeft namelijk nooit het karakter van een gesystemiseerde theologie. De waarheid erin is voor ons niet gerubriceerd zoals de exemplaren van een museum, maar is een levend iets, waarvan de takken met elkaar vervlochten zijn en soms verborgen liggen tussen bladeren en vruchten en bloemen, zodat het geloof ze kan opsporen en zich erover kan verwonderen. Haar schoonheid is een schoonheid zoals de natuur zelf die heeft, alleen ver boven de natuur. De daaruit voortvloeiende oefening is niet alleen toegestaan, maar ons opgelegd, als we haar willen vasthouden en ons eigen maken. 'De gehele Schrift is nuttig', maar 'opdat de mens Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volkomen toegerust.' Als wij geen mensen van God zijn, moeten wij verwachten dingen te vinden die verborgen zijn, en er weinig mee te doen. 'De ijverige ziel zal vet gemaakt worden.' 'God bevredigt de verlangende ziel, en vult de hongerige ziel met goedheid.'

Maar de vele fragmentarische mededelingen van het Oude Testament waren in die dagen natuurlijk min of meer van elkaar gescheiden, en het geloof zelf kon slechts vaag opmaken wat er binnen de sluier lag.

De heerlijkheid in Mozes, gezicht had dus altijd het karakter van gesluisde heerlijkheid, maar het voorhangsel is nu weggenomen in Christus. Hoe groot is dan het voorrecht dat ons toekomt; en hoe groot is de verantwoordelijkheid om ten volle gebruik te maken van het voorrecht van hen over wie de einden der eeuwen zijn gekomen - die nu dus kunnen terugzien op het hele verleden, en de verenigde wijsheid van al Gods woorden en wegen kunnen verzamelen.

Want 'op vele wijzen' heeft Hij gesproken, als 'in vele delen': geschiedenissen, genealogieën en verordeningen, met meer direct profetisch spreken, gecombineerd, in een geheel eigen volmaaktheid, om ons te verzekeren van hoe God inderdaad heeft gesproken in de Schrift, - iets wat het moderne ongeloof, met de wijsheid van de tegenstander erin, ons zou willen ontnemen, door zich te baseren op de onduidelijkheid van de openbaringen, terwijl nu het volle licht is gekomen en onduidelijkheid niet langer kan worden aangevoerd.

De hele tijd was in feite, zoals wij weten, een tijd van proeftijd, een tijd van noodzakelijke beproeving van de mens om hem op zijn rechtmatige plaats voor God te zetten, en hem die volledige terzijdestelling van het vlees te doen aanvaarden, waardoor God nu in feite God voor ons kan zijn in alle volheid van een goddelijke openbaring. Zo heeft Hij 'aan het einde van deze dagen' tot ons 'gesproken in de Zoon'. De proeftijd is, voor hen die de les ervan aanvaarden, ten einde. De mens kan slechts aanspraak maken op datgene wat de genade hem toestaat. Er kan geen poging zijn om de rechtvaardigheid te bewijzen van hem die nu de tot hem gezonden Zoon van God heeft gekruisigd; maar in dat kruis zelf wordt de volle

genade van God geopenbaard, wordt de verlossing volbracht, worden vijanden met God verzoend door de dood van zijn Zoon.

Het is als de Zoon dat de apostel Hem hier voor ons stelt, een titel die ons onuitsprekelijk dierbaar is, omdat het die is waarin Hij verschijnt in zo'n karakter dat Hij de openbaring voor ons beschikbaar maakt, en ons, door genade, ook in de plaats van zonen stelt, zodat wij de openbaring kunnen genieten.

Hij is Zoon van God in eeuwigheid en in godheid; maar dit geeft dus karakter aan de mannelijkheid die Hij aanneemt. Ook hier is Hij Zoon van God. Het is dezelfde Persoon, in dezelfde relatie, maar nu als Mens, de Eerstgeboren Zoon, niet zoals Johannes Hem aan ons toont, 'de Eniggeborene'. Paulus scheidt ons niet van Hem af door de heerlijkheid van Zijn Persoon, maar brengt ons nabij. Het is noodzakelijk te scheiden, opdat wij de dingen die zo sterk verschillen niet door elkaar halen, of Hem de unieke heerlijkheid ontnemen die Hem eigen is. De toenadering komt dan op de juiste plaats, en met alle zegen die voortvloeit uit deze goddelijke heerlijkheid die uit het menselijke straalt.

De Zoon van God is de aangewezen Erfgenaam van alle dingen. Zoonschap en erfgenaamschap zijn in de Schrift altijd met elkaar verbonden; en zo zijn wij als onszelf zonen, erfgenamen. Hij, de Eerstgeboren Zoon, is de grote Erfgenaam, Degene door wie alle anderen hun titel ontlennen. Alle dingen zijn waardig voor Hem, door wie ze in feite geschapen zijn, of - zoals het hier staat - door wie God ze gemaakt heeft; want dit alles is volgens goddelijke raadsbesluiten, waarin God zich aan zijn schepselen bekend wil maken, voor zover het schepsel Hem kan kennen. Hij is nog steeds de Oneindige, en

wij de eindige; maar door uit Zijn oneindigheid te komen om Zich bekend te maken binnen de grenzen van tijd en ruimte, toont Hij dat morele karakter dat de kern vormt van alle openbaring. Hij is licht, maar Hij is Liefde, en het is de liefde die het licht naar buiten brengt. Het is geen koude uitstraling, maar wikkelt ons in een levengevende warmte die doordringt en ons voor altijd vasthoudt.

De Zoon van God is dus 'de uitstraling' van de goddelijke heerlijkheid. Hij is het Woord, zoals de apostel Johannes ons zou vertellen, en als het Woord de openbaring van de geest van God. 'Alle dingen zijn door Hem gemaakt en zonder Hem is niets gemaakt dat gemaakt is. Zo heeft de hele schepping noodzakelijkerwijs Zijn stempel. Alle vormen van de schepping worden typen en beelden van morele en geestelijke waarheid. Het zijn openbaringen, noodzakelijkerwijs gedeeltelijk, die we moeten samenvoegen om de volledige openbaring te krijgen; en ook hiervoor moet de Zoon van God, de Onthuller, Zijn plaats innemen tussen Zijn eigen schepselen, opdat de vertoning die maat heeft die, hoewel hij (voor onze eindige vermogens) niet oneindig is, dit toch afleidt, en, voortdurend in ons groeiend, volledige bevoegdheid heeft voor meer dan voldoening, - voor eeuwige verrukking.

Zo is Hij 'de uitdrukking van Zijn substantie': Hij maakt de onzichtbare God zichtbaar. Wij worden niet, door het vertoon, afgeleid van Hem waarvan het het vertoon is. Het is God zelf die wij kennen en aanbidden, in de mens Christus Jezus, - zo dichtbij, zo intiem met ons, zo volmaakt in neerbuigende genade, maar in wiens aanwezigheid het schepsel noodzakelijkerwijs wordt vernederd; niet op een afstand geplaatst, maar op de plaats van volledige afhankelijkheid,

om de handhaving van oneindige macht te realiseren. Zo wordt hier gezegd: 'Alles in stand houdend door het woord van zijn kracht.' Er is dus geen gedachte in de Schrift aan een schepping die voor zichzelf zal volstaan, een volmaakte machine die gemaakt is om eeuwig te draaien zonder de Hand die haar gemaakt heeft. Hoeveel zou ons ontnomen worden, als dat waar was! Nee, onze afhankelijkheid is slechts onze band met Hem die ons zo overeind houdt, Hem die wij als kinderen Vader noemen, en die ons in elke uitstorting van Zijn genade naar ons toe de pulsatie van een Vaderhart wil doen kennen.

Tot zover spreekt de apostel alleen over de schepping; maar het schepsel is gevallen, en heeft dus een remedie nodig die in feite alleen de heerlijkheid van God meer openbaar maakt, en volledig naar voren brengt wat liefde in Zichzelf is. De Zoon heeft 'door Zichzelf een reiniging der zonden gemaakt'; hoe wonderlijk is dat werk, als wij het beschouwen! Daar, in diepten waar van nature 'geen stand' was, onderworpen aan de eisen van goddelijke heiligheid, die Hij op Zich had genomen, en waaraan alleen kon worden voldaan door de vertoning van een zedelijke volmaaktheid die volmaakt werd beproefd, en die op de proef werd gesteld, in die afgrond van verdriet! Macht was er niet, want macht op zich kon hier niet baten. In Hem was er de volmaakte overgave van de mens aan God, Een die gekruisigd was door zwakheid, en Zijn plaats innam in een hulpeloosheid die Hem volkomen vreemd was, om te overwinnen door de macht van volmaakte goedheid en niets anders.

Er was niemand met Hem, en kon niemand zijn. 'Door Zichzelf' maakte Hij 'zuivering van zonden'. De daad van anderen was er niet, en kon er ook niet zijn. Alles was tussen Hem en de God die Hij

aldus verheerlijkte in al Zijn eigenschappen, in de vervulling van een werk dat Hem voor eeuwig zou verheerlijken. Zo moest Hij uit die onvoorstelbare diepten opstijgen, en deed Hij dat ook, naar de plaats waar Hij nu ‘gezeten is aan de rechterhand van de Majesteit op aarde’. Hij is neergedaald en opgestaan, opdat Hij alle plaatsen zou vullen, en overal de genade zou binnenbrengen die de wankele, en de geredde zondaar de gerechtigheid van God in Hem stabiel maakt. Zo is Hij dus inderdaad ‘zoveel verhevener dan de engelen als Hij heeft’ en zelfs ‘een uitnemender naam dan zij’. Alles wat Hij heeft gedaan is geopenbaard in Zijn werk, en Zijn naam is nu het uitbeelden van Zijn persoonlijke heerlijkheid.

Sectie 2. (Hebr. 1:5-14)

Als Zoon, God, door de Mens, getuige het Woord, tegenover de engelen.

De apostel gaat verder, volgens zijn manier in de brief, om wat hij zojuist heeft gezegd te bevestigen door het Oude Testament zelf. De engelen waren, zoals we weten, degenen die, volgens het volle geloof van de Joden, karakter gaven aan de bedeling van de wet. Zij gaven die inderdaad een karakter, in die zin dat zij de afstand van de mens tot God, die de wet inhiel, bevestigden. De bediening van de engelen is op zichzelf zeker iets genadigs, maar tegelijkertijd impliceert de tussenkomst van engelen tussen God en de mens niet de nabijheid waarin het christendom ons heeft gebracht. Het spreekt eerder van wat inderdaad het wettelijke kenmerk was, dat niemand Gods aangezicht kon zien en leven. Wij zien Zijn aangezicht wel, weliswaar door het geloof, maar toch volledig aan ons geopenbaard

in de persoon van Zijn Zoon, en zijn tot Hem genaderd. Engelen hebben hier geen plaats, hoewel zij die in de bediening, naar omstandigheden, volledig kunnen behouden. Maar het is dus van belang hier aan te tonen dat de Zoon een uitnemender naam heeft dan de engelen; en de apostel bevestigt deze verklaring nu door zeven citaten uit het Oude Testament, waaruit blijkt welke naam Christus erft; en aan wie van de engelen behoorde de heerlijkheid van zulk een naam toe?

Voor hen die de betekenis hebben geleerd van getallen en het aandeel dat zij hebben in de Schrift, zoals in de natuur, als het tonen van de geest van God die op elk deel is gedrukt, zal het gemakkelijk zijn te zien dat de reeks hier op deze manier betekenisvol is. Elke tekst is op zijn plaats, en het geheel is een zeventvoudig getuigenis van de Heer, overeenkomstig de opzet van de brief.

Het eerste citaat uit de tweede psalm geeft de basis van alles. ‘Gij zijt Mijn Zoon, heden heb Ik U verwekt’, is het woord van Jehovah aan de Koning van Sion, die op grond daarvan de aarde als Zijn erfdeel opeist. Maar de machten der aarde zijn verenigd tegen Hem, Israël nationaal met de heidenen ook, en zij worden gewaarschuwd voor de toorn die zal komen over hen die niet hun toevlucht nemen tot Hem in de dagen van Zijn lankmoedig geduld. Het is duidelijk hoe dit past bij de Christus van de christenen, zelfs tot de verantwoording van wat voor een Israëliet zo verbijsterend was, het uitstel van Israëls zegen toen de Messias nu was gekomen; maar het punt dat in het citaat wordt benadrukt is Zijn waarachtig Zoon van God in de natuur, de Zoon van Jehova in de mensheid.

Het is waar dat de mens in het algemeen, krachtens zijn schepping, 'het nageslacht van God' is, zoals de apostel zelfs de heidense dichter citeert; en ook engelen worden in het algemeen erkend als zonen van God. Israël had ook nationaal een bijzondere plaats als de eerstgeborene van Jehovah; maar het was geen plaats die door het individu als zodanig kon worden opgeëist, maar hij had er alleen deel aan als een van de natie. Geestelijk was er niets, noodzakelijkerwijs, dat hieraan zou beantwoorden. Een Jood was van nature een Jood, niet door een nieuwe natuur; en het karakter van de wet was, zoals wij weten, het testen van mensen op hun toestand, in plaats van het inbrengen van geestelijke kracht om hun toestand te beïnvloeden. Israëls voorrechten waren dus allemaal voorlopig en voorwaardelijk; en de wet sprak in feite helemaal niets duidelijk over de eeuwigheid, behalve dat zij de totale onbekwaamheid van de mens voor zegening op enige grond van zijn eigen gerechtigheid openbaarde.

Zeker kon niemand in Israël beweren een verwekte zoon van God te zijn, en volgens de Schrift kon ook geen engel zo'n aanspraak maken. Ongetwijfeld wordt de Heer hier als mens beschouwd, en niet volgens de goddelijke titel die wij kennen. Hij is hier niet 'de eniggeboren Zoon', zoals Johannes Hem verklaart, maar eerder de Eerstgeborene, zoals we Hem direct zullen noemen. Maar als 'de eniggeboren Zoon' in de mensheid komt, kan Hij in deze aangenomen mensheid niet de verhouding verliezen waarin Hij tot God stond. Zo wordt de aangenomen natuur als het ware als het firmament van de tweede dag, een lagere hemel waardoor de hogere hemel van heerlijkheid schijnt. De zon staat in het uitspansel, maar toch boven het uitspansel, en de Zoon van God in de mensheid brengt daarin dus de verhouding tot God die Hij nooit kon opgeven.

De Eniggeborene wordt de Eerstgeborene; en dit houdt natuurlijk in dat er nu onder de mensen zelf mensen zullen zijn die ook de verwekkers van God zullen zijn. Dit is niet de menselijke familie als zodanig, maar de familie van het geloof, zoals we hier volledig in Hebreeën vinden. Zij hebben een nieuwe, en, zoals de Schrift spreekt, een goddelijke natuur, waarvan zij deelgenoot zijn; maar dit is alleen door en in de Eerstgeborene, die de Adam van de nieuwe schepping is, en, zoals de apostel over Hem in dat karakter zegt, een 'levendmakende Geest'. Wij zullen dit meer in het bijzonder behandeld zien in wat kort volgt.

Hier hebben we Degene door wie deze onuitsprekelijke zegen wordt meegedeeld; en het is onmogelijk om Degene tot wie God zegt: 'Gij zijt Mijn Zoon' te verwarren met enige andere van de zonen der mensen. Hij heeft een rijk over allen door het feit zelf van wat Hij is; en Zijn wonderbaarlijke geboorte onderscheidt Hem in dit karakter: 'De Heilige Geest zal over u komen,' zegt de engel tot Maria, 'en de macht van de Allerhoogste zal u overschaduwen. Daarom ook zal dat heilige wat uit u geboren zal worden, de Zoon van God genoemd worden.' Zijn unieke karakter staat dus aan alle kanten vast.

De apostel versterkt dit door een tweede citaat, dat weliswaar eerst op Salomo van toepassing was, zoals duidelijk blijkt uit het verband, maar alleen typisch op hem. Zelfs als de bouwer van Gods huis was de ware Zoon van David niet Salomo, maar een grotere, wiens huis en koninkrijk beide eeuwig zouden zijn. Verderop in Hebreeën (Hebr. 3:3) zullen we Christus als de bouwer aantreffen, maar het punt voor het heden is: 'Ik zal voor Hem een Vader zijn, en Hij zal voor Mij een Zoon zijn.' Dit moet duidelijk in verband worden gebracht met de

zojuist geciteerde passage uit de psalm; en dan kunnen we begrijpen dat de relatie aan beide zijden alles is wat in zulke woorden als deze wordt geïmpliceerd.

Het derde citaat is zeer volledig voor het doel van de apostel. Hier wordt de Eerstgeborene opnieuw in de wereld gebracht. Men vraagt zich af of het woord 'opnieuw' werkelijk verband houdt met dit binnenbrengen; maar het moet duidelijk zijn dat het in ieder geval de verschijning van Christus in heerlijkheid is waarnaar wordt verwezen. Dit is de kracht van de woorden: 'Wanneer Hij de Eerstgeborene ter wereld brengt.' Het kan nauwelijks van toepassing zijn op de incarnatie. Het is waar dat de engelen van God aanbaden, zoals we weten, toen het kind Christus werd geboren; maar ze werden niet opgeroepen om te aanbidden op die openbare manier die hier duidelijk wordt bedoeld. Dan zal de superioriteit van Christus boven de engelen inderdaad ten volle tot uiting komen - ja, zijn suprematie over allen, overeenkomstig de Naam die Hem gegeven is.

Het vierde citaat maakt de engelen los van een plaats zoals wij die bekeken hebben, door te zeggen dat zij inderdaad slechts schepselen zijn van Gods hand, door Hem gemaakt en gevormd naar Zijn wil. 'Hij maakt zijn engelen tot geesten en zijn dienaren tot een vuurvlam.' 'De aanvaarding en het gebruik van de Septuagint vertaling door de schrijver sluit, zoals elders is gezegd, het aannemen van een andere uit. Hij maakt zijn engelen tot geesten' is, volgens de apostel, een bevestiging van de aard van de engelen, en natuurlijk een veel hoger feit dan dat van 'de winden tot zijn boodschappers', zoals sommigen het willen. Aangezien het op beide manieren vertaald kan worden, moet de betekenis anders worden bepaald dan door de taal. Evenmin

is het een onevenredige gedachte dat, terwijl het materiële instrument wordt beschouwd als werkelijk in de handen van God, deze dienaren, 'de geestelijke wezens, Zijn boodschappers zijn'. Hieruit blijkt enerzijds, dat geen enkel deel van Zijn schepping moet worden opgevat als van Hem gescheiden, geen enkele lichamelijke instantie die niet de belichaming is van Zijn wil, terwijl anderzijds de geesten, met een eigen verantwoordelijkheid, Hem vertegenwoordigen en aan Hem onderworpen zijn, en hun karakter en begiftiging van Hem ontvangen overeenkomstig Zijn wil.' (Aantekeningen bij de Psalmen.)

Dit onderscheidt op de duidelijkste wijze alle zuivere schepselen van deze Zoon van God.

Het vijfde citaat daarentegen toont ons God en mens verenigd in Hem; ware God, met een eeuwige troon, en toch ware Mens, in rechtvaardige beloning door God gezalfd met de olie der blijdschap boven Zijn medemensen. Hier wordt Immanuel gevonden in de volle betekenis van zijn naam (Ps. 45:6).

Het zesde citaat (Ps. 102:25-27), in de toepassing ervan door de apostel hier, werpt een stortvloed van licht op niet alleen die psalm, maar op het hele vierde boek van de Psalmen, waarin het een centrale plaats inneemt. Het is nu niet slechts een Mens, maar een lijdende, stervende Mens, die toch van God de Maker van hemel en aarde is. Deze zijn beperkt en veranderlijk, maar niet Hij die ze hun grens geeft; en die, hoewel Hij zelf aan de grens van zijn dagen schijnt te zijn, hier net zo meester is als elders. In feite is het in het kruis dat Hij zich op de meest waarachtige, glorieuze wijze Meester van alles

toont, en het kwaad zelf ontvangt zijn grens van Hem en bezit Hem als Heer.

Nog één citaat (Ps. 110:1) completeert deze reeks. Hier is Hij Zoon in rust na Zijn volbrachte werk, weliswaar verworpen door de mens, maar in afwachting van de actie van God om Zijn vijanden tot Zijn voetbank te maken; terwijl Hijzelf zit aan de rechterhand van God. Zo is het getuigenis compleet, en elk citaat vervult perfect zijn plaats. De engelen hebben hun plaats, en een gezegende, als zo in het hart volledig binnengaan in de bedoelingen van God met hen die van nature beneden henzelf zijn, maar in wie zij de volmaakte genade en wijsheid leren aanbidden van Hem die hen opheft naar een hogere. ‘Zijn zij niet allen dienende geesten, uitgezonden om te dienen ter wille van hen die het heil zullen beërven?’ Juist de verlossing die hen als zondaars kenmerkt, is datgene wat de heerlijkheid van God in Zijn genade aan hen toont, en zo de nieuwe openbaring van God aan de engelen zelf wordt.

Sectie 3. (Hebr. 2:1-4)

De bekendmaking van dit goede nieuws met drievoudige bevestiging.

We hebben nu de verkondiging van blijde tijdingen als deze, en dat op een drievoudige manier: eerst zoals begonnen te worden gesproken door de Heer zelf; dan, zoals bevestigd door hen die Hem hoorden; en tenslotte, zoals bevestigd door de Heilige Geest met tekenen en wonderen en verschillende daden van macht. Dit alles verklaart inderdaad de noodzaak van het heil dat het evangelie verkondigt. God heeft er ernst mee gemaakt. Wij, zegt de apostel, moeten er ook ernst mee maken. Helaas, het is de belangrijkste zegen van de mens

die hij voortdurend weigert, en die zelfs christenen, zoals volledig is aangetoond in de geschiedenis van de Gemeente, zich het minst bekwaam hebben getoond om vast te houden.

Dat Gods genade toch niet kan falen in haar doel, zou vanzelfsprekend moeten zijn. God zal Christus niet verlaten zonder datgene wat de liefde in Hem Zijn beloning zou kunnen noemen. Hij moet de vrucht zien van de arbeid van zijn ziel. Hij moet tevreden zijn. Maar bij dit alles wordt de onbekwaamheid van de mens ten volle aangetoond, en nergens zozeer als wanneer God op deze wijze heeft gesproken en gewrocht. Maar de apostel richt zich in de eerste plaats tot ongelovige Joden, of tot hen die misschien een tijdelijk en oppervlakkig geloof aan het christendom hebben gegeven. Hij verklaart daarom dat als de wet voorschrijft dat elke overtreding en ongehoorzaamheid rechtvaardige vergelding moet ontvangen, het inderdaad onmogelijk zou zijn voor hen om te ontsnappen die zo'n grote verlossing zouden verwaarlozen. Wat moet het laatste deel zijn van hen voor wie Gods werk door Zijn Zoon en Geest nog tevergeefs zou zijn?

Afdeling 2. (Hebr. 2:5 - 4:13)

Christus, aanvoerder van het heil, in tegenstelling tot Mozes en Jozua, in zijn vernedering tot de dood voor zijn broeders, waarbij hij de duivel uitschakelt en degenen die aan slavernij onderworpen zijn, bevrijdt.

In het tweede deel hebben we nu de manier waarop de Heer de 'Ontwerper van het heil' wordt voor zijn broeders, de Kinsman-Verlosser. Wij zien Hem hier reeds gekroond met eer en heerlijkheid, en te worden gesteld over de komende wereld; en zien dan van hieruit Zijn vernedering en lijden met het doel van God daarin; aldus leidend tot het zicht op Zijn volkomen heerlijkheid als Zoon over het huis van God. Dit is, in de eerste plaats, het universum, en geeft Hem daarom zijn verbinding met al Gods bedoelingen vanaf het begin; maar daarna is het het priesterlijke huis; wat ons leidt naar het grote onderwerp van de brief, - hoe Hij ons een ingang heeft gegeven in het Heiligste, en ons dicht bij God heeft gebracht, volmaakt geopenbaard.

Sectie 1. (Hebr. 2:5-9)

Als reeds gekroond met heerlijkheid, en te zijn over de komende wereld.

Het eerste gedeelte toont ons dus Christus als Mens bestemd om over de toekomstige wereld gesteld te worden, hoewel nog niet gezien met alle dingen als zodanig onder Hem gesteld, maar gekroond

met heerlijkheid en eer. De wereld is hier de 'komende bewoonbare aarde', waarnaar de psalmist nu kijkt. Engelen zijn daar niet overheen gezet. De Zoon des mensen wel, en Hij is de representatieve Mens voor God, - niet de eerste, maar de Tweede Mens. De eerste mens is gevallen, en het ras met hem. De Tweede Mens is het in wie de herstelde aarde staat, en wiens werk zelfs reikt tot de verzoening van de dingen in de hemel.

Hier hebben we opnieuw het getuigenis van het Oude Testament. De bewoonbare aarde was, zoals duidelijk is, in het begin voor de mens bestemd, en ondanks zijn val kan het doel van God daarin niet worden overwonnen. De engelen mogen hem hier niet verdringen. In het citaat van de achtste psalm wordt de mens inderdaad gezien, niet slechts van nature een beetje lager gemaakt dan de engelen, maar zodanig dat het een zaak van Gods neerbuigende genade is, als Hij hem überhaupt gedenkt. Juist de heerlijkheid van God in de hemel boven zijn hoofd doet de psalmist met verbazing vragen, hoe God deze gevallen mensenzoon kan bezoeken. Het antwoord is duidelijk dat het niet de gevallen mens is met wie God zich bezighoudt, maar een ander. En als Christus wordt gezien, dan wordt de heerlijkheid van de zichtbare hemel daarmee vergeleken helemaal overschaduwd. Wat stelt het allemaal voor in vergelijking met de heerlijkheid van Hem die nu voor het oog van God is, weliswaar zelf een weinig lager gemaakt dan de engelen, maar gekroond met heerlijkheid en eer, en met alles onderworpen onder Zijn voeten!

De apostel benadrukt dit op de meest absolute manier: 'Want doordat Hij alles onder Hem onderworpen heeft, heeft Hij niets dat niet onderworpen is onder Hem gelaten.' Het is helemaal waar, zegt

hij, dat we dat nog niet zien. Dat is een mysterie dat aan het geloof is geopenbaard: het is nog geen openbaring. Toch 'zien wij Jezus, die een weinig lager dan de engelen werd gemaakt wegens het lijden van de dood', dat Hij moest ondergaan, 'gekroond met heerlijkheid en eer'. Hier is Iemand die duidelijk gekomen is om de laagste plaats te zoeken, en niet de hoogste, maar die juist daardoor verheven is tot de hoogste. Hier is een waarachtig Mens, en zelfs een Mensenzoon; en Iemand die onder de straf van de zonde is gekomen, opdat Hij die zou wegnemen; door de genade van God de dood verdragend, alle bitterheid ervan beseffend, 'voor een ieder' of 'elk ding', zoals we het anders kunnen lezen; in beide gevallen, voor de losprijs van de hele schepping, overal waar de zonde haar had aangetast.

De eerste mens stond voor het gehele toneel waarmee hij verbonden was, en dat met hem viel. De tweede mens staat op dezelfde wijze in verbinding met het gehele toneel, maar als Verlosser en Hersteller. De komende bewoonbare aarde is de sfeer van de eerste mens, maar in handen van de Tweede. Het is de aarde, niet de hemel (zoals duidelijk blijkt uit de psalm), en kan slechts een deel van het tafereel in Hebr. 12:22-24 omvatten; zoals bijvoorbeeld Sion, maar niet het Nieuwe Jeruzalem. De achtste psalm geeft misschien hints van een grotere heerschappij, maar de duidelijke uitspraak ervan gaat niet verder dan de aarde; maar zo wordt het doel van God in de schepping van de mens overvloedig bevestigd, ja, aangetoond dat het onvoorstelbaar wonderbaarlijker is dan in het begin kon lijken. God is in Hem verheerlijkt met een heerlijkheid die niet alleen de aarde, maar ook de hemel vervult.

Sectie 2. (Hebr. 2:10-18)

Zijn vernedering en lijden als Verwant Verlosser.

In het volgende gedeelte staat het werk van de Heer als Verlosser centraal. Een Verlosser van de zonde moet een Lijder zijn. Macht kan eenvoudigweg niet volstaan. Er zijn noodzakelijkheden van de goddelijke natuur die het uitbrengen van goddelijke kracht conditioneren. Goddelijke heiligheid moet worden gerechtvaardigd tegen persoonlijke kosten, maar goddelijke liefde is erop gericht zonen tot heerlijkheid te brengen. Er kan geen vervolmaking zijn van de gezegende Persoon, maar er moet de vervolmaking zijn van een Verlosser. 'Het werd Hem,' daarom, 'voor wie alle dingen zijn en door wie alle dingen zijn, ... om de Kapitein van hun verlossing volmaakt te maken door het lijden.'

Dit woord 'Kapitein' kan beter vertaald worden als 'Leider', of nog beter, 'Initiatiefnemer': Iemand die de weg uitstippelt waarlangs Hij anderen tot verlossing brengt. Het is inderdaad niet alleen verlossing waarvoor Hij hen bestemt, maar Hij brengt hen als zonen, nieuw geschapen, tot een ongekende heerlijkheid. Hoe mooi is de herinnering dat als er voorwaarden zijn voor dit alles, het voorwaarden zijn die voortkomen uit de majesteit zelf van Hem die deze zonen tot heerlijkheid brengt. Voor Hem zijn alle dingen, door Hem zijn alle dingen. Dit maakt Hem niet onafhankelijk van datgene wat zijn heilige natuur moet tonen en rechtvaardigen. De macht van God is inderdaad beperkt, maar alleen door zijn eigen volmaaktheden. Waarlijk almachtig, betekent dat natuurlijk niet dat Hij datgene kan doen wat Hem op enigerlei wijze onwaardig is; en hoe heerlijk toont Hij Zich in Iemand die Zelf naar beneden komt

om te lijden volgens de eisen van goddelijke heiligheid, - Zelf om de straf op zich te nemen die Hij in gerechtigheid heeft opgelegd! Hoe grondig wordt de juistheid van de straf gezien als genomen door de Zoon van God Zelf, God daarin verheerlijkt!

De stem van de tweeëntwintigste psalm is die van Eén die aldus getuigt in het lijden, het ongeëvenaarde lijden, waarin Hij zich bevindt. 'Maar,' zegt Hij, 'Gij zijt heilig, o Gij die de lofzangen van Israël bewoont.' Hij zal wonen, Hij zal verblijven tussen de lofprijzingen van een volk zoals dit, helaas, is gebleken te zijn. Hij zal voor eeuwig tussen deze lofprijzingen wonen, maar in heiligheid, zoals alleen Hij dat kan. Hij zal Zichzelf bevredigen in datgene waarin ook Zijn volk niet alleen tevreden is, maar overloopt van de vreugde die zij op Hem betrekken en die daarom de vreugde van de aanbidding is. Hier zijn dus zonen als zodanig verbonden met de heerlijke Zoon, die is neergedaald om ook de Zoon des mensen te zijn. 'Hij die heiligt en zij die geheiligd worden, zijn allen van één, en daarom schaamt Hij zich niet hen broeders te noemen.

Hier is zeker de Eerstgeborene onder vele broeders, en al het verband verzekert ons dat 'van Eén' of 'uit Eén' werkelijk betekent 'van één Vader'. Toch is er een oneindig verschil, zodat het inderdaad goddelijke liefde in Hem is die Hem broeders als deze doet erkennen en verwelkomen. Hij is de goddelijke Zoon. Zij zijn slechts menselijk. Bovendien is Hij de Heiligmaker, zij hebben behoefte aan heiliging, maar Hij schaamt zich niet voor hen. Tegen die tijd zal Hij hen gelijkvormig maken aan Zijn eigen gelijkenis, zodat zij voor altijd de metgezellen van Zijn hart zullen zijn.

Maar ook dit is blijkbaar zo nieuw en vreemd, dat de apostel de geschriften van het Oude Testament ervoor moet produceren. Hij produceert er drie: de eerste uit de tweeëntwintigste psalm, waar, onmiddellijk nadat het zondoffer is volbracht, en de Lijder uit de horens van de oeros (de buffel) wordt gehoord, Hij hoort zeggen: ‘Ik zal Uw Naam verkondigen aan Mijn broeders; te midden van de vergadering zal ik U loven.’ Het is het evangelie van Johannes dat ons de voornaamste vervulling hiervan geeft: ‘Ga en zeg aan mijn broeders,’ zegt de verrezen Heer tot Maria, ‘Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God.’ Hier is inderdaad het onderscheid bewaard gebleven dat altijd moet blijven tussen de Heiligmaker en de geheiligden, tussen de Vormer van de relatie en degenen die door genade in de relatie worden gebracht.

Maar dit verschil is slechts een hoofdbestanddeel van de zegen zelf, en het is in het volle genot van wat Zijn genade heeft bewerkt, dat Hij de vergadering van de verlost en om zich heen verzamelt om in hun midden God te loven. Het is niet hier dat zij zingen, maar Hij zingt. Hun lied zal te zijner tijd komen, maar het Zijne moet de prioriteit hebben, en moet de voorrang hebben. Wie is degene die God kan prijzen zoals Hij? Wie kan in die zin met Hem verbonden zijn? Door Zijn Geest kan en wil Hij ongetwijfeld Zijn volk in gemeenschap met Zichzelf brengen. Hun vreugde is Zijn vreugde, en Zijn vreugde hun vreugde, maar veel gezegender dan enig gemeenschappelijk lied is het lied van deze enkele Stem te midden van hen die Hij verzamelt.

De twee andere citaten staan naast elkaar in Jesaja (Jes. 8:17-18), waarin de profeet op de wijze van de Psalmen de komende Persoon personifieert. ‘Ik zal mijn vertrouwen op Hem stellen’ komt uit

de Septuagint, waar het in onze gewone versie is: ‘Ik zal op Hem wachten;’ maar op beide manieren is het de uitdrukking van dat vertrouwen in God dat in Christus absoluut was, en dat Hem ‘de leidman en voltooiër van het geloof’ maakte, Degene die in Zijn eigen Persoon het volmaakte voorbeeld ervan was. Dit maakt in praktische zin de familie van het geloof tot zijn broeders.

Het derde citaat is weer anders in zijn uitdrukking van dezelfde waarheid. Sterker nog, het lijkt alsof het niet dezelfde is. ‘Zie, Ik en de kinderen die God Mij gegeven heeft’ lijkt te verwijzen naar de natuurlijke relatie van vader en kinderen, zoals in het geval van de profeet zeker het geval was; maar ook hier moeten we denken aan de typische betekenis, en daarom vinden we hierin Christus als de laatste Adam; wat dus een zeer belangrijke schakel levert in de bewijsketen, want zo is Hij de Vertegenwoordiger-Hoofd van hen voor wie Hij Zijn leven neerlegde. De eerste Adam was, door het menselijk leven dat hij aan zijn nakomelingen meedeelde, een echte eerstgeborene onder de broeders; en Christus is hetzelfde onder hen aan wie Hij als levengevende Geest, ver boven de macht van de eerste Adam, goddelijk leven meedeelt.

Wij zijn hier weer heel dicht bij het evangelie van Johannes, en luisteren naar de Stem die zei: ‘Gij hebt Hem macht gegeven over alle vlees, opdat Hij eeuwig leven zou geven aan zovelen als Gij Hem gegeven hebt;’ maar daarvoor moet het koren in de grond vallen en sterven, opdat het vrucht kan voortbrengen. De passage hier gaat zelfs hiervan terug, tot Zijn vlees aannemen om te sterven; en aangezien dan ‘de kinderen deel hebben aan vlees en bloed, heeft Hijzelf op dezelfde wijze deel aan hetzelfde genomen, opdat Hij door

de dood hem die de macht van de dood had, namelijk de duivel, ten val zou brengen en hen zou bevrijden die door angst voor de dood hun hele leven onderworpen waren aan slavernij'. Dit is niet precies het wegdoen van zonden, maar het veronderstelt het wel.

De schaduw van de dood wordt weggenomen doordat het Licht van het Leven erin neerdaalt; en, zoals de Heer opnieuw zegt in Johannes, over het effect van Zijn komst als de Opstanding en het Leven: 'Wie in Mij gelooft, al was hij dood, toch zal hij leven,' - (dat verwijst naar het verleden, maar opnieuw) - 'wie leeft en in Mij gelooft, zal nooit sterven.' De dood was, in het verleden. Hij heeft die nu afgeschafte voor het geloof, en leven en onvergankelijkheid aan het licht gebracht door het evangelie.

Hier moet worden opgemerkt, zoals zo vaak, dat terwijl van de kinderen wordt gezegd dat zij deel hebben aan vlees en bloed, - dit 'deelhebben' is een werkelijk gemeenschappelijk hebben, een deelneming van de meest volledige soort -, in Zijn eigen 'deelhebben' een ander woord wordt gebruikt dat beperking impliceert. Het toont inderdaad niet het karakter van de beperking, maar het verschil tussen de woorden doet ons noodzakelijkerwijs vragen wat dat in feite was; en het antwoord komt onmiddellijk tot ons, dat hoewel de Zijne ware menselijkheid was in alle bijzonderheden die nodig zijn om die te vormen, toch de mensheid zoals de mensen die hebben, de menselijkheid van gevallen mensen, niet de Zijne was. Hier moet een strikte beperking zijn. We moeten toevoegen, zoals de apostel daarna doet met betrekking tot Zijn verzoeking, 'zonde apart'. Zonde, met de gevolgen van zonde, kon Hij niet nemen. De dood kon geen macht over Hem hebben, behalve als Hij zich er vrijwillig aan zou

onderwerpen, en dit deed Hij; maar het was gehoorzaamheid aan de wil van Zijn Vader, en geen noodzaak van Zijn toestand, zoals die van ons.

‘Want Hij neemt geen engelen aan, maar het zaad van Abraham neemt Hij aan; daarom behoorde het Hem in alles gelijk te worden aan Zijn broeders, opdat Hij een barmhartige en getrouwe Hogepriester zou zijn in zaken die God betreffen, om verzoening te doen voor de zonden van het volk.’ Dit alles is in een taal die een Israëliet goed zou begrijpen; maar het zaad van Abraham, het volk, moet worden gezien in het licht van het christendom als het gezelschap van het geloof. Als Israël nationaal aan deze beschrijving voldeed, konden zij natuurlijk als zodanig aanspraak maken op de oude beloften; maar zelfs hier niet uitsluitend, want de woorden van de apostel, dat ‘zij die uit het geloof zijn, dezelfde zijn de kinderen van Abraham,’ moeten noodzakelijkerwijs van toepassing zijn in alle tijden en onder alle omstandigheden. De apostel heeft echter, vóór het einde van de brief, een woord van vermaning over het verlaten van het kamp vanwege de verwerping van Christus; en degenen aan wie het is geschreven, hoewel Hebreëen, worden hier onmiddellijk aangesproken als ‘heilige broeders, deelgenoten van de hemelse roeping,’ - wat Israëls roeping niet was. ‘Het volk’ en ‘het zaad van Abraham’ moeten hier dus in het licht hiervan worden begrepen.

De verzoendag is natuurlijk bedoeld om ‘de zonden van het volk te verzoenen’. Op die dag werden de zonden van Israël op het hoofd van de zondebok gelegd en weggenomen. Het behoorde tot de reeks van feesten van de zevende maand, die, in tegenstelling tot die in het begin van het jaar, het Pascha en Ongezuurde Broden, de Schoof

der Eerstelingen en Pinksteren, alle nationaal zijn, en spreken van de vervulling van de beloften aan het volk op Gods 'tijd'. Zo hebben we in het Bazuinenfeest, aan het begin ervan, de nieuwe maan, (wanneer het licht van de goddelijke gunst weer op Israël begint te schijnen) het feest van de terugroeping van het volk. Op de tiende dag, de Verzoendag, komen zij onder de waarde van het werk van Christus; terwijl, beginnend op de vijftiende, het Loofhuttenfeest hen tentoonstelt in de vreugde van hun heroprichting in het land.

De eerste reeks feesten verloren zij door hun afwijzing van Christus toen Hij kwam, en in de vooruitziende wijsheid van God vinden wij dat het Pascha eerder een familiefest dan een nationaal feest was, dat 'gij zult gered worden en uw huis', wat het christendom verkondigt. Het feest van Ongezuurde Broden nam vorm aan van het Pascha, waarmee het gepaard ging; en de Schoof der Eerstelingen, dat wil zeggen, Christus verreezen, en Pinksteren, de komst van de Geest, zijn karakteristiek christelijk. Israëls ongelooft heeft de zegen voor hen uitgesteld; en als gevolg daarvan is er de leemte die volgt in de diensten van het jaar. Dit verklaart op de eenvoudigste manier het mysterie van de twee bokken van de verzoendag, waarvan soms veel anders wordt gemaakt.

Voor Israël is, als gevolg van hun afwijzing van de zegen toen deze werd aangeboden, de weglegging van de zonden, zoals bij de zondebok, gescheiden door een tijdsgat van het werk dat ze daadwerkelijk weglegt. Dit is precies wat de twee bokken voorstellen. Wanneer hun zonden op de zondebok worden gelegd, is er geen echt offer, geen echte verzoening. De geit is een zondebok, dat wil zeggen een geit die wekomt, niet die wordt geofferd. Er is absoluut geen offer van deze

geit, iets waardoor, door het niet begrijpen ervan, veel verwarring is ontstaan. Er wordt niet 'ermee' verzoend, zoals in onze gewone versie, maar 'ervoor' (Lev. 16:10), zoals de woorden (kapper al) elders en voortdurend terecht worden opgevat (Ex. 29:36; Ex. 30:12, 15, 16; Lev. 1:4; Lev. 4:20, 26, 31, 35, enz.).

De moeilijkheid is natuurlijk duidelijk. Hoe kan, of waarom moet, de geit verzoend worden? Maar het antwoord is niet ver te zoeken. Het is inderdaad omdat de twee geiten voor één zondoffer zijn, terwijl er in feite maar één geofferd wordt (Lev. 16:5). Het lot van de Heer valt op de ene die geofferd moet worden, de andere ontsnapt. De verzoening die hij idealiter moest doen, wordt in feite voor hem gedaan door het eerste.

De toepassing is eenvoudig gezien Israëls geschiedenis. De eerste geit wordt geofferd en het bloed ervan wordt het allerheiligste binnengedragen wanneer de hogepriester het betreedt. Pas als hij er weer uitkomt worden Israëls zonden op de zondebok gelegd en weggedragen. De Grote Verzoendag loopt dus door de hele christelijke periode heen. We hebben de verbinding van de toekomst met het verleden. De verzoening, alles, werd eens voor altijd gedaan, voordat Christus als Hogepriester de hemel betrad. Wanneer Israëls zonden zijn weggedaan zal Hij weer naar buiten zijn getreden; maar dan kan er natuurlijk geen nieuw offer worden gebracht. De zondebok is daarom geen nieuw offer. Het wijst slechts op een vroegere tijd waarin het eigenlijke offer plaatsvond, en de twee bokken zijn nodig om het verband te bewaren, en te wijzen op de vertraging van de zegen die het nationale ongelooft veroorzaakt.

Een ander ding moet ook niet over het hoofd gezien worden. Wanneer de hogepriester naar binnen gaat, neemt hij in het heiligdom niet alleen het bloed van de geit, dat voor Israël is, maar dat van het rund, dat voor zijn eigen priesterlijke huis is. Hier hebben de christenen zeker hun typische vertegenwoordigers. Zij zijn, zoals Petrus zegt, 'een geestelijk huis, een heilig priesterschap' (1 Petrus 2:5), en hier vinden we de 'geheiligden', de 'metgezellen' van Christus, 'deelgenoten' (metochoi, Hebr. 2:14), voor wie de grote Hogepriester voor God verschijnt. Merk ook op dat op de Grote Verzoendag de hogepriester het hele werk doet. Niemand van de priesterlijke familie verschijnt, behalve als zij deel hebben aan het offer dat voor hen wordt gebracht. Dit is opgemerkt als uitzonderlijk, en om twijfel te zaaien over het offeren als duidelijk priesterlijk werk. Omdat het zo uitzonderlijk is, moeten we de noodzaak ervan niet beargumenteren; en zelfs het feit dat de hogepriester het heilige binnenging, niet in zijn kleding van heerlijkheid en schoonheid, maar in de gewone witte linnen kleding, wordt van dezelfde kant aangevoerd. Wij zullen dit eerder elders dan hier moeten onderzoeken; maar het is hier voldoende te zeggen dat de woorden een dergelijke gedachte niet toelaten. Christus moet 'een barmhartige en getrouwe Hogepriester zijn in zaken die God betreffen, om verzoening te doen voor de zonden van het volk'. Hoe kan men meer de nadruk leggen op het uitgesproken priesterlijke karakter van de verzoening dan door te zeggen dat Hij de Hogepriester was om dat te doen?

Opnieuw moeten we onderscheid maken tussen het offeren, wat altijd priesterlijk was en niets anders, en het doden van het slachtoffer, wat gewoonlijk de handeling was van degene die het slachtoffer bracht. Het offer was op het altaar, (behalve in de zondoffers voor de hogepriester

en voor de gemeente), en dat was de volledige manifestatie van het karakter van de dood van de Heer aan Zijn eigen zijde, niet Zijn leven van Hem genomen, maar overgegeven, en daarmee alles wat geïmpliceerd was in en geassocieerd met Zijn dood, - de diepere werkelijkheid van Zijn dragen van de zonde in Zijn eigen lichaam aan de boom. Het offer was dus absoluut priesterlijk en niets anders.

Het is waar dat in uitzonderlijke tijden, wanneer de zaken in Israël niet in orde waren, God het werk van een profeet op deze manier zou kunnen goedkeuren; maar als een gewone zaak was de offerande datgene waarin niemand anders dan een priester kon durven binnendringen. De verzoendag was hierin uitzonderlijk, dat het bij uitstek de verzoendag was; en daarom wordt alles wat erbij hoort op een bijzondere manier benadrukt. Zo komt het dat nu zelfs de gewone priesters verdwijnen, en op deze bijzondere Verzoendag slechts één beeld voor onze ogen wordt gehouden. Dit alles zal echter duidelijker worden naarmate we verder gaan.

Het volk waarvoor onze Hogepriester verzoening doet, is natuurlijk breder dan de christenen of het priesterhuis. Zij zijn allen het ware zaad van Abraham, de familie van het geloof door alle tijden heen; en deze definitie is nauwkeurig genoeg om alle dubbelzinnigheid te vermijden, en breed genoeg om alle mensen welkom te heten om deel te hebben aan de waarde van de verzoening. De verzoening voor de hele wereld, waarover Johannes spreekt (1 Joh. 2:2), is dus heel gemakkelijk te verenigen met 'een verzoening door het geloof door Zijn bloed' (Rom. 3:25), want het geloof is datgene waartoe alle mensen worden uitgenodigd. Laat een mens geloven, dan vindt hij een absoluut doeltreffende verzoening overeenkomstig de goddelijke

kennis van zijn nood en genade om daarin te voorzien. ‘De aanbidder die eenmaal gezuiverd is, heeft geen geweten van zonden meer.’*

{Zie Lev. 16, aantekeningen.}

In het laatste vers van dit gedeelte is de sympathie van de grote Hogepriester met ons gewaarborgd door Zijn menselijke ervaring: Daar Hij geleden heeft, verzocht zijnde, is Hij bij machte hen die verzocht worden te helpen.’ Verzoeking voor Hem was lijden, en alleen dat. De man die door de verzoeking wordt meegesleept, lijdt niet, tot nu toe. Hij geniet. Bij de Heer was de verzoeking de oorzaak van het eenvoudig lijden; en wij verlangen of hebben geen medeleven nodig met ons in het weggeleid worden; maar daarentegen in het eenvoudig lijden dat de zonde veroorzaakt bij iedere ziel die recht is met God. Hier is dus de ware sympathie van de Priester die wij nodig hebben, Eén die in staat is onze zwakheid te beseffen, en Eén die zelf voor onze zonden heeft gestaan, onder de hele last daarvan voor God; Eén die daarom in staat is ons de meest volmaakte genade te tonen in het bedienen van de nood die wij hebben onder de verzoeking.

Sectie 3. (Hebr. 3:1-6)

Zijn heerlijkheid als Zoon over het huis van God.

Het derde gedeelte voert ons van het toneel van Zijn vernedering naar dat van Zijn heerlijkheid. Hij is over het huis van God als de Zoon van God; en aangezien Zijn Zoon van God zijn het fundament is van Zijn priesterschap, en dat is het directe verband hier, zitten we nog steeds in de lijn van de Verzoendag; hoewel, zoals altijd, de substantie verder gaat dan de schaduw. De hogepriester in Israël was (hoewel, natuurlijk, met bekende beperkingen) over het huis van God; en in

het tiende hoofdstuk hier hebben we, ter bevestiging hiervan, juist datgene uitgedrukt: ‘Hebbende een grote Hogepriester over het huis Gods’ (Hebr. 10:21).

Dit maakt duidelijk, dat de vergelijking met Mozes, die hier niet meer bestaat, niet de enige is; en haar als zodanig op te vatten, belemmert een duidelijke opvatting van wat voor ons ligt. Mozes is veeleer de apostel, zoals Aäron de hogepriester is; en wij worden aangespoord beiden te beschouwen als ‘de apostel en hogepriester van onze belijdenis’. Mozes en Aäron verschijnen dus samen in de geschiedenis als het dubbele type van de Heer; en zoals Mozes in zekere zin de bouwer van de tabernakel was, omdat hij het patroon ervan op de berg had ontvangen, zo stelde hij, nadat hij hem had gebouwd, hem onder leiding van Aäron. Mozes en Aaron staan hier dus samen voor ons.

De apostel spreekt ons hier duidelijk aan als ‘heilige broeders, deelgenoten van de hemelse roeping’. Dus zelfs als hij de Hebreëen aanspreekt, vergeet hij niet dat het gaat om christelijke Hebreëen, en wat daarmee samenhangt. Israëel, wanneer het volledig gezegend is, zal dit karakter nooit hebben; en als zij de Heer hadden ontvangen, zoals zij Hem in feite verwierpen, zouden zij het nog steeds niet hebben gehad. Zij die geloven, te midden van het verdriet van de nationale verwerping, hebben de vreugde van de hogere voorrechten die de volmaakte genade van God heeft gebracht in het verval van de oude aardse. Het is dus op deze manier dat wij ‘de apostel en hogepriester van onze belijdenis, Jezus,’ moeten beschouwen als één Persoon nu, die het dubbele type van Mozes en Aäron vervult, iemand ‘die trouw is (dit is niet verleden, maar heden) aan Hem die Hem heeft

aangesteld, zoals ook Mozes was in het hele huis van God.’ Dit is natuurlijk de tabernakel. Daarover spreekt de apostel; maar hij heeft Iemand voor zich die geen dienaar is in het huis zoals Mozes was, maar een Zoon over het huis. Hij behoort niet, zoals de dienaar, tot het huis zelf; Zijn heerlijkheid staat erboven; ook al stelt het huis, zoals ongetwijfeld de tabernakel in zijn geheel, het universum van God voor.

Het huis zelf omvatte, in de algemene gedachte ervan, de voorhof rondom, evenals het eigenlijke gebouw, en in die voorhof stond het altaar, het brandofferaltair, zoals het kruis van Christus en het offer daarop dus op aarde. Het eigenlijke huis, het heiligdom, was typisch hemels, aangezien de apostel zegt dat deze dingen de patronen waren van de dingen in de hemelen. Door geloof treden wij hier binnen, maar dat verandert natuurlijk niet hun karakter; veeleer geeft hun karakter als hemels onze toegang in de juiste zegening. Maar zo is de tabernakel, in zijn geheel bezien, het beeld van het heelal van God, dat in die zin het geschapen huis is waarin God woont. De apostel verwijst hiernaar, waar hij zegt dat elk huis weliswaar door iemand is opgericht, maar dat God degene is die alle dingen heeft opgericht. Deze vestiging van alle dingen past hij toe op Christus. En Christus is, zoals we gezien hebben, de Schepper en Onderhouder. ‘Zonder Hem is niets gemaakt dat gemaakt is,’ en Hij ‘handhaaft alle dingen door het woord van Zijn macht.’ Hij is dus goddelijk in de meest volledige zin. Maar Hij is de Zoon van God, zoals we weten. Hij is Degene die het behaagd heeft om in representatieve hoedanigheid naar voren te komen om de Vader bekend te maken, en in al het werk van Zijn handen doet Hij dit.

Zo is het verschil tussen Mozes en Degene die hij typisch vertegenwoordigde inderdaad groot. Mozes was trouw in heel Gods huis als dienaar, tot een getuigenis van de dingen die daarna gesproken zouden worden. Hij heeft zijn plaats gehad in een belangrijke bedeling die zijn doel had in de gedachten van God, maar die zou worden opgeheven. Christus daarentegen is een Zoon over, niet 'zijn eigen' huis, (dat is hier niet de bedoeling,) maar over het huis van God. Hij is Degene aan wie alle dingen toebehoren, voor wie ze zijn, als door wie ze zijn; en dit verbindt Zijn werk vanaf het begin met Zijn werk nu voor de gevallen mens, en met het oog op alles wat de zonde heeft aangericht in de schepping van God.

Dus, hoewel Aaron in het voorliggende hoofdstuk niet door een duidelijke verklaring in beeld komt, vinden we in feite hoe we rekening met hem moeten houden om tot de volle waarheid te komen van wat hier staat. Als de Zoon van God de hoogste leiding heeft over het universum van God, en als nu de zonde binnenkomt als een inbreuk op haar heerlijke orde, dan zien we dat Hij hier onmiddellijk bij betrokken is. Hij zal Zijn plaats niet opgeven. De zonde zal Hem niet doen afzien van Zijn ambt, maar, integendeel, alleen maar meer Zijn bekwaamheid ervoor tonen. Met het oog op de zonde wordt de Zoon de Priester, de Middelaar en Verzoener; en zodra er, zoals in de passage voor ons, aan wordt toegevoegd 'wiens huis wij zijn', wordt alles duidelijk. Aaron staat nu voor ons. Het is nu de Priester die de leiding heeft, zeker, als wij Zijn huis zijn.

Het is eenvoudig om te verwijzen naar de bestuursstructuur van de tabernakel in de typische uitleg van hoe de verlostten hier in feite binnenkomen, en het is prachtig om de verbinding hiervan te

beseffen met dat grotere aspect van de tabernakel dat we geroepen zijn ons te herinneren als het patroon van het universum in het algemeen. Hier, in het hart ervan, in de planken die zijn opgesteld op de zilveren voetstukken gemaakt van het verzoeningsgeld (zie Ex. 26, aantekeningen), vinden we een 'geestelijk huis' van zondaars die verlost zijn en staan op de basis van het werk dat voor hen is volbracht; en omdat het de vrucht is van een machtiger werk dan de schepping zelf, kunnen we ook begrijpen hoe dit in feite het heiligdom van God zelf moet zijn. Hier wordt Zijn heiligheid, Zijn genade, Zijn veelvuldige wijsheid getoond, zoals nergens anders. Hier vinden de vorsten en machten van de hemel hun mooiste onderwerp van lof.

Maar het lijkt er niet op dat het bestuur op zichzelf voldoende is om ons de gedachte te geven van dit huis van God dat wij zijn. Hier, zoals op zoveel andere plaatsen, zijn verschillende soorten nodig om ons de volle gedachte van God te geven. Het huis is een levend huis, neen, menselijk; en dus niet vertoning alleen, maar levende activiteiten verblijven er in. Dat de Heilige de lofzangen van Israël zou bewonen, is het antwoord van de Heer zelf, in de tweeëntwintigste psalm, op de vraag naar het kruis; en het verband met de verzoendag is duidelijk: want het voornaamste doel ervan is dat de woning van de Heer in het midden onder hen wordt voortgezet. Hier staan wij in direct verband met dit alles, hoewel erbuiten, zoals de stof boven de schaduw staat. Het huis is een geestelijk huis, en de lofprijzingen zijn die van een volk dat dicht bij Hem is gebracht, een priesterlijk huis dus. Voor deze wordt het grootste offer van de verzoendag, het stierkalf, geofferd; en voor ons is de Hogepriester Iemand die niet voor Zichzelf kon offeren; zodat het in feite alleen het priesterlijk huis is waarvoor het stierkalf wordt geofferd.

Het is dus niet vreemd dat zij hier verschijnen. Het zou eerder vreemd zijn als ze niet zouden verschijnen; en Petrus voegt zo ook samen wat op het eerste gezicht te verschillend lijkt om op deze manier te worden geïdentificeerd, de 'levende stenen' gebouwd op de 'Levende Steen' met 'een geestelijk huis, een heilig priesterschap, om geestelijke offers aan te bieden die voor God aanvaardbaar zijn door Jezus Christus'. 'Wiens huis wij zijn', zoals het zeker laat zien dat de Zoon over het huis nu de 'Grote Priester over het huis van God' is, zo identificeert het ook de tabernakel met de priesterlijke aanbidders. Maar wij zijn het huis van God, herinnert de apostel ons, als wij inderdaad 'de vrijmoedigheid en de roem van onze hoop tot het einde toe vasthouden'.

Sectie 4. (Hebr. 3:7 - 4:13)

En door de woestijn leiden naar de uiteindelijke rust.

Het vierde gedeelte is van een heel ander karakter. Het is de schaduw die het licht volgt, en in Hebreeën vinden we hoe de helderste lichten de diepste schaduwen kunnen werpen. Als vierde gedeelte herinnert het ons aan de wildernis waardoor de Heer het oude Israël naar zijn rust leidde, en dat er ook voor ons een wildernis is, een toneel van beproeving waardoor wij geroepen zijn door te gaan naar de rust die ook voor ons nog steeds en altijd achter ons ligt. Daarom zijn wij geroepen om te volharden, om onze weg vast te houden, om 'het begin van ons vertrouwen vast te houden tot het einde toe'. Dit is in feite de test van de werkelijkheid van de dingen bij ons. Volharding is het bewijs van goddelijk werk.

1. Het eerste lid benadrukt de geest van gehoorzaamheid als altijd de voorwaarde voor zegen. Genade verandert hier niets aan. Zij brengt zo'n geest in ons voort. Het voldoet aan de voorwaarden; en geloof is het beginsel zelf van vruchtbaarheid, omdat het werkt door liefde. De vermaning aan Gods volk van weleer blijft dus evenzeer voor ons gelden als voor hen: 'Heden, indien gij Zijn stem wilt horen, verhardt uw harten niet.' De waarheid spreekt met gezag, dat zij die waarachtig zijn zullen erkennen; en hoe kostbaarder de waarheid is, hoe droeviger de gevolgen van praktische weigering. Met de waarheid spelen is gevaarlijk, en verharding van het hart is het noodzakelijke gevolg. Hoevelen zal men vinden met een geweten, als men dat zo mag zeggen, dat plaatselijk verlamd is door weigering van datgene waarin de stem van God eens door hen werd herkend? Of, misschien, de weigering te luisteren naar datgene waarin men vreesde dat God zou spreken; want het is een verkeerde gedachte dat verantwoordelijkheid alleen komt met de overtuiging dat God gesproken heeft.

Verantwoordelijkheid is gemakkelijk te ontdekken door de vraag: Was u bereid Hem te laten spreken? Wat een harten hebben wij, waaraan zo'n vraag ooit gesteld zou moeten worden! Hoe triest is het vooral dat ongelof bij gelovigen leidt tot een dergelijke veronachtzaming van de allerhoogste Stem, zoals er geen andere is! Zo komen de 'als' hier binnen. Dit zijn allemaal belijdenistests, waar zowel de ware als de valse noodzakelijkerwijs onder vallen, juist omdat ze nodig zijn om de valse van de ware te onderscheiden; en ook omdat God ze gebruikt om degenen te oefenen die werkelijk Zijn volk zijn; want wij hebben nog steeds het vlees in ons, en daarom die neigingen tot afwijking van God, die Zijn voortdurende genade zo noodzakelijk maken.

Maar dan zijn het geen waarschuwingen voor de gelovige om niet te veel of te eenvoudig geloof te hebben, maar ze zijn juist het tegenovergestelde. Het zijn waarschuwingen om in vreugdevol vertrouwen te volharden tot het einde toe. In deze hele brief, waar de substantie die de schaduwen vervangt nog onzichtbaar is, is het geloof als het ware de enige noodzaak, en die wordt evenzeer benadrukt, hoewel van een andere kant, als in de brieven aan de Romeinen en Galaten.

2. En dit is waar in het tweede lid op wordt ingegaan, waarin wordt gezien dat het woord moet worden vermengd met geloof, omdat ongelof de wortel en het beginsel van ongehoorzaamheid is; en als wij de ‘metgezellen’ van Christus worden, (beter niet ‘deelgenoten’ hier, wat een andere gedachte zou geven dan wat bedoeld wordt, maar wat in het eerste hoofdstuk vertaald is met ‘medemensen’) is Christus het volledige voorbeeld van het geloof van het eerste tot het laatste. Daarom moeten wij ‘het begin van ons vertrouwen standvastig houden tot het einde toe’.

Moeilijkheden worden verondersteld, want hoe zou het geloof zich kunnen tonen als er geen moeilijkheden waren? Moeilijkheden zijn dus strikt genomen geen belemmering voor het geloof, maar zelfs het tegenovergestelde. Zij zijn de voorwaarden voor de manifestatie ervan; zij zijn een middel om het te oefenen, en dus eigenlijk voor zijn groei. Degenen wier ‘karkassen in de woestijn vielen’ zijn geen typen van gelovigen in welke zin dan ook, maar van hen die de uiteindelijke toegang tot de rust van God mislopen; want dat is wat Kanaän hier typeert, zoals duidelijk is. Het is belangrijk onderscheid te maken tussen deze definitieve toegang en die onder Jozua, die,

zoals wij weten, niet definitief was, en voor ons het type is van de huidige toegang tot ons hemelse deel door het geloof. Zo moeten we bedenken dat Jozua niet typisch een voortzetting is van Numeri of Deuteronomium, maar een nieuw begin, parallel daaraan. Het is terwijl wij in de woestijn zijn, dat wij in feite ook door geloof onze hemelse erfenis binnengaan.

De ervaring van de woestijn en het in bezit nemen van de erfenis gaan zo samen. Het doorzoeken van het land door de verspieters (Num. 13) beantwoordt hier echter slechts gedeeltelijk aan, terwijl Deuteronomium typisch onze hele aardse geschiedenis afsluit met dat overzicht van de hele woestijnloop, dat voor ons pas bij de rechterstoel van Christus in vervulling gaat. Jozua toegevoegd aan de boeken van Mozes zou ze tot een hexateuch maken, wat de hogere critici willen dat ze zijn, maar wat ze niet zijn; Jozua is in feite een nieuw begin, de Genesis van een nieuwe pentateuch, de historische boeken. Wij moeten Gods waarheid in Gods orde hebben, of wij zullen het niet eens Gods waarheid vinden.

3. Het derde lid laat ons zien wat de eigenlijke rust is. Wij gaan de rust binnen, wij die geloofd hebben; maar wij zijn niet binnengegaan. Uit de aard ervan, zoals nu beschreven, kan niemand er in dit leven binnengaan. Wij gaan het binnen, en God heeft er altijd over gesproken, zoals in het type Sabbat, door het vanaf het begin voor de mensen te houden. God rustte op de zevende dag van al Zijn werken. Dat was in het begin; maar de mens schond die rust, en het blijft voor ons slechts een schaduw van wat nog moet komen. De apostel citeert ook Davids woorden, lang na Jozua's tijd, om aan te tonen dat Israëls komst in het land nog steeds geen rust was. Nadat

zij waren binnengekomen, werd nog steeds gezegd: Heden, indien gij Zijn stem zult horen.'

De rust blijft dus een ware 'sabbat houden' voor het volk van God, - een rust die ook de rust van God zal zijn, of wat voor goeds kan daarin zijn? Ook een rust waarin hij die rust ophoudt met alle arbeid die de zonde heeft opgelegd. Zo'n rust is voor ons niet gekomen. Dit voert ons in feite naar de eeuwigheid, de eeuwige rust, waarvan we allang hebben gezien dat de sabbat het type is, en niet van enige duizendjarige anticipatie daarop. De duizend jaren zijn een tijd waarin de aarde inderdaad tot haar wedergeboorte is gekomen. De zonde heerst niet meer. Gerechtigheid heerst, maar de zonde bestaat nog; en het is na de duizend jaar dat de dood, 'de laatste vijand', onder Christus' voeten wordt gelegd, en het oordeel over de doden daarmee gepaard gaat. Bijgevolg is wat wij soms als duizendjarige rust noemen, strikt genomen niet juist. God kan niet rusten, tenzij met de volmaakte voltooiing van de volmaakte zegen. Hij kan niet rusten zolang er nog vijanden zijn die onder de voeten moeten worden gelegd, - voordat zonde en dood gelijkelijk in de vuurzee zijn geworpen.

4. In het vierde lid vermaant de apostel daarom allen om ijverig te zijn om de rust binnen te gaan die voor ons ligt, en brengt opnieuw als waarschuwing Israëls ongeloof in de woestijn naar voren. De goede tijding was tot hen gekomen van het land waarheen God hen bracht, maar zij hadden geen geloof om het te ontvangen. Het woord, vol van belofte en zegening als het was, legde alleen het ongeloof bloot dat te zeker gepaard gaat met een opstandige geest. Hoewel het goed was, bracht het slechts het kwade aan het licht, en zo is het kenmerkend

voor het woord van God om ons te onderzoeken en ons duidelijk te maken wat we zijn. Als wij ons aan dit onderzoek onderwerpen, hoe groot zal dan de zegen zijn! Het zal ons baden in het licht van God zelf, en zo de film die de waarneming van andere dingen belemmert uit onze ogen wissen.

‘Want het woord van God is levend en werkzaam, scherper dan enig tweesnijdend zwaard; het dringt door tot de scheiding van ziel en geest, van gewrichten en merg, en het is een kenner van de gedachten en bedoelingen van het hart. Ook is er geen schepsel dat niet openbaar is in Zijn ogen, maar alle dingen zijn naakt en bloot voor de ogen van Hem met wie wij te doen hebben.’ Zo werkt het woord van God in de kracht van Hem wiens woord het is. Het brengt de ziel in Zijn aanwezigheid. Het gewekte geweten brengt alles voor God ter beoordeling. Mist rolt weg als voor de zon; en als het licht schijnt als toen het eerst, op Gods bevel, uitbrak over de duisternis en de gistende golven van de kustloze en dorre zee, dan nog hebben we het woord dat zegt: ‘God zag het licht, dat het goed was.’

Het begin van de gemeenschap met God, wat er ook van zij, is het ontvangen van de waarheid. ‘Ziel en geest’ zoals ze zo samen worden genoemd, kunnen alleen de twee delen van de onstoffelijke natuur van de mens zijn; die de Schrift, in weerwil van wat velen denken, overal duidelijk van elkaar onderscheidt. De ziel is het lagere, gevoelige, instinctieve, emotionele deel, dat, waar het niet, zoals bij de mens, doordrongen is van het licht van de geest, gewoon dierlijk is; en dat ook, waar de mens niet in de macht van de Geest van God is, daar nog naar toe zal neigen. De geest is verstandig en moreel, dat wat de menselijke dingen kent (1 Kor. 2:11). In de ‘natuurlijke mens’, die

eigenlijk de psychische mens is, de mens met de ziel (1 Kor. 2:14), is het geweten, met zijn erkenning van God, opgeschort, en wordt de geest zelf aards. Het is dus belangrijk genoeg om onderscheid te maken tussen 'ziel en geest'. Gewricht en merg' geven ons het verschil aan tussen het uiterlijke en het innerlijke, de uiterlijke vorm en het wezen dat erin verborgen is.

Helemaal niet dat zelfs de vorm onbelangrijk is. Alles in de natuur verbiedt een dergelijke gedachte. Maar de schoonheid en doeltreffendheid ervan hangen af van de geschiktheid ervan voor de idee die erin heerst. Het woord van God moet dus in de hoogste zin het boek van de wetenschap zijn. Alle hoogste en diepste kennis staat erin, en dat van dingen die voor de mens van nature ontoegankelijk zijn; terwijl ook alles in de juiste verhouding en proportie staat, niets uit balans. Het heeft inderdaad niets van de pedanterie of technische kennis waarin de wetenschap geneigd is haar wijsheid te hullen, maar een fijne, huiselijke eenvoud en vertrouwdheid van begroeting, die alle komers verwelkomt, die de would-be wijzen misleidt, die niet kunnen begrijpen hoe Gods licht moet schijnen voor baby en voor filosoof, en hoe Gods geleerdheid zo weinig smaak van de scholen kan hebben. Maar is het echte wijsheid om dit te negeren? Toont het ons niet veeleer Gods werkelijke verlangen naar het onderwijs van de massa's, waarover de mensen zo'n trage ernst beginnen te tonen? Al de hoogste, diepste en meest praktische kennis tot het bezit gemaakt van allen die met een Goddelijke Leraar ook voor de nederige maar onderzoekende ziel willen!

Afdeling 3. (Hebr. 4:14 - 10)

Christus als Priester in het hemelse heiligdom, de weg die Hij heeft geopend door Zijn volbrachte werk, in tegenstelling tot zowel de priesters als de offers van de wet.

De derde afdeling van het boek is tegelijk de grootste en meest kenmerkende ervan. Daarin hebben we Christus in de hemel, en het heiligdom dat daar voor ons is geopend door Zijn priesterlijke werk. Dit wordt echter pas echt bereikt in de derde afdeling; en we hebben als inleiding daarop eerst de Priester Zelf, als geroepen, gekwalificeerd en vervolmaakt door het lijden; en vervolgens, in Zijn opstandingsplaats, Priester naar de ordening van Melchisedek, en dus op de troon. Het tweede spreekt meer in het kort over het betere verbond en de meer voortreffelijke bediening die dit inhoudt. Het derde, en laatste, beslaat de volgende twee hoofdstukken.

Onderverdeling 1. (Hebr. 4:14 - 7)

De Priester op de Troon.

We hebben dus eerst de Priester zelf, in drie hoofdstukken, waarvan echter meer dan één een onderbreking van het betoog is, noodzakelijk geworden door de traagheid van het hart om de afschaffing van het Levitische priesterschap, en alles wat daarmee samenhangt, te aanvaarden. Ongetwijfeld gebruikt de apostel deze tussenzin, (die

geheel volgens de Paulinische manier is) om te spreken over andere dingen die zeer noodzakelijk zijn voor zijn thema, maar de intensiteit van de Joodse tegenstand, en de moeilijkheid die de wettische geest tegen de waarheid verzet, zelfs in de gelovige, wordt ons duidelijk gemaakt door de moeilijkheid om hier uit te spreken wat in zijn gedachten is, vitaal als het is voor het christendom zelf. Het lijkt waarschijnlijk dat Petrus hierover spreekt (althans, in het bijzonder) wanneer hij de wijsheid van de brief aan de Hebreëen prijst als wat 'onze geliefde broeder Paulus, volgens de wijsheid die hem gegeven is, aan u geschreven heeft', maar toch zegt dat daarin 'sommige dingen moeilijk te begrijpen zijn'. Paulus is het, zoals we hier zien, volledig met hem eens; en daarom de ernst en energie van zijn taal.

Sectie 1. (Hebr. 4:14 - 5:10)

De Priester die van God geroepen is.

De eerste sectie identificeert dan voor ons de ware Priester voor God; en er zijn hier weer drie subsecties, waarvan de eerste ons introduceert tot twee fundamentele begrippen in wat volgt: een 'grote Hogepriester die door de hemelen is gegaan,' en de 'troon der genade.' Het laatste kunnen we beschouwen als kenmerkend voor het eerste lid.

Een 'troon der genade' is nu voor christenen gelukkig een zeer vertrouwde gedachte. Het is echter alleen hier dat we precies deze uitdrukking hebben, hoewel we de gedachte in Romeinen hebben: 'Genade heerst door gerechtigheid tot in het eeuwige leven.' Het bloed op de verzoendeksel voor God, waarnaar de apostel ook verwijst in het derde hoofdstuk van Romeinen, - 'Een verzoening door het geloof door zijn bloed', - door de hogepriester daar eenmaal

per jaar gelegd, toen hij op de verzoendag het heilige binnenging, - was de typische weergave van zo'n gedachte, voor zover die in de oude bedeling kon worden weergegeven. De verzoendeksel was de troon van Jehovah in Israël, waar Hij woonde tussen de cherubs. Letterlijk was het de 'kapporeth', of 'verzoening', waarbij het bloed datgene was wat de ziel verzoende, - het getuigenis van goddelijke gerechtigheid, dat, nu ontmoet door het bloed van verzoening, Gods genade rechtvaardigde door onder het volk te blijven ondanks hun zonden.

Dit alles was slechts typisch, een schaduw, en niets meer. Israël kon, zoals wij weten, niet werkelijk naderen tot deze troon van God, en de hogepriester slechts eenmaal per jaar, bedekt met een wolk van wierook en met het bloed der verzoening. Voor ons is het ware offer gebracht. De Hogepriester is door de hemelen gegaan, het antitype van die heilige plaatsen, en de troon van God is blijvend een troon van genade, waaraan wij dus slechts eer bewijzen wanneer wij er vrijmoedig toe komen voor onze nood. De troon der genade bevindt zich immers in het allerheiligste, en het verbreken van het voorhangsel heeft voor ons een 'nieuwe en levende weg' geopend om daar te komen. De verzen voor ons zijn daarom een echte inleiding op wat volgt. Het is de sympathie van de Hogepriester waarop we hier worden aangespoord om te rekenen, en dit is in verband met Zijn bewind over het huis van God. Zo zien we hoe we hier de hele tijd één lijn van waarheid volgen. Het herinnert ons aan de woorden van de Heer die ons de gevolgen leren van Zijn vertrek uit de wereld naar de Vader: 'Indien gij iets zult vragen in Mijn Naam, Ik zal het doen' (Johannes 14:14).

Hoe groot is de bemoediging te weten dat er op de troon van God Iemand zit die geraakt kan worden met het gevoel van onze zwakheden, en 'in alle dingen verzocht werd zoals wij, met uitzondering van de zonde!' De zonde was voor Hem geen verzoeking. Er was niets in Hem dat daaraan beantwoordde, behalve in lijden. Er was en kon bij Hem geen zondige zwakheid zijn; maar Hij was waarachtig mens, waarbij zijn goddelijke natuur niets afdeed aan de waarheid van zijn mens-zijn; Hij leefde een afhankelijk leven zoals wij dat doen, maar zonder ongevoeligheid zoals het vlees in ons voortbrengt in een wereld die overal geteisterd wordt door lijden uit zonde en uit gewrichten, waarvan Hij de beproeving kende als geen ander. In de hof ging Hij de vreselijke beker tegemoet met een lijdensweg die engelenbediening vereiste om Hem lichamelijk (op geen enkele andere manier) te versterken om het vol te houden. Wat een wereld was dat voor de Zoon van God om doorheen te gaan! Is Hij die vergeten, of is Hij veranderd doordat Hij er nu uit is en op de troon zit? Nee, maar de troon zelf wordt nu gekenmerkt als de 'troon van het Lam', en zal voor eeuwig de 'troon van God en van het Lam' zijn.

Hoe goed is dus de troon der genade voor ons ingericht! Maar we kunnen opmerken dat de apostel hier spreekt over niets anders dan 'barmhartigheid en genade tot hulp in tijd van nood'. Een directe verwijzing naar enig positief falen van onze kant wordt hier weggelaten; en dit is in de stijl van Hebreëen, waarin we de gelovige, ondanks al zijn zwakheid, zien als 'voor eeuwig vervolmaakt' door het kostbare bloed dat voor hem is vergoten. Dit bloed ligt hier op de verzoendeksel, maar de gedachte is dus aan niets anders dan de zwakheid die hulp nodig heeft. Aan alle zonde is al voldaan.

Dit is slechts één kant, dat is waar, van een onderwerp als dit; en we zullen een andere kant vinden als we ons wenden tot de eerste brief van Johannes. Johannes geeft ons het onderwerp gemeenschap, en spreekt over onze relatie tot de Vader. Paulus spreekt hier over onze relatie tot God als God. De vermelding van de Vader verzekert ons meteen van een nauwere relatie waarin wij tot Hem staan en die niet verbroken kan worden. Juist door deze relatie wordt het karakter van de zonde alleen maar versterkt, en de gemeenschap wordt noodzakelijkerwijs aangetast door de zonde van de gelovige. Daarom hebben we hier Christus in een ander karakter, als ‘een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus de Rechtvaardige’, terwijl we er inderdaad nog steeds aan herinnerd worden dat Hij de verzoening is voor onze zonden. Maar in Hebreeën worden we, zoals gezegd, gezien als schepselen voor God, en hier wordt de zonde niet overwogen, alleen omdat er volledig in is voorzien. We komen om ‘barmhartigheid te verkrijgen en genade te vinden voor tijdige hulp.’ Het is zwakheid die de Priester nu nodig heeft. Met betrekking tot de zonde heeft het kostbare bloed dat al vergoten is alles gedaan wat gedaan kan worden. Het bloed ligt op de troon; en tot die troon zullen wij, wanneer wij ons tot God wenden (als wij ons werkelijk tot Hem wenden), een open deur en een gemakkelijke toegang vinden.

2. Het tweede lid is een eenvoudige verklaring over de hogepriester in Israël. Het is belangrijk om het als zodanig te onderscheiden. In hoeverre het van toepassing is op Christus vinden we als we verder gaan, maar in elk type is er een element van ongelijkenis, zoals er ook gelijkenis is; en dat omdat het een type is. Hoe kon er in Israël een hogepriester zijn die nooit voor zichzelf offerde? Het zou alles vervalst hebben. En zo ook met het voorhangsel; hoe zou het gescheurd

kunnen zijn onder het wettelijke systeem? Maar deze uitzonderlijke tegenstellingen hebben dus een doel, en belemmeren een voorzichtig, geestelijk verstand niet in het minst om het christendom in Leviticus te vinden. Natuurlijk is het nodig dat we het christendom eerst uit het Nieuwe Testament hebben geleerd. Wij moeten niet als een Jood naar Leviticus gaan en verwachten daar de onthulling van de waarheid van Christus te vinden. Mozes heeft altijd een sluier over de heerlijkheid in zijn gezicht; maar het is er, wij hoeven het er niet op te leggen, en het voorhangsel is voor ons weggedaan in Christus.

De hogepriester waarvan hier wordt gesproken, is er een die eenvoudig uit de mensen is genomen, uit de gewone klasse van de mensen. Een dergelijke uitdrukking kan niet gebruikt worden voor Christus, dat moet duidelijk zijn. Wat volgt maakt het overduidelijk. Hij is 'voor de mensen aangesteld in dingen die God betreffen, opdat Hij zowel gaven als offers voor de zonden zou brengen'. De offers zijn dus zijn gewone en noodzakelijke werk, zoals we zien; maar we zijn nog niet tot de toepassing gekomen; en hij is 'in staat om verdraagzaamheid te betrachten jegens de onwetenden en dwalenden, aangezien hijzelf ook bekleed is met zwakheid.' Dit is een zwakheid die niet zondeloos is, (zoals elke zwakheid die Christus kende noodzakelijkerwijs was,) en dit wordt duidelijk gezien in wat volgt. Hij is verplicht, zoals voor het volk, dus ook voor zichzelf, te offeren voor zonden (wat Christus nooit deed). 'En niemand neemt deze eer op zich dan als door God geroepen, zoals Aaron.'

3. Het derde lid geeft ons de vervulling van het type in Christus, en hier hebben we drie delen: eerst Zijn roeping, waarin we ook de grondslag van Zijn priesterschap vinden; dan Zijn lijden, zelfs tot in

de dood, en Zijn bevrijding daaruit; en ten slotte, na vervolmaking, Zijn begroeting door God in de opstanding als de koninklijke Priester, Melchisedek.

(1) Eerst hebben we de roeping. De priester moet door God geroepen zijn; zoals Aäron, zo ook Christus. Omdat Hij alleen in gehoorzaamheid bewoog, verheerlijkte Hij, die eenvoudig was gekomen om de wil van God te doen op een reeds uitgestippelde wijze, zichzelf niet om Hogepriester te worden, maar ontving Zijn roeping duidelijk tot dat ambt. Gods erkenning van de Zoon in menselijkheid wordt aangehaald als die welke werkelijk was. Hij verheerlijkte Hem als zodanig die tot Hem zei: ‘Gij zijt Mijn Zoon; heden heb Ik U verwekt.’ Dezelfde vorm van aanhaling wordt gebruikt in het zevende hoofdstuk, vers eenentwintig: ‘Hij met een eed, bij Hem die tot Hem gezegd heeft: De Heer heeft gezworen en zal geen berouw hebben: Gij zijt een Priester tot in eeuwigheid.’ Het citaat komt in de eerste plaats uit de tweede psalm, die het in verband brengt met Zijn aanspraak als Erfgenaam op de soevereiniteit van de volken. Gods Priester en Koning zijn één, en de twee ambten zijn gegrondvest op dezelfde persoonlijke kwalificatie. Godheid en menselijkheid verenigd in Hem maken Hem tot de ware Middelaar tussen God en mensen. Wij hebben gezien dat Hij voor dit doel vlees en bloed heeft aangenomen, ‘opdat Hij de Eerstgeborene zou zijn onder vele broeders;’ en zoals de Eerstgeborene de Erfgenaam is, zo heeft Hij ook het recht van verlossing. Hij is dus Priester en Koning met dezelfde titel.

Als wij nu in de Evangeliën kijken om de openlijke oproep tot het priesterschap te vinden, dan zou er werkelijk geen twijfel moeten

bestaan waar die voorkomt. Het is na Zijn doop door Johannes dat de Heer voor het eerst openlijk wordt erkend als de Zoon van God door de stem van de Vader uit de hemel; en de Geest van God die over Hem komt, maakt Hem nu in volle werkelijkheid de Christus, dat wil zeggen de Gezalfde. Het beantwoordt aan de eerste zalving van Aäron alleen, zonder bloed (Lev. 8:12). Johannes erkent Hem dan als de Zoon van God, als het Offerlam (Joh. 1:29-34); want deze gezegende Priester is één met Zijn offerande: 'Hij heeft Zichzelf opgeofferd.' Dit is dus de roeping van onze Heer tot het priesterschap. De apostel bevestigt dit feit door een directer citaat, waarvan hij later de kracht opneemt: 'Gij zijt een Priester voor eeuwig naar de ordening van Melchisedek.'

(2) Onmiddellijk nu worden wij opgeroepen om Hem te zien in het witte linnen kled van de verzoendag. Hij is in dat lijden waarin Hij, als Zoon van God, de werkelijkheid moest leren kennen van de gehoorzaamheid die Hij vrijwillig op zich had genomen. Zo intens is het dat Hij zelfs 'met sterk huilen en tranen smeekt tot Hem die in staat was Hem te redden (niet van de dood, wat onmogelijk was, maar) uit de dood.' Dat gebed werd verhoord in de opstanding. Maar let vooral op waarop het antwoord was gebaseerd. 'Hij werd verhoord om zijn vroomheid, zoals in de kantlijn van de gewone versie; of, 'om zijn godvruchtige vrees,' zoals in de herziene. Er is het witte linnen gewaad waarmee alleen het heiligdom kon worden betreden.

De priester wordt allereerst gekarakteriseerd als degene die tot God kan naderen; en de eerste vraag die hierbij komt kijken is dan ook: Is hij zodanig dat hij werkelijk kan naderen? Is hij persoonlijk en volledig geschikt om tot God te naderen? Dat is de vraag over

het offer: is het volmaakt, ongeschonden? Dat is de vraag over de priester. Niets anders dan het witte linnen is hier voldoende. Dit is wat het brandoffer het sterkst afdwingt. Het offer wordt gevild en streng gecontroleerd; dan brengt de offeraar het naar God, niets dan een heerlijke geur. Dit is wat Christus is, zoals geen enkel ander offer (zeker niet het zondoffer) het ontwikkelt. Zo moet dag en nacht de heerlijke geur hiervan tot God komen.

Hier wordt gesproken over de priester, en het laat ons zien waarom de klederen van heerlijkheid en schoonheid hem nog niet dragen: niet omdat hij nog niet de Hogepriester is, maar omdat er sprake is van verzoening, terwijl de klederen van heerlijkheid en schoonheid de aanneming van het werk tonen. Hier wordt hij vervolmaakt, en hoewel persoonlijk niets Christus zou kunnen vervolmaken, hebben we al gezien dat er als Schepper van het heil vervolmaking moet plaatsvinden. Zo zien we Hem dus hier. Hij is in de vreselijke diepte waaruit geen ander kon komen, - waar alleen Zijn voeten konden staan. Daar, vervolmaakt door het dragen van de last die op Hem rustte, wordt Hij voor hen die Hem gehoorzamen de Auteur van eeuwig heil.

(3) Over het volmaakt zijn wordt soms gesproken alsof het hetzelfde is als het ingewijd zijn, maar het moet duidelijk zijn dat hier een diepere betekenis is. We hebben al gezien dat de Oorsprong van het heil door lijden volmaakt moest worden; en we hebben duidelijk het lijden gehad waardoor Hij dat is. Dan wordt Hij door God gegroet, niet slechts als Hogepriester, maar als Hogepriester naar de ordening van Melchisedek. Gewoonlijk wordt geen onderscheid gemaakt tussen de gewone Hogepriester en de Hogepriester naar deze ordening. Het

is steeds dezelfde Persoon, en daarom lijkt men te denken dat dit noodzakelijkerwijs moet volgen; maar Zijn heerlijkheden worden in de juiste volgorde getoond, de ene na de andere, en het is pas in de opstanding dat Hij door God in dit karakter wordt begroet. Merk op dat het niet precies 'geroepen' is, zoals eerder. Hij wordt 'begroet'. De Priester heeft het fundamentele werk van Zijn priesterschap volbracht, en wordt als zodanig gehouden en erkend. De linnen klederen zijn nu verwisseld voor de klederen van heerlijkheid en schoonheid. Zijn priesterschap neemt nu duidelijk het karakter van Melchisedek aan; maar we zullen, met de apostel, hier moeten afbreken en dit in het zevende hoofdstuk uitgebreider moeten behandelen.

Sectie 2. (Hebr. 5:11 - 6)

De verwerping van de verwerpers, en de bevestiging van het geloof.

Het tweede gedeelte is, zoals reeds gezegd, een tussenzin om tegemoet te komen aan het ongeloof van de Joden over een zaak die zo vitaal is voor het christendom en die het hele systeem van het Judaïsme zo raakt, als de vervanging van het Levitische door het Melchisedekse priesterschap. Zelfs voor de Joodse christenen waren deze dingen harde woorden; en het is mogelijk dat zij, althans in zekere mate, de oorzaak waren van de afvalligheid van het geloof waarnaar de apostel thans verwijst. De twee delen van zijn toespraak tot hen hier zijn echter zeer verschillend, en het eerste deel is slechts een waarschuwing; het tweede is een zuivere bemoediging - twee dingen die nooit ver van elkaar verwijderd zijn in de genadige wegen van God. Hij is de God van alle bemoediging; en alle waarschuwingen zijn slechts bedoeld

om ons van elke valse grond van hoop af te trekken, opdat wij in Hem de volheid van onfeilbare zegen mogen vinden.

1. Het eerste lid karakteriseert het Jodendom van zijn goddelijke kant, alleen om des te meer aan te dringen op zijn wezenlijke inleidende aard. Het was 'het woord van het begin van Christus', zeer verkeerd weergegeven in de tekst van zowel de gewone als de herziene versie als 'de eerste beginselen van de leer van Christus'. 'De eerste beginselen van Christus' worden wij zeker nooit geroepen te verlaten. Het is het Judaïsme, dat dus alleen geschikt was voor de staat van niet-leeftijd die nu voorbij is, en dat zij moeten verlaten om verder te gaan naar de volmaaktheid, of 'volwassenheid' van het Christendom.

(1) De Hebreeuwse christenen gingen in feite niet verder; althans, velen niet. In de tijd dat zij geleerd hadden, hadden zij anderen moeten kunnen onderwijzen; maar in plaats daarvan moesten zij zelf nog onderwezen worden, en wel in de elementen. Zij hadden nog steeds melk nodig, en konden geen 'vast voedsel' verteren. Het is niet 'sterk vlees', een uitdrukking die zeer misbruikt is, alsof het iets zou zijn dat extra geestelijke kracht vereist om het te verteren. Het is eenvoudig datgene wat geschikt is voor mensen die gewend zijn zich in geestelijke dingen te oefenen, en zo opgeleid zijn om goed van kwaad te onderscheiden. Hoeveel van de juiste kennis ligt voor ons in dit soort onderscheidingsvermogen! 'De mens is geworden als een van ons, om goed en kwaad te onderscheiden.' Naar de onschuld kunnen wij niet terug; en hoewel wij in onze huidige toestand zijn gekomen door een val van God, wil Hij in genade zelfs dit in zegen veranderen. De wereld, zoals zij is, is een plaats die zeer geschikt is om zulk een moreel onderscheidingsvermogen voort te brengen en

te cultiveren. Doet zij dit echter niet, dan verzwakt en verhardt zij de ziel; en aangezien het Woord datgene is wat God wil gebruiken om ons te vormen naar Zijn gezindheid, zal het niet meteen doorgaan ermee deze dofheid van de ziel in ons doen toenemen.

Vanaf het begin heeft de vijand getracht het christendom in de een of andere vorm te corrumperen en tegen te werken; en dat is ook grotendeels gebeurd. Het was een godsdienst van God gegeven, en daarom ooit door Hem bezeten; en dit kan altijd in haar voordeel worden bepleit door hen die nooit de ware aard ervan hebben begrepen, of er zich om bekommeren die te begrijpen. De wet, die God ter hand nam omdat zij reeds in het hart van de mens was, en om zijn gedachte tot het juiste einde uit te werken, om hem het kwaad en de onuitvoerbaarheid ervan te tonen, - deze man pleit als Gods openbaring! Heeft zelfs Christus niet gezegd: 'Indien gij in het leven wilt ingaan, onderhoud dan de geboden'? Dat deed Hij, zoals Hij de zielen ook nu nog toestaat zich onder de wet te stellen, opdat zij door praktische ervaring zouden ontdekken wat zij bij God alleen door Zijn leer niet zouden leren. Wij hoeven alleen maar zelf waarachtig te zijn om de waarheid hier te beseffen, en dat ons alleen maar wordt geboden onze ladder op te zetten om de hemel mee te bereiken, opdat wij beseffen hoe ver boven ons de sterren schijnen.

Dus toen Hij 'vleselijke verordeningen' gaf, met veel tekenen om hun onbekwaamheid aan te tonen (want Hij liet Zichzelf nooit zonder getuigenis op deze manier), en dat zij slechts vingers waren die wezen naar datgene wat komen zou, was er altijd gelegenheid voor de mensen om te zeggen: 'Dit zijn de dingen zelf.' En dit is het enorme kwaad van het huidige ritualisme in al zijn vormen, - dat het deze

Joodse vormen neemt om ze te bekleden met het kleed van christelijke werkelijkheden, waarnaar ze slechts wezen, en dat het datgene wat slechts heiligde tot reiniging van het vlees (zoals in het geval van het doopwater) tot reiniging van de ziel maakt, zoals water dat nooit deed, tegen de staande verordening van God de Schepper. Zo kan het woord van God zelf worden misbruikt om mensen in een waan te verzegelen, en men zegt: Zie hoe de Schrift kan misleiden! Maar de Schrift is gegeven 'opdat de mens Gods volmaakt en volkomen zou zijn', en zij geeft geen zekerheid aan iemand anders dan de mens Gods.

(2) 'Het woord van het begin van Christus' wordt ons nu in het kort gegeven in de zes genoemde leerstellingen, die, als zij het christelijke 'fundament' zouden zijn, een christendom zonder Christus zouden zijn. De apostel zegt: 'Niet opnieuw een fundament leggen', omdat hij Joden op het oog heeft die het christelijke hebben aanvaard, en die, als ze teruggingen naar het jodendom, opnieuw zouden leggen wat ze hadden opgegeven. Maar niets is hier duidelijk christelijk. Het gaat niet om de waarheid of de noodzaak van wat hier wordt gezegd, maar om het christelijke fundament ervan. Twee dingen komen eerst, die in feite fundamenteel zijn: 'bekering van dode werken en geloof in God,' maar merk op dat hier niet staat: in de Heer Jezus. Twee leerstellingen komen als laatste, die de toekomst betreffen: 'opstanding der doden,' - niet 'opstanding uit de doden,' wat de christelijke waarheid is, maar gewoon opstanding der doden, 'en het eeuwig oordeel.'

Tussen deze twee paren hebben we wat meer betwijfeld kan worden, maar wat de kern van de zaak raakt als kenmerkend voor

het Jodendom, - 'een leer van dopen en handoplegging.' Deze zijn geclaimd als christelijke doop en bevestiging, (iets waarvan de Schrift niets weet) of anders doop en wijding, - bijna even vreemde associaties als grondslag. De waarheid is nauwer verbonden met het onderhavige onderwerp dan zulke dingen zouden impliceren. In de eerste plaats gaat het niet om dopen, maar om 'dopen'; en de doop van de Geest zou zeker nooit op een dergelijke manier met de waterdoop in verband worden gebracht. Bovendien is de christelijke doop altijd baptisma, terwijl dit baptismos is, - een vormverschil dat ongetwijfeld samenhangt met de toepassing in beide gevallen. Baptismos is het woord dat gebruikt wordt voor de Joodse zuiveringen, zoals in het geval van 'diverse dopen' (niet 'wassen') in het negende hoofdstuk van deze brief, vers tien. Bovendien wordt hier werkelijk, of hoofdzakelijk, naar deze dopen verwezen, hoewel we enigszins vooruit moeten lopen op de leer van dat hoofdstuk om dit duidelijk te maken.

Het grote falen van het Judaïsme, zoals de apostel ons daar laat zien, was zijn falen om het geweten werkelijk te reinigen, zodat de ziel tot rust kon komen in de tegenwoordigheid van God. In de oude tabernakel werden volgens hem 'zowel gaven als offers gebracht, die hem die de dienst verrichtte niet volmaakt konden maken wat het geweten betreft'. Waarom? Omdat zij alleen bestonden uit 'spijzen en dranken en verschillende dopen' of zuiveringen, 'vleselijke verordeningen', dat wil zeggen verordeningen die van nature niet de toestand van de ziel konden beïnvloeden, maar alleen het vlees. Hij stelt ze dan tegenover dat wat wel reinigt. 'Want indien het bloed van bokken en stieren, en de as van een vaars, die het onreine reinigt, heiligt tot reiniging van het vlees' (hier zijn de verschillende dopen,

namelijk van bloed en as, verordeningen van het vlees, die alleen het vlees reinigen), ‘hoeveel te meer zal het bloed van Christus, die door de eeuwige Geest Zichzelf vlekkeloos aan God heeft aangeboden, uw geweten reinigen van dode werken om de levende God te dienen?’

De offerdopen waren dus duidelijk een belangrijk onderdeel van de Joodse dienst; terwijl, in samenhang daarmee, de handoplegging natuurlijk datgene was wat in Israël de offeraar identificeerde met het slachtoffer, zijn offer. De twee dingen gaan dus samen als onderwijs in een zeer fundamenteel punt voor elk geweten dat door de scherpe kant van de wet gewond is geraakt, en dat toch elke ernstige ziel zou overtuigen van de dwaasheid om zich daarnaar terug te keren als fundament. Op deze wijze is een leer (niet ‘leer’) van de doop betekenisvol. ‘Leer’ is hier niet voldoende, want dat zou eerder spreken over wat de dopen zelf zouden leren; terwijl het punt in dit geval is dat wat onderwezen werd eerder een ritueel was dan een leer, (het bloed van stieren en bokken werd gesprenkeld, de waarheid daarover waarin de werkelijke werkzaamheid niet werd gepredikt) en het geweten werd niet gezuiverd.

En toch is het opvallend om te zien dat juist hier, voor het geloof, onder wat ceremonieel was, God datgene verborg wat Hij de ziel graag wilde laten ontdekken, namelijk de ware weg waardoor het geweten gezuiverd kon worden. Maar als ritueel is het juist daarom volledig mislukt, want Hij wil niet dat iemand rust in een ritueel; en rust is op deze wijze voor God onmogelijk. Zo zien we duidelijk waar ‘het woord van het begin van Christus’ faalde, en dat de apostel spreekt over het jodendom. Daarin waren zonde en oordeel duidelijke dingen, maar het middel tegen de zonde was verborgen onder een

sluier, met alle heerlijkheid in het gezicht van Mozes. Het geloof kon troost vinden, voor zover het door de sluier heen kon dringen, maar kon nog niet staan in de kracht van de onthulde waarheid zelf.

De apostel toont nu de verschrikkelijke toestand aan van hen die uit het licht en de zegen van het christendom terugkeerden naar dit Joodse systeem. Het was ijdel voor hen om te denken dat zij zichzelf konden vervangen waar de heiligen van weleer waren geweest. Het Jodendom was voor God voorbijgegaan, en zij die daarnaar teruggingen, zouden ontdekken dat zij de enige grond van vrede en heil hadden verlaten. Het zou zelfs 'onmogelijk zijn hen te vernieuwen tot bekering, die, eens verlicht zijnde, en geproefd hebbende van de hemelse gave, en deel gekregen hebbende aan de Heilige Geest, en geproefd hebbende van het goede woord Gods en van de krachten [of wonderen] der toekomstige wereld, afgevallen zijn.' In de Israëlitische vluchtsteden konden zij die een ander hadden gedood zonder de bedoeling te doden, hun toevlucht nemen tot de bloedwreker, en Christus zelf was de ware vluchtstad voor hen die in Zijn dood deel hadden aan de gemeenschappelijke schuld van de natie. Voor hen pleitte Hij zelf aan het kruis: 'Vader, vergeef hun, want zij weten niet wat zij doen;' en Petrus had, door de Heilige Geest, met het oog op die onwetendheid hun berouw gepredikt; maar zij die nu met open ogen teruggingen onder Zijn afwijzers, konden dit niet langer aanvoeren. Zij kruisigden voor zichzelf de Zoon van God opnieuw, en er was geen stad van toevlucht die haar deuren voor zulken opende. Christus kon geen toevluchtsoord zijn, zoals duidelijk is, voor hen die Hem verwierpen.

De waarschuwing hier is een grote verwarring geweest voor velen die zo ver mogelijk verwijderd zijn van de toestand die hier wordt

beoogd. De beschrijving van deze afvalligen, hoe plechtig die ook is, spreekt niet over hen als kinderen van God, als gerechtvaardigd door het geloof, of op enige wijze die zulke dingen als deze zou inhouden; en de apostel voegt, na hen beschreven te hebben, er onmiddellijk aan toe, als aan degenen tot wie hij zich richt: 'Maar, geliefden, wij zijn overtuigd van betere dingen van u, zelfs dingen die de zaligheid vergezellen, hoewel wij aldus spreken.' Dit is de meest duidelijke verzekering dat hij er niet aan dacht dat iemand die het heil gekend had, de straf van een afvallige zou ondergaan.

Wat hij van hen zegt, is in de eerste plaats dat zij verlicht waren; zij konden zich dus niet meer op onwetendheid beroepen. Ten tweede: zij hadden 'geproefd'; maar men kan proeven en toch weigeren. Ten derde waren zij 'deelgenoten'. Het woord betekent niet noodzakelijkerwijs meer dan uiterlijke deelneming. Het is hetzelfde woord als 'metgezellen' of 'lotgenoten', dat we eerder hebben gehad, - 'deelgenoten' of 'metgezellen' van de Heilige Geest. Dat wil zeggen, zij waren gebracht in datgene waarin de Geest van God getuigde van Christus en de vrucht van Zijn werk, en waren dus met Hem verbonden in dit getuigenis. 'De krachten van het toekomstige tijdperk' zijn wonderen, de machtige werken waardoor de gevolgen van de zonde en de vernietigende macht van Satan in de duizendjarige heerschappij van de aarde zullen worden verbannen. Dergelijke macht werd reeds geopenbaard in verband met het getuigenis van Christus in Israël; maar al deze goedheid van God was voor degenen over wie hij spreekt, als regen die uit de grond van hun hart slechts doornen en braamstruiken voortbracht, waardoor zij waardeloos en bijna vervloekt werd. Omdat Christus verworpen was, was Gods laatste, beste geschenk slechts tevergeefs gevonden.

2. De apostel gaat nu echter, zoals we gezien hebben, verder met het troosten en bemoedigen van degenen tot wie hij zich richt. Let wel, hij is verzekerd van 'betere dingen' wat hen betreft, - liefde voor Christus' naam, praktisch en voortdurend bewezen in bedieningen voor Zijn heiligen. God zou niet onrechtvaardig zijn om deze vruchten van Zijn genade te vergeten. In plaats van hen te ontmoedigen, wil Hij dat zij ijverig zijn, zodat de hoop met hen in volle zekerheid is, in navolging van hen 'die door geloof en geduld de beloften beërven.' Abraham, 'de vader van allen die geloven', degene in wie het geloof als de weg tot zegen openlijk is ingewijd en verkondigd, wordt hier natuurlijk een zeer leerzaam voorbeeld. Gods woord was hem ten volle toegezegd, maar hij moest lang geduld hebben. Hij zag weinig vervulling op aarde van wat God had beloofd, want nergens anders dan in God zelf vindt het geloof zijn ware kracht en steun. Hier gaf Hij inderdaad alles wat verlangd kon worden, niet zijn woord alleen, maar zijn eed - kostbare en wonderbaarlijke neerbuigendheid tot menselijke zwakheid. God zal zelf evenveel zekerheid geven als wij van elkaar verlangen. Hoewel geloof geloof moet zijn, en dus alleen in God, toch hoe teder is Hij! Hoe goed kunnen wij Hem vertrouwen!

Onze hoop heeft echter een andere zekerheid dan verbale. Het is verankerd 'binnen het voorhangsel', in de hemel zelf, waar onze Voorloper is binnengegaan, Jezus, 'tot Hogepriester voor eeuwig naar de ordening van Melchisedek'. De vermelding van het voorhangsel hier wordt door sommigen geacht in tegenspraak te zijn met de gedachte aan een gescheurd voorhangsel in Hebreëen; maar er wordt nooit gezegd dat het voorhangsel is weggenomen, want het voorhangsel is het vlees van Christus; en de enige mogelijkheid

voor zo'n vergissing is dat het wordt verward met het voorhangsel waarover de apostel spreekt in de tweede brief aan de Korintiërs, - dat voorhangsel dat over het gezicht van Mozes lag, en dat niet over het gezicht van Christus ligt. Dat voorhangsel is inderdaad weggenomen; maar het voorhangsel waardoor wij het Heilige binnengaan is niet weggenomen, maar er is een weg doorheen gemaakt, 'een nieuwe en levende weg', zoals wij straks in het bijzonder zullen zien.

Sectie 3. (Hebr. 7)

De superioriteit van het Melchisedek-priesterschap ten opzichte van het Levitische priesterschap.

Voor ons ligt nu het onderwerp van het Melchisedekse priesterschap van Christus; en er zijn vragen mee verbonden die meer aandacht vereisen dan ze tot nu toe hebben gekregen. Wat houdt dit priesterschap precies in? Is de hele zaak voor ons dat Christus een Priester is naar die orde? Handelt Hij nog niet in die hoedanigheid? En is dit optreden zuiver duizendjarig, en heeft het daarom alleen betrekking op Israël en de aarde? Zo begrijpen velen het, maar vereist of rechtvaardigt de Schrift dit werkelijk? En wat is de praktische waarde voor ons, of voor de brief aan de Hebreëen, van de Schriftuurlijke opvatting? Het is duidelijk dat we het hoofdstuk dat voor ons ligt zorgvuldig moeten bestuderen voordat we kunnen hopen zulke vragen te beantwoorden, maar laten we ze de hele tijd in gedachten houden. Wat we ook mogen begrijpen met betrekking tot Melchisedek, het is zeker dat het hoofdstuk hier, in overeenstemming met zijn numerieke plaats, de Priester in het heiligdom toont, met Zijn verzoeningswerk dus

volbracht, en in het bezit van de plaats die daaruit voortvloeit, ‘een groot Priester over het huis van God’. Dat is Zijn huidige plaats.

Er zijn hier drie onderafdelingen, met nog kleinere onderverdelingen in de laatste.

Het eerste gaat over Melchisedek zelf, zoals die in het boek Genesis wordt voorgesteld, die typisch gemaakt is zoals de Zoon van God; die een onverbrekelijk priesterschap heeft in de macht van een eindeloos leven: dus niet alleen hoger in karakter dan dat van Levi, maar de voorrang ervan bezat Levi zelf als het ware.

De tweede onderafdeling toont ons de gevolgen van Christus’ Priester-zijn van deze orde, de terzijdestelling van de wet, waarvan de priesters Aäron waren.

De derde onderafdeling toont ons dus de Priester van het Christendom, voor eeuwig vervolmaakt en hoger gemaakt dan de hemelen, in het bezit van een plaats waarop het Levitische priesterschap geen aanspraak kon maken.

1. Het eerste lid haalt het korte verhaal van Melchisedek aan en becommentarieert het op die prachtige manier die voor velen van ons zo’n openbaring is geweest van de volmaaktheid van de inspiratie van de Schrift, en zo’n ontvouwing van de typische geschiedenis van het Oude Testament. De apostel interpreteert hier voor ons zowel de spraak als de stilte van het verhaal; zowel de namen als de volgorde van de namen. Met elke jota en tittel moet rekening worden gehouden; en het is zeker door veronachtzaming hiervan dat we er niet in slagen duidelijke en verzekerde kennis te krijgen van wat de Schrift bevat. Wij schrijven het toe met ijdele woorden; en voor ons zijn ze ijdel.

Wij onteren de Geest die het Woord heeft gegeven, en wij verliezen de diepe dingen van God die de Geest zoekt. Vooral wat betreft de overeenkomsten zeggen wij dat ‘geen enkele gelijkenis op alle fronten gaat’, en elke verminkte en gestopte uitleg kan zich rechtvaardigen ondanks zo’n merkteken als een van de kinderen van de wijsheid. Laat Melchisedek ons allereerst deze waarheid leren, dat geen jota of tittel van het Woord zonder vervulling voorbij zal gaan, en laten we handelen alsof we dit geloofden.

En nu, wat betreft de naam Melchisedec, ‘koning der gerechtigheid.’ Allereerst is hij dat; dan ‘koning van Salem,’ dat is, ‘koning van de vrede.’ Dit is altijd een principe in de goddelijke wegen. In het millennium moet de gerechtigheid eerst haar heerschappij hebben, wil er vrede komen; en zoals de profeet zegt: ‘Het werk van de gerechtigheid zal vrede zijn, en de uitwerking van de gerechtigheid rust en zekerheid voor altijd’ (Jes. 32:17). Dit is natuurlijk even waar voor het heden als voor de toekomst, en in het evangelie op een veel wonderlijker wijze vervuld. Als het effect van de gerechtigheid in het kruis is de vrede tot ons gekomen; en onze Melchisedek heeft inderdaad zijn naam waargemaakt.

Vervolgens is hij ‘zonder vader, zonder moeder, zonder geslachtsregister.’ Zo wordt hij voorgesteld in de geschiedenis, alleen, zonder vermelding van iemand die hem voorafging of volgde in zijn ambt. Opnieuw, ‘zonder begin van dagen of einde van leven,’ dus ‘gelijk gemaakt aan de Zoon van God;’ niet werkelijk gelijk gemaakt aan Hem, maar gelijk gemaakt, het type perfect bewaard voor enige tegenspraak of iets irrelevant, opdat wij een beeld zouden hebben van een niet-successief, oneindig priesterschap, zoals dat van de Heer

Jezus is, die ook Koning en Priester is in één Persoon; en zo werd van Hem geprofeteerd: 'Zie de Man, wiens naam de BRANCH is; en Hij zal uit zijn plaats opgroeien; en Hij zal de tempel des Heren bouwen, ja Hij zal de heerlijkheid dragen; en Hij zal zitten en heersen op zijn troon; en Hij zal Priester zijn op zijn troon; en de raad des vredes zal tussen hen beiden zijn' (Zach. 6:12-13).

Dit is ongetwijfeld duizendjarig, en toch zeer vergelijkbaar met de lijn die de apostel hier heeft gevolgd, zelfs tot de bouw van het huis van God; maar in Hebreeën is alles hoger. Hier is het huis het heeal. De troon waarop de priester zit, is de troon van God (Hebr. 8:1). Hij heeft Zijn eigen troon als Mensenzoon nog niet ingenomen (Openb. 3:21); Hij zit op die van Zijn Vader, en wij zijn dus 'vertaald in het koninkrijk van Zijn lieve Zoon' (Kol. 1:13). Zo is Hij reeds Koning, zoals Hij Priester is, in beide karakters als Zoon van God. Het Zijne is een priesterlijke heerschappij over het huis van God.

Als we nu terugkijken naar het boek Genesis, vinden we het leven van Abraham: het vierde in de reeks van zeven levens die ons het volmaakte beeld geven van het goddelijke leven in de mens vanaf het moment van zijn begin, in berouw en geloof, in Adam, totdat we in Jozef het beeld van Christus volledig gevormd zien. Abraham werd na Noach in een nieuw toneel gebracht, dat blijft in de waarde van het aanvaarde offer, en geeft ons het praktische geloofsleven dat het resultaat is van het zijn in Christus, een nieuwe schepping. Door zijn roeping tot Kanaän is hij een pelgrim en een vreemdeling op aarde. Zijn leven valt uiteen in twee delen, waarvan we in het eerste (Gen. 11:10 - 14) de roep van God en zijn gehoorzaamheid daaraan hebben, terwijl we in het tweede (Gen. 15 - 21) de conflicten van het

geloof hebben. Zo is het geheel, zoals inderdaad Genesis als geheel, een uitgewerkt en volmaakt type waarin zeer zeker het christelijk leven voor ons wordt voorgesteld.

Ik zeg christelijk, niet omdat Israël wordt vergeten. Israël is er, en God woont bij haar, in een liefde die haar niet kan vergeten; maar dit maakt alleen duidelijker wat van ons is in het boek, en dat is doorslaggevend. Zo is Abrahams eigen roeping tot Kanaän, het hemelse land, en zijn wandeling daarin door het geloof als pelgrim, geen type van Israël en kan dat ook niet zijn; maar in zijn zonen Isaak en Ismaël is Isaak duidelijk het type van 'de kinderen van de vrije vrouw'.

Aan het einde van het eerste deel van Abrahams geschiedenis verschijnt het type van Melchisedek. Het is aan Abram, de Hebreëer (dat is 'pelgrim'), die terugkeert van zijn conflict met de koningen van het Oosten, een Babylonische confederatie, dat Melchisedek op het dal van de koning het brood en de wijn brengt, die ons met zo'n volmaakte duidelijkheid spreken over de voorziening van onze koninklijke Priester voor ons nu; niet een offer, want dat is 'eens voor altijd' geofferd, maar het gedenkteken van een offer, - een te duidelijke zaak om uit te breiden, of om onze aanspraak erop te rechtvaardigen. Zeker, God is nog niet gemanifesteerd als de Allerhoogste, en de mensen en Satan lijken eerder medebezitters van de aarde dan God; maar in het beeld hier is er ook nog een koning van Sodom door wie Abraham weigert zich te laten verrijken. Geloof in hem alleen beschouwt God als 'bezitter van hemel en aarde'; en geloof nu is het dat zo'n aparte bediening ontvangt van de ware Melchisedek, en God

nog steeds in bezit heeft waar Hij het meest verdrongen lijkt. Hoe helpen het brood en de wijn om ons daarvan te verzekeren!

In feite komt elk detail in dit hele verhaal ons bewonderenswaardig goed uit, en we mogen erop vertrouwen dat onze Melchisedek vandaag voor ons bestaat; niet Iemand die dat in het millennium zal zijn: - hoewel Hij dan openlijk als zodanig erkend zal worden, - maar Sodom zal dan, niet alleen de weigering van het geloof krijgen, maar het oordeel van God. Ondertussen hebben wij deze bediening van brood en wijn, en Eén bij ons die ons zegent van de Allerhoogste God, en die van onze kant de Allerhoogste God zegent: - 'In het midden van de vergadering zal ik U loven.'

De apostel gaat verder om uit de geschiedenis, hoe kort die ook is, de superioriteit van Melchisedek ten opzichte van Levi te bewijzen. 'Hij was in de lendenen van zijn vader toen Melchisedek hem ontmoette;' en in Abraham betaalde Levi dus tienden aan Melchisedek. Zo erkende het hele Levitische priesterschap zijn inferioriteit, en Melchisedek, als een grotere dan Abraham, zegent hem die de beloften had; maar dit leidt ons tot gevolgen van veel groter belang.

2. In het tweede lid gaat de apostel daarom verder met het argument van de opheffing van de wet zelf door de verandering van het priesterschap. Het was onbetwistbaar dat volgens de psalm een Priester zou opstaan naar dit hogere type, een Priester naar de orde van Melchisedek, en niet naar die van Aäron. We hoeven er maar even bij stil te staan, om te beseffen hoe compleet dit een verandering van de wet inhield. Het is niet eenvoudigweg, zoals sommigen zeggen, de speciale wet met betrekking tot het priesterschap; want, zoals we zien op de verzoendag, hing de hele relatie van Israël tot God volgens

die bedeling af van het priesterschap. Alleen door het bloed dat jaar na jaar door de hogepriester op de verzoendeksel werd gelegd, kon God in hun midden wonen; en dit kon alleen gedaan worden door iemand uit het geslacht van Aäron. De wet overwoog geen ander; toch was Christus voortgekomen uit Juda, en de wet zei niets over het priesterschap in verband met die stam.

Maar nogmaals, waarom was het nodig de opvolging zo te definiëren? Eenvoudigweg omdat het te maken had met sterfelijke mensen die het ambt niet konden blijven uitoefenen door de dood. Het was dus een wet van vleselijk gebod. Nu Hij gekomen is, die eeuwig leeft, zet Hij de wet noodzakelijkerwijs opzij door de 'kracht van een onverbrekelijk leven'. Alles is duidelijk op een hoger niveau, buiten de wet. 'Er is een terzijdestelling van het gebod dat voorafging;' en dat vanwege 'zijn zwakheid en onnut'. Het vervolmaakte niets. Er was alleen een priesterschap van stervende mensen met dierenoffers, niet in staat om werkelijk boete te doen, en een gesloten heiligdom, waarin de hogepriester schuchter eenmaal per jaar binnenging en zich onmiddellijk terugtrok.

Dit was duidelijk, maar moet nu worden uitgewerkt in contrast met wat ons nu in Christus goed is gemaakt. Nu is er 'de inbrenging van een betere hoop, waardoor wij', zoals zij niet, 'tot God naderen'. Dit stelt ons voor wat het thema van de nabeschouwing zal zijn.

3. De apostel stelt nu in contrast met de priesters van een vleselijk en aards systeem, de ware en hemelse Priester naar wie zij als typen verwezen. God had met een eed Zijn onberispelijke voornemen met betrekking tot Hem aangekondigd. Als een Priester voor altijd, in de zekerheid van een beter verbond dan het wettige, voorwaardelijke,

en in tegenstelling tot stervende mensen, blijft Hij eeuwig om te zorgen voor en door te gaan naar de hemel voor hen die tot God naderen door Hem, die altijd leeft om voor hen te bemiddelen. Wij zien hoe verschillend deze opvatting is van die in Romeinen, waar de positie in Christus wordt overwogen; en ook van die in het evangelie van Johannes, wij leven omdat Hij leeft (Joh. 14:19). Hier is het de levende activiteit van de Priester waaraan wij worden toevertrouwd, niet los van God, maar als hebbende alle macht bij God, - deze redding tot het uiterste betekent natuurlijk niet het binnenbrengen in het heiligdom hier, maar tot die volledige uiteindelijke rust die al in de brief is besproken.

Tenslotte wordt het karakter van onze Hogepriester kort beschouwd, - zo iemand wordt ons, 'heilig, onschadelijk, onbesmet, gescheiden van de zondaars, en hoger dan de hemelen, - die niet dagelijks, zoals die hogepriesters, offers hoeft te brengen, eerst voor zijn eigen zonden en daarna voor die van het volk, want dat heeft Hij eenmaal gedaan toen Hij Zichzelf offerde, want de wet maakt mensen tot hogepriesters die zwakheid hebben; maar het woord van de eed, dat sinds de wet was, maakt de Zoon, die in eeuwigheid volmaakt is. '

Hieruit blijkt hoe ver de Heer als Antitype het type overstijgt. De Joodse hogepriester was slechts een zondaar onder de zondaars. Christus is in absolute heiligheid Eén 'apart van de zondaars'; en toch kan de apostel zeggen, zo Eén wordt ons; want het bloed van Christus heeft als voor God 'in eeuwigheid' hen vervolmaakt die daardoor geheiligd zijn, en 'de aanbidders die eenmaal gezuiverd zijn, hebben geen geweten van zonden meer' (Hebr. 10:2, 14). Het is dus niet als zondaars dat Christus als Hogepriester voor ons pleit bij God, maar

als de vele zonen die Hij tot heerlijkheid brengt. De Hogepriester is er voor zwakheid, niet voor zonde, 'maar indien iemand zondigt, hebben wij een Voorspraak bij de Vader' (1 Johannes 2:1). Christus is zowel Priester als Voorspraak, maar de kwestie van de zonde is voor ons geregeld ten opzichte van God, terwijl het tussen de kinderen en de Vader vaak geregeld moet worden.

Onderverdeling 2. (Hebr. 8)

Zijn voortreffelijker bediening als Middelaar van een beter verbond.

De tweede onderverdeling spreekt ook hier van een beter ambt dan dat van het aardse priesterschap, gegrondvest als het is op een beter verbond. De eerste zes verzen benadrukken het feit dat Christus Dienaar is van de ware tabernakel. De laatste zeven verzen spreken over de verandering van het verbond.

1. Wij moeten bedenken dat de apostel ons nu de Priester in het heiligdom toont, - een Priester die is gaan zitten aan de rechterhand van de troon van de Majesteit in de hemelen. In het geval van de Heer moeten wij een duidelijk onderscheid maken tussen het ambt buiten en het ambt binnen de tabernakel, wat bij een gewone menselijke hogepriester niet mogelijk was. Voor Hem hield het ene op voordat het andere werd betreden; toch was Hij de Hogepriester toen Hij 'zichzelf opofferde' aan het kruis, en Hij was de Hogepriester toen Hij 'door de hemelen ging' (Hebr. 4:14). Er was in dit opzicht geen verschil, als we precies moeten nemen wat er staat. Het lijkt niet nodig hierop aan te dringen; toch is een vers hier zo uitgelegd dat het

het tegenovergestelde betekent, - dat de Heer helemaal geen Priester was op aarde; en elke andere verklaring van de Schrift is in diskrediet gebracht om te ondersteunen wat niet haar verklaring is, maar een verkeerde interpretatie van iets heel anders dan dit.

De apostel zegt niet dat toen Christus op aarde was, Hij geen Priester was, maar dat 'als Hij dan toch op aarde was, Hij zelfs geen Priester zou zijn.' Het is duidelijk dat hij spreekt over Iemand die niet op aarde is, en ook niet terugkijkt naar de tijd dat Hij daar was. Hij spreekt, zoals hij zegt, over Christus als de verheerlijkte Hogepriester, de Bedienaar van de ware tabernakel, en de reden die hij daarvoor geeft is beslissend. Waarom zou Hij zelfs op aarde geen Priester zijn? Omdat, antwoordt hij, 'er zijn mensen die gaven aanbieden volgens de wet.' De wet heeft, zoals hij zegt, haar priesters gedefinieerd als van de familie van Aäron, en Christus heeft geen plaats in de lijn van die opvolging; maar dat heeft niets te maken met het werk van de Heer op aarde, zoals duidelijk is. Het is iets heel anders dan te zeggen dat Christus, toen Hij zichzelf offerde, geen Priester was, om te zeggen dat Hij, als Hij op aarde was, geen Priester zou zijn van enig heiligdom daar.

Het is waar dat de wet op aarde geen plaats heeft voor deze Priester van de ware tabernakel. Als Zijn naam werd gezocht in het aardse register, zou hij niet gevonden kunnen worden in wat slechts het 'voorbeeld en de schaduw van hemelse dingen' is. Zijn plaats is niet. Noodzakelijkerwijs, want Hij heeft 'een voortreffelijker bediening' in verband met de 'hemelse dingen zelf'. Hier heeft, zoals reeds gezegd, de verwarring tussen het doden van het slachtoffer, dat op zichzelf geen priesterlijk werk was, en het offeren van het offer, dat absoluut

zo was, velen verhinderd de waarheid te zien. Toch moet iedereen meteen zien dat de Heer Zichzelf niet doodde, maar toch offerde. Het doden van het slachtoffer is de dood van Christus bekeken, zoals we kunnen zeggen, van zijn menselijke kant. Het offeren door de priester zette, hoewel nog onder een sluier, uiteen wat God erin vond, maar beide zijn van toepassing op wat op aarde werd gedaan. Het offeren van het offer was niet in de tabernakel, maar in de buitenste voorhof, en verwijst dus duidelijk naar iets wat op aarde werd gedaan.

Er was geen presentatie aan God of verbranding van het slachtoffer in de tabernakel zelf, - dat wil zeggen, in het heiligdom; en het moet worden opgemerkt dat, terwijl de apostel eerder sprak over elke hogepriester die was ingesteld voor het offeren van 'zowel gaven als offers', wanneer hij hier komt tot het tabernakelwerk van de Heer, hij alleen spreekt over het offeren van 'gaven'. De wierook en het toonbrood, om niet verder te gaan, hoorden natuurlijk bij het tabernakelwerk. De offers zijn daar nooit binnengekomen, behalve in het bloed dat werd binnengedragen. Alles hier is dus in absolute overeenstemming met zichzelf en met alle andere Schriftteksten.

Maar er is gedacht dat deze bewering, zoals die wordt opgevat, dat Christus geen Priester op aarde is geweest, licht werpt op de verzoening die Hij, zoals ons in het tweede hoofdstuk is verteld, duidelijk als Hogepriester moest doen. Dit, zo wordt beweerd, moet dan in de hemel gedaan zijn, en verwijst niet naar het werk van het kruis, maar naar de aanbidding ter aanvaarding van dat werk voor God, door de Heer, als zijnde daar in Zijn tegenwoordigheid ingegaan. Als de Heer inderdaad geen Priester op aarde was, zou er ongetwijfeld reden zijn voor een dergelijke uitleg. Zoals het nu is, is er geen enkele. We

zullen er in het volgende hoofdstuk verder op moeten ingaan, maar de aanvaarding van het werk van het kruis door God was duidelijk op het moment dat het gemaakt werd; niet alleen het gescheurde voorhangsel toen de Heer stierf toont dat aan, maar ook het feit dat nog voor Hij sterft de wolk die op Hem was, wordt weggenomen.

Hij zegt niet meer ‘Mijn God,’ zoals toen Hij verlaten was, maar Hij zegt ‘Vader,’ in de zin van nabijheid. Het toornen was ten einde, hoewel de dood die de mens als zondaar nog verschuldigd was, genomen moest worden. Dit neemt Hij daarom, terwijl Hij tegelijkertijd verkondigt: ‘Het is volbracht’, terwijl Hij Zijn Geest overgeeft. Er hoefde niets meer gedaan te worden. Er was geen voorstelling meer nodig voor Hem wiens ogen overal zijn, en die zo snel als het kan getuigenis geeft van het werk dat Hem zo volledig bevredigt. Met betrekking tot de interpretatie van het type hier, het daadwerkelijk binnengaan van de hogepriester in het heiligdom met het bloed dat hij op de verzoendeksel legt, moeten we noodzakelijkerwijs kijken in wat hierna volgt.

We hebben echter nog een andere vraag te overwegen in verband met deze gedachte dat Christus’ priesterschap volledig in de hemel wordt uitgeoefend; en dat is, als Hij, zoals de apostel benadrukt, volledig een Melchisedeks priesterschap is, hoe kan het dan anders worden uitgeoefend dan na de dood, wanneer de ‘vele priesters’ van Aäron’s orde hun onbekwaamheid bewezen door het feit dat ‘zij niet in staat waren om door te gaan, vanwege de dood;’ en in tegenstelling tot hen wordt Christus’ Melchisedeks karakter gezien in dit, dat Hij voor altijd blijft ‘in de kracht van een eindelooz leven’?

Nu, wat ook de moeilijkheid hier is, het is zeker dat Christus ‘een barmhartige en trouwe Hogepriester was om verzoening te doen’ en daarom was Hij Hogepriester voordat verzoening gedaan werd, of kon worden. Als de dood dus de mogelijkheid uitsloot dat Hij dit op dat moment was, dan zou het noodzakelijkerwijs verbieden dat Hij dit was tijdens de dood, totdat de opstanding had plaatsgevonden. Dat is even duidelijk als werkelijk beslissend; want Zijn opstanding getuigde reeds van de aanvaarding van Zijn werk, en bijgevolg van het feit dat de verzoening reeds had plaatsgevonden. Verzoening geschiedt door bloed, en dat werd op aarde vergoten; en toen dit werd vergoten, wachtte het geen uur op de tekenen van zijn aanvaarding. Zijn eigen woorden: ‘Het is volbracht’ werden onmiddellijk gevolgd door het scheuren van het voorhangsel, waardoor het heiligste voor de mens werd geopend; waar Christus nu naar binnen is gegaan om zijn plaats voor ons bij God in te nemen, in de waarde van dat bloed, onze Vertegenwoordiger.

Aldus, volmaakt geworden, wordt Hij door God begroet (of, ‘begroet’) als Hogepriester naar de ordening van Melchisedek. Let wel, het is niet hetzelfde woord als wanneer gezegd wordt dat Hij ‘geroepen’ was tot het priesterschap. Hij wordt nu ‘geprezen’ als Overwinnaar na Zijn strijd, toen de kracht van dat eindeloze leven dat van Hem was, geopenbaard was in Zijn overwinning op de dood en op hem die de macht daarvan had. De dood was slechts het zwaard dat de Overwinnaar keerde tegen hem die het hanteerde; en over Hem kon het geen heerschappij hebben toen Hij er eenmaal, om de wil van God te doen, in was afgedaald. Het eeuwige leven dat in Hem was, kon er niet door worden aangeraakt; en het opgeven van het aardse leven, dat voor de louter menselijke priesters hun priesterschap volledig had

beëindigd en hen volledig had weggevoerd van het toneel van hun aardse bediening, kon geen invloed hebben op het ambt van Hem die het beroep op Hem als Heer van de stervende boosdoener kon beantwoorden met de koninklijke woorden: 'Heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn.' Zo was Hij steeds Priester en Koning.

Thans, met de sleutels van dood en hel aan Zijn gordel, wordt Hij in de opstanding bejubeld als de Koninklijke Priester; toen niet zo gemaakt, maar goedgekeurd als volledig geopenbaard als zodanig. Reeds, terwijl de discipelen naar Hem opkijken, neemt een wolk Hem uit hun gezichtsveld op (Hand. 1:9). Was het slechts aardse damp? of was het niet eerder de 'hagel' - het welkom thuis, van de geopenbaarde heerlijkheid? Niet één arme terugkerende verlorene, maar de Vader rent om hem te begroeten en thuis te brengen. Was het niet passend (zoals toen, voor de voorwerpen van Zijn verlossende liefde, de Heer der heerlijkheid - het zelfs niet aan de engelscharen overliet om hen welkom te heten, - 'de Heer zelf zal uit de hemel neerdalen,') dat Hij, die door de heerlijkheid van de Vader uit de doden was opgewekt, aldus - de engelen nog nergens gezien - zou worden verwelkomd op de plaats waar Hij eerder was geweest, zelfs toen de schepping nog niet door Zijn woord in het leven was geroepen?

(2) In verband hiermee worden wij nu opgeroepen om het nieuwe verbond te zien volgens hetwelk de nieuwe Priester tot God nadert. Er wordt ons hier een scherp contrast getoond tussen dit en het wettisch verbond. Het feit alleen al, zegt de apostel, dat de Heer over een nieuw verbond spreekt, toont aan dat het oude moest vergaan. Het was dus een 'in gebreke blijven' van het eerste verbond, en alles wat daar als zodanig bij hoorde. We weten wat dit betekent. Gods

hart was erop gericht Zijn volk nabij te brengen, en volgens de wet konden zij nooit nabij worden gebracht. Zo zijn zelfs voor het huis van Israël en het huis van Juda, met wie in de komende dagen het nieuwe verbond zal worden gesloten, de voorwaarden van hun verhouding tot God geheel gewijzigd. Het verbond dat met hen gesloten werd op de dag dat Hij hen bij de hand nam om hen uit het land Egypte te leiden, hield geen stand. Voorwaardelijk als het was, vervulden zij de voorwaarden ervan niet, bleven er daarom niet in en Hij hield geen rekening met hen. Het was in feite onmogelijk dat Hij dat kon doen zonder Zijn eigen natuur te verloochenen. Het verbond dat Hij gaat sluiten daarentegen vraagt helemaal geen vervulling van de mens, maar is de eenvoudige, positieve bevestiging van wat Hij voor hen zal doen.

‘Ik zal Mijn wetten in hun verstand leggen en zal ze ook in hun hart schrijven, en Ik zal hun God zijn en zij zullen Mijn volk zijn.’ Het is hier duidelijk dat de algemene gedachte dat Gods wet van nature in ieders hart of verstand staat geschreven, volledig wordt tegengesproken. Het is genade alleen die het voor iedereen volbrengt; en we moeten bedenken dat God hier uitdrukkelijk spreekt over Zijn aardse volk, en niet over een hemels volk. Wanneer Hij dus zegt: ‘Zij zullen niet een ieder zijn medeburger, en een ieder zijn broeder leren, zeggende: Ken de Heere; want allen zullen Mij innerlijk kennen, van hem die klein is tot hem die groot is onder hen,’ wordt een toestand geïmpliceerd die de aarde nog nooit heeft gezien, en die niet gezien zal worden totdat God Israël tot Zichzelf terugbrengt, en het volk, zoals Hij verklaart, ‘geheel heilig’ zal zijn - wanneer er niemand onder hen zal zijn die Hem niet kent. En dit zal niet alleen uiterlijk zijn, om orthodox te zijn in het geloof, maar, zoals het woord hier is,

zij zullen Hem ‘innerlijk’ kennen. En de grond daarvan zal dit zijn: ‘Ik zal hun ongerechtigheden genadig zijn, en hun zonden en hun wetteloosheden zal Ik niet meer gedenken.’ Zo zal het volk waarmee dit verbond gesloten zal worden, te dien dage een volk zijn geheel naar Zijn gedachten.

Men zal vragen hoe het nieuwe verbond volgens dit alles op ons van toepassing is. Andere geschriften beantwoorden dit duidelijk door ons te verzekeren dat, indien het verbond niet met ons gesloten is, het toch, in alle zegeningen waarvan het spreekt, aan ons bediend kan worden. Deze onvoorwaardelijke genade is niet beperkt door voorwaarden. Wij hebben, God zij dank, veel meer dan wat het nieuwe verbond verklaart; en genade, die het fundament in gerechtigheid heeft gelegd, kan handelen volgens haar eigen soevereiniteit, en in zo’n grootheid als past bij de overvloed van God. Daarom hebben wij het nieuwe verbond volledig, terwijl wij veel meer hebben dan dit, want alle ‘geheimenissen’ die het eigenlijke christendom vormen, zijn dingen die eerder verborgen waren, en werkelijk daarbuiten liggen. Het doel van de apostel is hier duidelijk en eenvoudig om ons te laten zien dat het wettelijke verbond terzijde is geschoven, vervangen door datgene wat alleen enige zegen voor de mens kan brengen.

Onderverdeling 3. (Heb. 9 - 10)

De weg naar het heilige wordt openbaar gemaakt.

Aldus hebben wij voor ons gehad de Priester, en het verbond waarmee Hij verbonden is. De Priester is de Zoon van God, Degene

die als zodanig over het huis van God, dat is het hele universum, dat door Hem geschapen is en dat Hij in stand houdt door het woord van Zijn macht. Nu de zonde is binnengekomen, is Hij het die noodzakelijkerwijs naar voren komt om zijn schepping daarvan te verlossen en tegelijkertijd God te verheerlijken door de verklaring van zijn heiligheid en rechtvaardigheid en liefde ten aanzien van die zonde. Daartoe is Hij in de laagste diepten neergedaald, onder de straf van de zonde zelf, om die straf te rechtvaardigen en om de liefde en het licht die God is binnen te brengen in het midden van de donkerste schaduwen ervan. Hij is omhoog gegaan, 'door de hemelen heengegaan,' naar de hoogste plaats boven alles, met de aldus vreemd verkregen macht om zegen te brengen in overeenstemming met het hele karakter van God zelf, waarbij Hij al Gods gedachten in de schepping van de mens rechtvaardigt, en in de mensheid zelf een diepte van wijsheid toont in die gedachten waardoor Hij voor eeuwig verheerlijkt wordt.

Zo wordt de weg geopend voor de verlorene en geredde mens naar de hemel zelf, om daar nu feitelijk te zijn, maar intussen mag hij daar in de geest binnengaan, op de manier zoals wij die hier zien, in het allerheiligste: een heiligdom dat, terwijl het op aarde is, de anticipatie is van het hemelse. Wat nu voor ons ligt, is slechts de manifestatie van deze weg naar het allerheiligste. Het werk is volbracht, maar we moeten de toepassing ervan op de mens zien, de zuivering van zijn geweten door het offer dat voor hem is gebracht, en de bevrijding, zodat hij tot God kan naderen als volledig geopenbaard door 'een nieuwe en levende weg' die voor hem is geopend.

Er zijn hier vier afdelingen, en de vierde daarvan is een vermaning met het oog op alles waar het om gaat. De eerste drie geven het onderwerp zelf aan: het eerste spreekt over de eerste tabernakel van het eerste verbond, en waaruit het karakter daarvan blijkt, dat de weg naar het heilige niet openbaar is gemaakt. Het tweede toont de verwijdering van de belemmering tot openbaring. De derde, de heiliging van de aanbidder voor het geopende heiligdom.

1. Het eerste gedeelte voert ons terug naar de tabernakel van weleer, om in het kort de gang van zaken daar te tonen; en hier wordt de nadruk gelegd op de verdeling in twee delen, (praktisch twee tabernakels,) van elkaar gescheiden door het binnenste voorhangsel. De buitenste was praktisch open als de plaats van voortdurende priesterlijke dienst. Het binnenste was, met uitzondering van het korte bezoek van de hogepriester op de verzoendag, als voortdurend gesloten. De dingen die in elk hun plaats hadden worden genoemd, maar zonder doel om er in het bijzonder over te spreken. Het grote punt hier is deze strikte scheiding van de twee; de ene afgesloten zijnde de plaats waarin, wanneer de zaken in Israël in orde waren, de heerlijkheid van God verbleef, zodat er geen toegang tot God was wat het ongehuurde voorhangsel verkondigde.

Deze eerste tabernakel was daarom kenmerkend voor de wet; toen zelfs tot Mozes, de middelaar, werd gezegd: 'Gij kunt Mijn aangezicht niet zien; want niemand zal Mij zien en leven.' Het was een beeld voor de toenmalige tijd, waarin geschenken en offers werden gebracht die het geweten van de aanbidder niet konden vervolmaken. In hun eigenlijke aard konden ze dat niet. Het waren slechts 'spijzen en dranken en verschillende dopen', 'het bloed van stieren en bokken en

de as van een vaars die de onreinen besprenkelen', die slechts heiligden tot reiniging van het vlees. Een dergelijk systeem kon God duidelijk niet bevredigen, kon de mens niet tot God brengen. Niemand, zou men zeggen, ware het niet dat de feiten hierin zo duidelijk tegen ons zijn, zou zich dit zelfs kunnen voorstellen. Daarom moet het voorbijgaan.

Dit eerste verbond had dus 'verordeningen van goddelijke dienst en een werelds heiligdom.' Er is een probleem gemaakt van deze laatste uitdrukking, maar het lijkt duidelijk te verwijzen naar wat het was als een typische voorstelling van hemelse dingen, die het volk toch begeleidde de hele weg door de woestijn. Dit is ook wat voor ons ligt, als we kijken naar wat het typeerde. Wij hebben zo'n werelds heiligdom, dat wil zeggen een plaats waar wij God kunnen ontmoeten en dus in geloof de hemelse dingen kunnen binnengaan, terwijl wij ons ervan bewust zijn dat wij slechts door een wereld trekken waarin wij pelgrims en vreemdelingen zijn. Dit is de mooiste genade, dat zo'n heiligdom zelfs hier voor ons openstaat.

We moeten dit idee natuurlijk niet koppelen aan een met handen gemaakt bouwwerk, noch aan iets dat een rituele toegang tot de aanwezigheid van God zou impliceren. Het is onze vreugde te weten dat wij zonder enige bemiddeling, behalve die van de hemelse Hogepriester zelf, in staat zijn tot God te naderen, los van alle omstandigheden, alle vragen zelfs van de samenkomsten van Zijn volk; hoewel wij hier zeker het voorrecht hebben deze hemelse aanbidding ten volle te realiseren. Maar we kunnen opmerken dat we ons hier niet in de lijn van de eerste Korintiërs bevinden, en dat de Schrift zelf deze gedachte aan de toegang tot het Heilige heeft

losgemaakt van elke gedachte aan zelfs onze gemeenschappelijke gedachtenis aan de Heer in zijn dood, en aan de gemeenschap die we genieten als we aldus samenkomen. Corinthiërs gaat niet in op het onderwerp van aanbidding, ook al spreekt het over de Gemeente als tempel van God; maar dit met betrekking tot haar heiligheid als zodanig, en niet met betrekking tot het feit dat zij zelfs een speciale sfeer van aanbidding is.

De brief aan de Hebreeën is juist datgene wat een einde maakt aan elk verband van rituele dienst als noodzakelijk voor de aanbidding van God. Het Joodse systeem drukte juist dit uit; maar het christelijke tegenbeeld van zijn schaduwen wordt hier geopenbaard als een absoluut contrast met het Judaïsme. De heilige plaats, met zijn kandelaar, tafel en toonbrood, waarover de apostel in dit verband weinig te zeggen heeft, was Israëls praktische heilige plaats. Als zodanig is het voor ons niet afgeschaft, behalve dat het een 'eerste' tabernakel is, in tegenstelling tot de tweede. Voor ons, zoals we zullen zien, zijn de twee tabernakels nu één, omdat het voorhangsel niet is weggegaan, maar is gescheurd, zodat Christus nu voor ons een Dienaar is van 'de heilige plaatsen,' - beide, - van 'de ware tabernakel, die de Heer heeft opgericht en niet de mens.' Het is belangrijk dit te onthouden, wat verder zal worden uitgewerkt. Het punt hier is eenvoudig dat, terwijl de eerste tabernakel zijn standing had, (zijn plaats had, daarom, als eerste,) de weg naar het heiligste niet openbaar was. Dit kenmerkte de wet, en is voor ons voorgoed afgelopen.

2. Het tweede deel toont ons het binnenkomen van de verlossing, het wegdoen van de zonde van voor God, die zonde die Gods openbaring van Zichzelf zoals Hij die wenste, belemmerde. De dingen waarop

het Levitische systeem wees, zijn nu vervuld, de ware verzoendag, de grote Hogepriester van een betere tabernakel, die het heiligdom is binnengegaan, 'niet door het bloed van stieren en bokken, maar door Zijn eigen bloed', en die geen verzoening heeft gevonden die een jaar zou duren, maar 'eeuwige verlossing'. Zo heeft de aanbieder eindelijk zijn geweten gezuiverd van dode werken, van datgene wat geen smaak van leven had en daarom de levende God niet zou bevredigen. Het wetticisme van het oude verbond is vervangen door de genade van het nieuwe. De eeuwige erfenis is verzekerd aan hen die geroepen zijn door de genade van het evangelie. Christus is dus de Hogepriester van die goede dingen die in het Jodendom werden getypeerd, dingen die nog moeten komen, waarnaar de schaduwen ervan wezen, maar niets meer. De tabernakel is beter en volmaakter, 'niet met handen gemaakt', niet behorend tot de oude schepping. Het bloed van bokken en stieren is vervangen door de waarde van Zijn eigen bloed, op grond waarvan Hij voorgoed is binnengegaan in de heilige plaatsen, na een 'eeuwige verlossing' te hebben gevonden. Hij is binnengegaan in de triomf van het feit dat Hij dit gedaan heeft.

Het kan nodig zijn de oude typen, die hier voor ons worden uitgelegd, nader toe te lichten, evenals hun toepassing op de dingen waarover zij spreken. De verzoendeksel in het heilige, als zijnde het 'verzoeningsmiddel' of plaats van verzoening, verzoening of verzoening (want het woord is hetzelfde in het Hebreeuws van het Oude Testament en in zijn vertaling in de Griekse Septuagint) die daar eenmaal per jaar wordt gedaan, kan de vraag alleen maar worden gesteld: Hoe beïnvloedt dit de kwestie van verzoening voor ons die werkelijk in de hemel wordt gedaan, in zekere zin althans, toen onze Hogepriester binnenkwam?

Het is duidelijk dat voor Israël het bloed op de verzoendeksel de fundamentele voorwaarde was voor al hun zegeningen. Verzoening of verzoening werd dan gedaan 'voor het heilige heiligdom, en voor de tent der samenkomst, en voor het altaar, en voor de priesters, en voor het gehele volk der samenkomst' (Lev. 16:33). Zodat dit en dit alleen de 'verzoendag' was, zonder welke geen ander offer wettig kon worden geofferd, of God in hun midden kon blijven. Is er dan niets, in de stof, dat beantwoordt aan deze schaduwen, dat beantwoordt aan dit leggen van het bloed op de verzoendeksel, even fundamenteel, opdat de troon voor ons die 'troon der genade' is, die wij kennen? Of, kan dit eenvoudigweg spreken van het kruis, en wat daar werd gedaan? En werd het bloed niet, in enige zin, binnengedragen om voor God in de hemel ter aanvaarding te worden aangeboden?

Nu, er is een andere vraag die kan worden gesteld in ruil, die, eenvoudig als het is, verdient nog ernstige overweging. Kan iemand zich voorstellen dat onze gezegende. Heer zijn bloed letterlijk de hemel in draagt? Dat zal men natuurlijk meteen ontkennen, en men zal zich zelfs verbazen over de suggestie ervan. Dit zijn figuren, zal men terecht zeggen, en ze moeten figuurlijk worden opgevat; en we kunnen eraan toevoegen, zoals de apostel erover verklaart, dat ze niet eens 'het beeld zelf' zijn van wat ze voorstellen. Dit mag niet worden opgevat als een vrijbrief om de eerlijke en consequente naleving van de bewoordingen waarin het God behaagt ons dingen te openbaren, te vermijden, zoals zo vaak is gezegd, maar het moet toch worden beschouwd en in aanmerking worden genomen. Wat kan de toepassing van het bloed op de verschillende voorwerpen waarvoor het in het Levitische ritueel werd gebruikt, betekenen voor ons nu? Toen de hogepriester zijn werk in de tabernakel had voltooid, ging

hij naar het brandofferaltaar om het bloed op dezelfde wijze daar aan te brengen. Moeten we dit opvatten als een verdere presentatie van het bloed voor aanvaarding in relatie tot wat het altaar typeert?

Het is duidelijk dat dit niet kan. Het altaar was datgene waarvan de dagelijkse offers voor Israël opgingen, en het bloed dat daarop ter verzoening werd gelegd, toonde eenvoudig de gerechtigheid van God in het aanvaarden van wat daar werd gedaan. Evenzo werd door dat op de verzoendeksel Gods gerechtigheid uiteengezet door te blijven wonen onder een zondig volk. In beide gevallen was het het bloed dat de verzoening deed (Lev. 17:11); en de toepassing ervan gaf het geen nieuwe werkzaamheid, maar openbaarde slechts zijn werkzaamheid in bijzondere betrekkingen. Het was een van die object-lessen waaruit de rituele dienst bestond, en die gemakkelijk onder druk gezet kunnen worden in het streven er een soort exactheid in te vinden die er niet bij hoort. Zo werd, omdat het branden op het altaar volgde op het doden van het slachtoffer, door velen gesproken over verzoenend lijden van de Heer na de dood. In al deze gevallen wordt vergeten dat 'geen gelijkenis de leer kan leren'. Wij moeten elders de leer vinden die het type illustreert, voordat wij de grond voor een juiste toepassing kunnen vinden.

Nu is het hier dat de leer die men in de Schrift meent te vinden, zo absoluut faalt. Waar kunnen we die anders vinden dan in Hebreeën, waar de verzoendag de tekst is waarover de apostel in dit hele gedeelte spreekt? En waar is in Hebreeën, of ergens anders in het Nieuwe Testament, te vinden dat Christus naar de hemel ging om daar verzoening te doen? Om Zijn werk aan God voor te leggen voor de

aanvaarding ervan, of in enige zin om het bloed te sprenkelen op de Eeuwige Troon?

In feite wordt daar iets heel anders geleerd, namelijk dat Christus eenmaal is binnengegaan in de heilige plaatsen, na eeuwige verlossing te hebben verkregen. Als opgestaan uit de doden, opgewekt door de heerlijkheid van de Vader, is Hij eenmaal binnengegaan, niet de tweede keer, verzoening dus al volbracht, de opstanding het bewijs van de aangenomen losprijs, niets dat nog gedaan moet worden. De deugd van het bloed openbaarde zich de hele weg, zoals het typische voorhangsel van het heiligdom al bij het kruis was gescheurd, voordat er een stap was gezet op de triomftocht. Alles is zo consequent mogelijk, en zo duidelijk als nodig is. En als men zegt: Hebben wij dan niets dat nauwer aansluit bij deze priesterlijke handeling aan de Troon? Het antwoord is overvloedig, dat de werkelijkheid het type verre overtreft; want niet alleen heeft de Troon op deze wijze de hele weg in kracht gehandeld, maar de grote Hogepriester, 'nadat Hij zich van de zonden had gezuiverd, heeft Hij plaatsgenomen' op de Troon, 'aan de rechterhand van de Majesteit op de hoogte.'

Er is verder geen bloed nodig om ons te verzekeren dat de Troon waarop Hij zit die het vergoten heeft, een Troon is van triomferende, heerlijke genade. Christus is daar, zoals ons wordt verteld in de brief aan de Romeinen (Rom. 3:25), 'een verzoener' (of genadestoel) 'door het geloof, door Zijn bloed'. Christus is ZELF, in de hemel, de met bloed besprenkelde verzoendeksel. Het Nieuwe Testament bevestigt en interpreteert het Oude, maar gaat nog veel verder; en dit is een belangrijk principe voor de interpretatie ervan. Waar zouden wij dit

meer moeten vinden dan in het licht dat aldus door deze geopende hemelen naar buiten stroomt?

Er is hier een haakje toegevoegd, waarin het verbond waarvan Christus Middelaar is, wordt vereenzelvigd met een testament waarvan Christus de Testateur is. Het woord in het Grieks betekent beide, 'verbond' en 'testament'; en het verbond is in feite tot ons gekomen in de vorm van een testament dat door zijn dood is ingelost. Wij zijn zo gewend geraakt aan deze zienswijze, dat zij de gedachte aan het verbond zelf bijna heeft verdoezeld; dat is echter waar de apostel het meest bij stilstaat, en hier keert hij onmiddellijk terug naar de gedachte daaraan.

Het eerste verbond werd niet zonder bloed ingewijd. Het boek en het hele volk werden besprenkeld met het bloed van het offer. Dit lijkt vreemd, want het verbond was het wettelijke verbond, en we kunnen het alleen in dit karakter zien als de bevestiging, zoals het bloed van de verzoening in feite deed, van de rechtvaardige straf van de wet voor hen die eronder vielen. Christus bevestigde dit op beslissende wijze toen Hij, om ons te verlossen, de vloek van de wet nam, haar vergrootte en eervol maakte; maar dit bloed van het offer toonde daarom op zichzelf wat de noodzakelijke uitkomst moest zijn van dat eerste verbond. Maar niet alleen zo, de tabernakel en alle vaten van de bediening werden op dezelfde manier besprenkeld met bloed; en hier is de typische betekenis duidelijk. Bijna alle dingen volgens de wet werden met bloed gereinigd. Voor vergeving van zonden was er geen andere weg. Zo getuigen de louter figuurlijke voorstellingen; maar de hemelse dingen hadden een beter Offer nodig dan alles wat de wet kon verschaffen.

3. Christus is de hemel zelf binnengegaan, en met een Offer dat nooit herhaald hoeft te worden. Als Hij opnieuw zou offeren, let wel, zou Hij opnieuw moeten lijden; maar geen van beide is mogelijk. Het is duidelijk dat hier het Romaanse idee van een onbloedig offer absoluut terzijde wordt geschoven. 'Eens voor altijd', aan het einde van de proeftijd, toen de goddeloosheid en de hopeloosheid van de mens om zichzelf te herstellen volkomen waren aangetoond, werd Hij geopenbaard voor de wegneming van de zonde door het offer van Zichzelf. Het gevolg voor het geloof is een volledige bevrijding door Zijn werk van het gemeenschappelijke deel van de mensen in dood en oordeel. De dood zelf is voor de mens het oordeel in deze zin, dat het het vonnis van God is over een gevallen toestand; en zo gebruikte de wet het als de 'bediening des doods', zoals de tweede van Korinthe ons leert dat het was. Maar terwijl het dus op zichzelf het oordeel was over een gevallen toestand, is er voor de mens als zodanig een oordeel achteraf, dat elk ontwaakt geweten zichzelf voorspiegelt.

De noodzakelijke uitkomst daarvan is ook veroordeling, als wij persoonlijk daarin terechtkomen, - dat wil zeggen, als wij geoordeeld moeten worden volgens het oordeel zoals wij dat aantreffen bij de Grote Witte Troon, waarbij een ieder ontvangt naar zijn werken. De psalmist heeft ons al laten zien dat zelfs degenen die ware dienaren van de Heer zijn, dit niet kunnen verdragen. 'Ga niet in het oordeel met Uw dienaar, o Heer, want voor Uw ogen zal geen levend vlees gerechtvaardigd worden.' Van dit persoonlijke oordeel heeft Christus ons volledig verlost. Zijn eigen woorden zijn: 'Wie Mijn woord hoort en gelooft in Hem die Mij gezonden heeft, heeft eeuwig leven en komt niet in het oordeel, maar is overgegaan van de dood in het leven.' De beoordeling van onze werken, wanneer wij ons voor de

rechterstoel van Christus verantwoord, is een geheel andere zaak. Wij worden hiervan niet verlost, omdat het geen ware zegen voor ons zou zijn om hiervan verlost te worden; en de genade zal immers juist met betrekking tot dit oordeel het duidelijkst tot uiting komen.

Wij zijn, door de uitdrukkelijke verzekering van onze Heer, voor eeuwig vrijgesteld van persoonlijk oordeel. Onze toestand is reeds uitgesproken, het Woord des Levens is als het ware tot ons gekomen door het vonnis van Hem die op die dag de Rechter zal zijn; en Hij kan er geen berouw over hebben. Er is geen verwarring van de wereld met Zijn volk, zoals mensen die vaak maken. Er is geen uitpikken door het oordeel van degenen die de Zijnen zijn, uit de wereld rondom. Wij worden in feite opgenomen uit de wereld die onder het oordeel ligt, tot Christus zelf, wanneer Hij verschijnt, opgenomen in een speciaal gezelschap, en reeds veranderd in Zijn gelijkenis voordat wij Hem zelfs zien.

Er kan dus geen oordeel zijn in de zin waarin de apostel er hier over spreekt. De dood kan er wel zijn, maar die komt nu niet als straf, zoals vroeger. Hier komen de woorden van de Heer weer samen om ons te verzekeren dat wie vroeger in Hem geloofde, al was hij dood, toch zou leven, wie nu leeft en in Hem gelooft, nooit zal sterven. De Jordaan is dus voor het volk van de Heer tot op de bodem drooggelegd. Zo wordt de christen uit de hele toestand van de mens als onder straf verlost; en, in plaats van dood en oordeel, zal de Christus die 'eenmaal is geofferd om de zonden van velen te dragen, voor de tweede maal verschijnen aan hen die Hem zoeken, los van de zonde, tot verlossing.' Hij komt los van de zonde voor onze verlossing. Hij heeft dan niets te maken met de zonde. Hij neemt dit

soort vragen niet op wanneer Hij voor Zijn volk komt. Zijn komst is eenvoudigweg bevrijding: de volledige, gerealiseerde verlossing van de hele mens, wanneer wij verlost zijn van het laatste restje kwaad en alles wat dat inhoudt, en veranderd zijn in Zijn eigen gezegende gelijkenis, om voor altijd bij Hem te zijn als de metgezellen van Zijn hart.

Onze toegang reeds, in de geest, tot dit alles is datgene wat onze volmaakte heiliging voor aanbidding in het heiligste toont als de vrucht van Zijn heerlijk werk. Dit, worden wij eraan herinnerd, was onmogelijk onder de wet. Die was zelfs niet het beeld, de exacte weergave, van het goede dat zij typeerde; en de jaarlijkse herhaling van de verzoendag toonde de ondoelmatigheid van deze vermenigvuldigde offers: 'Want,' vraagt de apostel, 'zouden zij dan niet opgehouden zijn geofferd te worden? opdat de aanbidders, eenmaal gezuiverd, geen geweten van zonden meer zouden hebben.'

Om de volledigheid hiervan in te zien, moeten we bedenken dat zelfs in Israël geen enkel offer tweemaal werd gebracht voor dezelfde zonden, en dat in het christendom het wegdoen van zonden naarmate ze zich voordoen de algemene gedachte is. Daarvoor wordt inderdaad niet een nieuw offer, maar een nieuwe toepassing van het bloed noodzakelijk geacht; maar dat is precies wat de apostel noemt het hebben van een 'geweten van zonden', in plaats van dat het geweten 'eens gezuiverd' is, eens voor altijd gezuiverd. Iemand die een nieuw offer of een nieuwe toepassing van het bloed nodig heeft om hem te reinigen, is niet voor altijd gezuiverd; maar niets anders zou Gods hart voor ons bevredigen of de behoefte die wij in feite hebben. Hoe vreselijk zou de tegenwoordigheid van God zijn voor iemand die

volledig de gedachte aanvaardde om daar als ongezuiverde zondaar achter te blijven, al was het maar voor een ogenblik! Ongetwijfeld verhindert de gedachte aan Gods genade, hoe tegenstrijdig ook met zijn systeem, de christen om duidelijk te beseffen wat dit zou betekenen; maar de apostel zegt hier duidelijk dat een herhaling van zo'n zuivering zou betekenen dat hij nooit gezuiverd zou zijn volgens God; want Hij kon zo'n grote behoefte niet minder dan volmaakt vervuld laten. Het bloed van stieren en bokken kon de zonden helemaal niet wegnemen; en dat was wat de herhaling, het steeds opnieuw wegnemen van de zonde, betekende. Het was helemaal geen echte reiniging die op deze manier werd bereikt.

Daarom komt Christus deze onbruikbare offers vervangen door Zijn eigen volmaakte offer. Dit was wat deze kenmerkende exemplaren voorzagen. 'In het boekdeel' zijn ze van Hem geschreven. Dit verwijst niet naar de eeuwige raad, maar naar het boek der wet. Komend in de wereld zegt Hij dit, niet in de eeuwigheid; en het is juist 'Voorwaar, Ik ben gekomen,' niet 'Ik kom.' Hij ziet de offers doorgaan, maar zonder goddelijke voldoening daarin, en Hij brengt ze tot een einde door de voltooiing van Zijn eigen werk. Dit is dus onze behoefte, als aanbidders, en zo wordt die vervuld. Het hart is vrij van alles wat het zou vertroebelen in de tegenwoordigheid van God, alles wat de vrije uitstorting van lof en dankbaarheid zou verhinderen. Wij zijn geheiligd door het offer van het lichaam van Jezus Christus, eens voor altijd.'

'Een lichaam hebt Gij Mij bereid', dat de apostel in dit verband citeert uit de Septuagint, laat zien hoe volmaakt het offer door God was verzorgd. Het Hebreeuwse origineel heeft, zoals bekend,

‘Oren hebt Gij voor Mij gegraven;’ wat ongetwijfeld over het geheel genomen een gelijkwaardige betekenis heeft. Het verwijst blijkbaar niet, zoals het op het eerste gezicht lijkt, naar het geboorde oor van de Hebreeuwse dienstknecht, hoewel het er zo dicht bij komt dat het onderscheid tussen beide geen grote noodzaak is. Het geboorde oor was het teken van eeuwigdurende dienst die vrijwillig werd aangenomen; de gegraven oren, van capaciteit en bereidheid om het woord van een ander te ontvangen. Een voorbereid lichaam impliceert de ‘gedaante van een dienaar’, een aangenomen natuur die in feite niet meer wordt opgegeven. Het is de verbinding met de laagste rang van het intelligente schepsel, hoewel Hij alleen, die hen geschapen heeft, duidelijk kon maken welke mogelijkheden tot toekomstige ontwikkeling zij hebben. Zij zijn de vooruitgeschoven rang van een systeem waarmee de gedachte aan ontwikkeling (hoewel in heel andere dan evolutionistische zin) overal verbonden lijkt te zijn. Maar in deze vooruitgang vallen de lagere schakels niet af, maar worden zij opgeheven en opgenomen in het hogere - een profetisch getuigenis van dat Hoogste dat nu aan ons is geopenbaard.

Maar het ‘vorbereide lichaam’ impliceert iets anders dan creatieve vooruitgang. De zondeval had plaatsgevonden, en het lichaam van de mens, in de zaden van sterfelijkheid en verschillende afwijkingen die er nu inherent aan zijn, is daar het duidelijke bewijs van. De Zoon des mensen moet waarachtig mens zijn in alles wat de mannelijkheid uitmaakt; ook ontleend aan een menselijke moeder, een van het gevallen ras. Wie kan dan een rein ding uit een onrein ding halen? De kracht van God moet hier binnenkomen, zoals in het geval van onze Heer uitdrukkelijk wordt verklaard, en het lichaam zelf van de gezegende Doener van de wil van Zijn Vader moet Hem worden

bereid. Zo kunnen we zien waarom de versie van de Septuagint door de geïnspireerde schrijver is aanvaard; het lichaam dat moest worden geofferd blijkt dus het karakter te hebben van een volmaakt offer: 'Door die wil zijn wij geheiligd door de offerande van het lichaam van Jezus Christus, eens voor altijd.'

Dit is de heiliging van de brief aan de Hebreëën. Het is geen praktische heiliging door de Geest, maar door een offer. Het is niet de zalving van de priester met olie, maar met het bloed. De olie kan alleen op het bloed, dat het fundament van alles is; en zo wordt de priesterlijke familie apart gezet voor God. Het offer is geofferd, om nooit meer herhaald te worden. Christus is daarom niet bezig met het brengen van voortdurende offers, zoals het wettelijke priesterschap. Hij is gaan zitten aan de rechterhand van God. Gezegend ding voor ons om te beseffen, liefde is in rust! Hij hoeft daarom niet meer op te staan. Hij zit daar eeuwig, tot de tijd komt dat zijn vijanden onder zijn voeten worden gelegd. Er hoeft niet meer geofferd te worden. 'Door één offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt' (zoals het woord luidt) 'degenen die geheiligd zijn;' dat wil zeggen, er is nooit een moment waarop zij niet in de volle waarde van dat werk voor God zijn. Hiervoor kan de apostel zich opnieuw beroepen op de geïnspireerde geschriften in de handen van de Joden zelf, en brengt zo het getuigenis van de Heilige Geest om te bevestigen wat hij zegt.

Wat hierover wordt gezegd, is geen verwijzing naar de komst van de Geest na de opgang van Christus naar de rechterhand van God, zoals sommigen hebben gedaan, maar, zoals duidelijk moet zijn, een beroep op wat de Geest lang tevoren heeft uitgesproken. De woorden van het nieuwe verbond zelf tonen ten volle de stopzetting van de offers

voor het wegdoen van de zonde, want God zegt daarin: ‘Hun zonden en ongerechtigheden zal Ik niet meer gedenken.’ Maar het herhalen van offers om ze weg te doen zou nog steeds een herinnering zijn.

Nu is het punt bereikt waarop de apostel zo lang heeft gewacht en waarvoor hij de weg zo zorgvuldig heeft voorbereid. Daarom hebben wij nu ‘vrijmoedigheid om in te gaan in het heiligste door het bloed van Jezus, door een nieuwe en levende weg, die Hij voor ons heeft ingewijd door het voorhangsel, dat wil zeggen, zijn vlees.’

Er zijn hier dingen die we aandachtig moeten overwegen. Ten eerste, laten we opmerken dat het woord voor ‘het allerheiligste’ eigenlijk ‘het heilige’ of ‘heilige plaatsen’ is. In onze gewone vertaling is het ‘het heiligste’, waardoor het nodig is ‘heilig van’ toe te voegen vóór ‘heiligheden’. Dit is ook gedaan in Hebreeën 9:8-12, Hebreeën 13:11, maar ‘het heilige der heiligen’ of ‘heiligste’ wordt één keer, en slechts één keer, in Hebreeën 9:3 gevonden. In Hebreeën 9:24-25 is het ‘heilige plaatsen’, hoewel de Herziene Versie hier, net als elders, ‘heilige plaats’ vertaalt zonder enige marginale aanduiding van de verandering die is aangebracht. Er is absoluut geen noodzaak voor zulke veranderingen. De Schrift is volmaakt zoals ze is. In Hebreeën 9:3, waar onderscheid moet worden gemaakt tussen ‘de heilige plaats’ en ‘het heilige der heiligen’, gebruikt de apostel de juiste term voor het laatste; en waar hij dat niet heeft gedaan, kunnen we er zeker van zijn dat hij de bedoeling had geen onderscheid te maken. De Schrift is hier nauwkeurig, zoals altijd.

Als we hier lezen, zoals het hoort, dat we ‘vrijmoedigheid hebben om in te gaan in de heilige plaatsen door het bloed van Jezus’, vernietigt dat meteen twee beweringen die zijn gedaan, tot verwarring van de

uitlegging van de brief: - de eerste, dat er geen scheuring van het voorhangsel is in Hebreëen; de tweede, dat de eerste tabernakel, de buitenste heilige plaats, nu volledig is verwijderd in het christendom, en alleen het allerheiligste overblijft. Als gevolg van dit laatste heeft noch de lamp van het heiligdom, noch de tafel van het toonbrood, noch het reukofferaltaar iets met ons te maken. Deze zijn geheel Joods, en ze toepassen op het christendom, zo wordt gezegd, is een ernstige vergissing. Merk op hoe dit terzijde wordt geschoven door eenvoudigweg de Schrift te nemen zoals die ons ontegenzeggelijk is gegeven. Wij hebben vrijmoedigheid, zegt het, 'om in te gaan in de heilige plaatsen (beide, hoewel nu één gemaakt) door het bloed van Jezus;' en zo wordt vastgesteld dat het uiterlijke heiligdom voor ons zowel als het innerlijke blijft, niet als uiterlijke, zonder twijfel. De twee worden één.

Men zal vragen hoe dit te rijmen valt met Hebr. 9:8, waarin staat dat de weg naar de heilige plaatsen nog niet openbaar was zolang de eerste tabernakel zijn stand had: maar dit leidt ons alleen maar naar de ware verklaring over het scheuren van het voorhangsel; want het is het scheuren van het voorhangsel dat beide tabernakels één maakt; zodat de eerste tabernakel in feite geen stand heeft, geen bestaan als zodanig. Als we überhaupt in de ware tabernakel zijn gekomen, zijn we in het heiligste gekomen. Als het voorhangsel niet gescheurd is, dan zouden wij integendeel eerst het buitenste heiligdom kunnen binnengaan, en in de verte aanbidden, totdat wij onze weg vinden, of in het heiligste worden toegelaten; maar Hebreëen weet daar niets van. Er is slechts één toegang, 'door het bloed van Jezus', tot de verenigde heiligdommen; en dit is de toegang die ons in de genade van het christendom wordt gegeven. Het voorhangsel is niet weggenomen,

- dat wordt nooit gezegd, - en de vergissing is het gevolg van de verwarring, zoals reeds gezegd, met een ander en ander voorhangsel dat we in het tweede deel van Korinthe hebben, het voorhangsel over het gezicht van Mozes. Die is voor ons als christenen weggenomen, en er is geen sluier over het gezicht van Christus.

Dat is waar; maar zoals het hier in Hebreeën staat, gaan wij door het voorhangsel heen, dat het vlees van Jezus is. We gaan erdoorheen, omdat het voor ons gehoord is om erdoorheen te gaan. De 'nieuwe en levende weg' die erdoorheen is gemaakt, is datgene wat ons in staat stelt erdoorheen te gaan. Dit brengt het voldoende in de buurt van wat we in de Evangeliën hebben; waar, zodra de Heer Jezus stierf, het voorhangsel van het heiligdom in het midden werd gescheurd. En de verwijzing hiernaar is in feite vollediger dan misschien een vertaling gemakkelijk kan overbrengen; want het woord 'nieuw' in deze uitdrukking, hoewel gebruikt in de betekenis van 'recent', heeft een vollediger betekenis, die de primaire betekenis ervan is. In de betekenis van 'nieuw' zouden we het woord dat gebruikt wordt in 'nieuw verbond' (kainos) verwachten, nauwelijks 'recent', een woord dat slechts één keer daarnaast, bijwoordelijk, gebruikt wordt in het Nieuwe Testament.¹ Want welk verband zou er zijn tussen 'recent' en 'levend'! en welke kracht zou er in zitten als het op zichzelf genomen werd? Aan de andere kant harmonieert de volledige betekenis van

---

1 Acta 18:2, 'onlangs aangekomen.'

‘pas geslacht’ (prosphaton)² in contrast met ‘en levend’, wat de gedachte compleet maakt. Door dood en opstanding is voor ons de weg vrijgemaakt naar het hemelse heiligdom, door het vlees, de menselijke natuur, van Jezus; en hier is de leer van de brief duidelijk uitleggend voor het feit in de Evangeliën.

Het voorhangsel is dus gescheurd in Hebreëën, en daarom is het, zoals gezegd, niet echt vrijmoedigheid hebben om in het heiligste binnen te gaan, ‘maar in de heilige plaatsen;’ omdat die twee zo verenigd zijn. Maar dat betekent niet, zoals men vaak denkt, dat het voorhangsel is weggenomen. Het is altijd door Jezus dat wij tot God naderen, en het voorhangsel heeft altijd zijn plaats. Dit voorhangsel was in het type doorweven met de emblemen van de heerlijkheid die van Hem is als resultaat van Zijn volbrachte werk. Dit is niet verwijderd, noch willen wij het verwijderd hebben. Gescheurd en verwijderd zijn verschillende dingen. Door Hem komen wij tot God; maar Hij moest sterven opdat dit zo zou zijn. Kijk naar het prachtige voorhangsel, en zie wat het inhoudt.*³

Het naderen moet bij ons natuurlijk een geestelijke realisatie zijn. Het vermogen om dichtbij te komen is te allen tijde ons voorrecht. De voorwaarden worden door de apostel gegeven. ‘Laat ons naderen met een oprecht hart, in volle zekerheid van het geloof, met ons hart

---

2 Dit is geenszins een originele gedachte. Moll, in Lange’s Commentary, zegt: ‘Deze ingang, die de poort vormt tot het allerheiligste, is in zijn aard een hodos prosphatos kai zosa, en als zodanig door Jezus voor ons gebruik ingewijd. De bijnaam ‘pas geslacht’ wijst op het feit dat het, voorheen niet bestaand, is ontstaan door de offerdood van Jezus (Theodoret met de meesten) en niet op zijn eeuwigdurende versheid (Ebrard).’

3 Zie de aantekeningen bij Exodus.

besprenkeld van een slecht geweten en ons lichaam gewassen met zuiver water.’ Wij hebben de weg verzekerd, en de levende Persoon van de Grote Priester over het huis van God, Zelf op de troon van God, Iemand die in de tederheid van goddelijke genade onze zwakheden behandelt, en ons boven onszelf verheft. Daarom moeten wij van onze kant naderen ‘met een oprecht hart, in volle zekerheid van geloof,’ - dat is het juiste antwoord op de genade die ons aldus heeft voorzien; met het ‘hart besprenkeld van een slecht geweten,’ dat is de christelijke reiniging van het geweten waarop eerder is aangedrongen als noodzakelijk voor de praktische opening van het heiligdom. Het ‘met zuiver water gewassen lichaam’ verwijst naar wat gedaan werd bij de inwijding van de priesters (Ex. 29:4), en dat beantwoordt aan ‘het bad der wedergeboorte’ (Titus 3:5), het woord van God dat ons uit een wereld in ongebreidelde onverdraagzaamheid jegens God brengt tot volkomen trouw aan de Zoon van Zijn liefde. Dit is de geestelijke werkelijkheid waarvan de doop de uiterlijke uitdrukking is; maar ‘het bad der wedergeboorte’ is niet de doop, die slechts de schaduw en niet de inhoud is.

Onmiddellijk als wij hier bij de kwestie van verantwoordelijkheden worden gebracht, erkennen wij onze zwakheid en de algemene nood. Wij moeten onwrikbaar vasthouden aan de belijdenis van onze hoop. We moeten ‘rekening houden met elkaar, om elkaar te prikkelen tot liefde en goede werken.’ We moeten ‘de samenkomst van onszelf niet verlaten.’ We moeten ‘elkaar bemoedigen, en des te meer naarmate we de dag zien naderen.’ Ah, is het niet juist de toenadering tot God die onze wezenlijke zwakheid blootlegt? De aanwezigheid van God is de enige bescherming tegen onszelf, tegen de macht van de dingen om ons heen; het is het heiligdom zelf, de plaats van heiligheid. Maar

hoe zwak zijn wij in het genieten ervan! En onze zwakheid, in plaats van ons te verenigen voor wederzijdse hulp, heeft de neiging ons te desorganiseren en uiteen te drijven; en in plaats van medelijden en verlangen op te wekken over elkaar, maakt het ons, zelfs tegenover elkaar, het onderwerp van onverbiddelijke kritiek. Wij hebben het vermogen nodig om 'te provoceren tot liefde en goede werken'. Als zielen van God zijn afgedwaald, kan niets anders dan de kracht van de liefde van Christus hen afbreken en herstellen.

Het mag ons in deze tijd vreemd voorkomen te denken dat christenen toen de dag van Christus zagen naderen; maar voor oplettende ogen begonnen de tekenen van het einde zich spoedig te vertonen. 'Het geheimenis der ongerechtigheid' was reeds aan het werk; en wanneer Johannes zijn eerste brief schrijft, tonen vele antichristen dat het reeds de laatste tijd is. Dit zijn ontmoedigende dingen, maar de apostel wil ons zeggen dat wij niet de geest van lafheid, maar van kracht hebben ontvangen (2 Tim. 1:7), en wij moeten ons niet laten ontmoedigen. Niets snijdt de zenuw van activiteit effectiever door dan het verlies van hoop. De duivel weet dit goed. De liefde zelf zal tot ledigheid vervallen als men ervan verzekerd is dat werken geen zin heeft. God is de God van alle bemoediging; en zodra wij aan Zijn kant van de zaak komen, zijn wij aan de winnende kant. De goddelijke liefde nodigt ons uit om er onverminderd uit te putten.

4. De waarschuwing die volgt is een van die welke in Hebreëen zo vaak voorkomen. De 'moedwillige zonde' waarover hier gesproken wordt veronderstelt, net als in het zesde hoofdstuk, de kennis van de waarheid, met de wil in dwaling. Zonde is hier, in de grondbetekenis van het woord (hamartia), 'het doel missen', 'afdwalen'. Hier

is een klasse die hij moet waarschuwen, zoals die daarvoor, tegen het vertrappen van de Zoon van God, door terug te gaan naar een Judaïsme waarvan alle onmacht is blootgelegd, en dat daarom nu duidelijk 'geen offer voor de zonden' meer heeft. De offers gingen nog door in Jeruzalem, maar daar was niets meer echt. Het zijn geen falende heiligen, maar tegenstanders, die als zodanig een strenger oordeel moeten verwachten dan onder de wet van Mozes, zoveel te meer omdat wat zij verachtten groter was.

Het bloed van het verbond kon niet baten voor iemand die het als gemeen had opgegeven, of geen deugd had; en de genade zelf moet falen voor hen die de Geest der genade beledigen. 'Waarmee hij geheiligd werd' is natuurlijk een moeilijkheid, hoewel de verwijzing naar de verzoendag ons helpt te beseffen wat er bedoeld wordt. Het bloed dat toen voor God werd gebracht was het bloed van het verbond als datgene krachtens hetwelk de relatie tussen God en Israël in stand werd gehouden: in Gods ogen het type van wat werkelijk heiligt. Aldus heiligde het het volk, ieder onder hen verblijvend in de waarde ervan. De christelijke vergadering blijft nu onder het bloed van een beter verbond, en van deze vergadering maakte de persoon waarover gesproken wordt deel uit. Als zijn belijdenis niet waar was geweest, had hij nog steeds de verantwoordelijkheid ervan door het op te geven, aangezien alle zegeningen ervan voor hem openstonden om te genieten. Hij wordt dus gecrediteerd met datgene wat van Gods kant nooit verhinderd was hem goed te maken, en waarvan hij aanspraak had gemaakt om het zijne te zijn.

Maar opnieuw troost de apostel degenen tot wie hij zich richt met de herinnering aan wat zij hadden doorstaan, en hoe de genade van

de Heer hen eronder had gehouden, en ervaring had gewekt, waarin wat een beproeving was geweest, een blijvende zegen werd. Toch hadden zij volharding nodig, en zij zouden te zijner tijd de beloning vinden; want Hij die komt, zal eindelijk komen. Ondertussen 'zal de rechtvaardige door het geloof leven'; en wie zich terugtrekt kan God niet behagen. Het principe blijft altijd waar, maar deze worden hier door de apostel gemarkeerd als werkelijk onderscheiden klassen. 'Wij behoren niet tot hen,' zegt hij, 'die zich terugtrekken tot het verderf.' Wij behoren helemaal niet tot die klasse van mensen, 'maar tot hen die geloven tot behoud van de ziel.'

Afdeling 4. (Hebr. 11)

De weg van Gods volk de weg van het geloof vanaf het begin.

We komen nu bij de vierde afdeling van de brief, waarin de apostel door het voorbeeld van de heiligen van weleer laat zien, hoe het praktische leven van hen die op enig moment God behaagden, altijd een weg van geloof was. Dit is natuurlijk zeer noodzakelijk voor zijn betoog, dat in feite de zinnelijke dingen van het Judaïsme wegnam en ze verving door datgene wat, hoe gezegend op zichzelf ook, toch geloof vereiste voor het genot ervan in elk deel. Het is daarom opmerkelijk, dat hij, wanneer hij tot de wet komt, het instellen van het geordende systeem in het midden van Israël, ons naar verhouding zeer weinig en zwakke voorbeelden geeft van de weg van het geloof.

Dit alles toont zijn doel des te vollediger aan. De beproevingen en ervaringen van het geloof worden ons, zoals gezegd, in het bijzonder voorgelegd aan hen die leefden voordat het Joodse systeem was ingesteld, zoals, in de wijsheid van God, hun eigen vaders Abraham, Izaäk en Jakob leefden - de mensen die de beloften ontvingen. *Wat een zaak voor de Joden om te beseffen, dat Abraham, Izaäk en Jakob hun hele leven apart hadden geleefd van datgene waarin zij nu, weliswaar niet te veel, maar wel zo'n verkeerd vertrouwen hadden! Het volledig terzijde stellen van de zinnige dingen van het Jodendom liet hen zeker niet slechter, en in feite onmetelijk beter af dan deze. Inderdaad, het geloof houdt zich niet bezig met het zichtbare en het zintuiglijke, en zij die alleen deze dingen hadden, vonden werkelijk

wat hun toekwam door verder te kijken dan die dingen; door zoveel als zij daarin rustten, verloren zij de werkelijkheid.

Er zijn hier vier afdelingen; de eerste geeft, na een inleidende verklaring van beginselen, in drie die voor de zondvloed leefden, een voorafschaduwing van de weg van het geloof sindsdien; de tweede, de winst voor het geloof van het uitstellen van de zegen; de derde, de profetische vooruitzichten die aan het geloof worden toegekend; terwijl de vierde de verschillende beproevingen en ervaringen ervan laat zien.

1.(1) Het eerste deel bestaat weer uit vier delen; het eerste, als een inleidende verklaring, toont de toereikendheid van het geloof als het leidende beginsel van het praktische leven. De kracht ervan ligt hierin, dat het 'de bevestiging is van wat men hoopt, een overtuiging van wat men niet ziet'. Het hart wordt uit de wereld getrokken door de aantrekkingskracht van wat daarbuiten is, van waar het van overtuigd is, hoewel ongezien. Zo is er onafhankelijkheid van de wereld; haar verlokkingen lokken tevergeefs; de omstandigheden beheersen ons niet. We zijn meester over onszelf, en dus helderziend en standvastig.

Door het geloof hebben de mensen van vroeger ook 'een goed rapport gekregen' - natuurlijk in Gods geschiedenis, niet in die van de mens. Het is gemakkelijk om in de Schrift te zien dat het geloof dat de oude edelen maakte tot wat zij waren. Hoe volmaakt is het contrast tussen dezelfde mannen die er energie uit putten en diegenen die het niet hadden! Dan 'verstaan wij door het geloof, dat de werelden door het woord van God zijn geschapen, opdat het aanschouwelijke niet zou voortkomen uit de schijnbare dingen'. Het zou een goede zaak zijn als de hedendaagse wetenschappers aandacht zouden schenken

aan een tekst als deze. Neem Darwin's 'Origin of Species', waar hij inderdaad nooit aan de oorsprong toekomt en toegeeft dat hij niet kan bewijzen dat enige soort ooit is ontstaan op de manier die hij bepaalt. En denk aan het ontstaan van Eva uit Adam op zijn manier! Gegeven zelfs de rib, kan ze daar niet zomaar uit voortgekomen zijn. Er moet iets zijn geweest wat niet verscheen - de kracht van God. Als het niet volkomen wetenschappelijk is om dat in haar geval te geloven, kunnen we net zo goed meteen de Schrift opgeven, want je kunt het wonderbaarlijke er niet uit wissen. Als het slechts een kwestie is van minder of meer, hoe onredelijk is het dan om de kracht van God af te meten, en hoe enorm is de pretentie om te kunnen zeggen hoeveel die kracht precies is, of hoe of wanneer het passend zal zijn om die te tonen!

God heeft in Zijn barmhartigheid een stabiele wereld voor de mens verordend, en wij mogen Hem daarvoor danken en er een overvloedige reden voor zien, als wij überhaupt op de dingen willen kunnen rekenen. Maar dan draaien zij zich om en spreken geleerd over natuurwetten, en willen de Auteur van de natuur daarmee binden, zodat Hij zich alleen op hun bevel kan bewegen; terwijl een stabiele wereld juist geschikt is als achtergrond voor het wonderbaarlijke. Zonder dat zou er geen wonder kunnen zijn; en de wonderen zijn een reserve van kracht die het meest geschikt is om Hem als de levende God te midden van al dit mechanisme te tonen, en Hem er niet mee te verwarren. Immers, de Schrift is tegelijk het meest wetenschappelijke en rationele boek, terwijl het bovendien een wonder van de meest geweldige soort is, altijd bij de hand en met zijn eigen overtuigingskracht voor ieder die het wil onderzoeken. En dit kan men zeggen tegenover alle hogere critici in de wereld, die

gewoon de Darwinisten van de theologie zijn, en die, net als zij, op de meest verbijsterende wijze theoretiseren en dan spreken over de goedgelovigheid van het geloof.

God gemanifesteerd in de schepping! Als we eens beseften wat dit betekent, wat een geschikt kader zou dit zijn voor de heldere manifestatie van God in Christus, en hoe we dag na dag zouden moeten wandelen te midden van de bedieningen van alle schepselen van Zijn Hand! Dag aan dag zou er inderdaad spraak zijn, en nacht aan nacht kennis. Het universum zou dan een heerlijk huis van God zijn, en in welke hoek daarvan zouden wij kunnen zijn zonder Hem? Hier dan, als de basis van een geloofsleven, wordt ons geleerd om in de natuur het bovennatuurlijke te realiseren, het geziene dat zijn wortel en oorsprong heeft in het ongeziene, en dat zijn werk niet heeft opgegeven in die primaire inspanning die het heeft voortgebracht.

(2) In de tweede plaats hebben we Abel als getuige en getuige, die aan God zijn vollediger offer brengt dan Kaïn, dat de dood bezit die door de zonde was ingetreden, en op een manier die verachtelijk is voor louter verstand, - dwaasheid, als het geen geloof was, - die dood verandert in een aanvaardbaar offer voor God, zodat hij getuige wordt dat hij rechtvaardig is, 'God getuigt van zijn gaven.' Maar zijn leven komt voort uit de aarde, waarvan zijn bloed nog steeds huilt, omdat de wereld vanaf het begin in verzet is tegen God.

(3) In de derde plaats hebben we de hemelse kant hiervan in Henoch, wandelend met God in een 'toegewijd' leven, waarover geen schaduw van de dood komt. Hoe mooi is de glans van helderheid hier! De hemel eist hem op, een type van de hemelse familie die nu wacht,

niet op het oordeel over de aarde, hoewel dat nabij is, maar op de vertaling bij de komst van de Heer.

(4) In de vierde plaats geeft Noach ons het beeld van de erfgenamen van de aarde, Israël en de gespaarde volken, die door het oordeel worden gebracht; zijn huis wordt gered en de wereld veroordeeld door zijn geloof. Hier hebben we dus al de duidelijke voorafschaduwning van het geloof in zijn verschillende geschiedenis, deze drie getuigen tonen ons samen gerechtigheid, gemeenschap en erfgenamen. Ze worden er allemaal in gevonden.

2. Het tweede deel geeft ons vervolgens de winst van het geloof in de vertraging van de zegen; en hier is Abraham het grote voorbeeld voor ons. Het is opvallend, het verschil dat wij vinden tussen Abraham in het Oude Testament en zoals hij aan ons wordt voorgesteld in dit verslag in Hebreeën. In het Oude Testament heb je de omstandigheden van zijn leven, en wordt zijn geloof in God geopenbaard en gezegend; maar van het hemelse land waarvan ons nu verteld wordt dat hij het zocht, vind je niets. Typisch, natuurlijk, is er geen moeilijkheid. Overal waar we lezen over Kanaän, denken we terecht aan de hemel; maar stel dat we het Nieuwe Testament niet hadden, hoeveel zouden we dan weten? Zelfs nu we Paulus' commentaar hier hebben, hebben sommigen getracht aan te tonen dat Kanaän, zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament, het enige erfdeel was dat hem beloofd was, en dat het alles is wat hij ooit zal hebben. Het is onmogelijk dit te beweren als we de uitspraken hier eerlijk nemen; maar dat men geprobeerd heeft dit te beweren laat zien hoe weinig het Oude Testament op zichzelf ons onthult over wat Abraham in gedachten had.

Het verschil is op andere manieren van belang; maar we kunnen het zien als een illustratie van de winst van uitgestelde zegen. Hij ontving niet tijdens zijn leven de dingen die beloofd waren met betrekking tot Kanaän; uiteindelijk was hij er slechts een vreemdeling; maar het werd zo voor hem een schaduw van een betere en hemelse erfenis. Hoeveel God in die tijd de mensen door dit soort beelden leerde, moet duidelijk zijn voor iedereen die het wil overwegen; en hoewel het voor ons inderdaad vreselijk zou zijn om alleen voor onszelf naar zulke dingen terug te moeten gaan, toch, toen het het grootste deel was van wat de mensen hadden, mocht van hen verwacht worden dat zij er op een manier naar zouden kijken die wij nu, met ons vollediger licht, nauwelijks denken te doen. Dat keurt onze lichte handel natuurlijk niet goed. Kijk naar de belofte van het zaad van de vrouw in het begin, waarvan zelfs de verdorvenheid onder de heidenen laten zien dat ze werden geaccepteerd als sprekend over een geestelijke bevrijding! Kijk naar God die Adam en Eva bekleedt met de huiden van beesten, de vrucht van de dood. En zo overal in die tijd: de dingen waren onder een sluier; maar we mogen er zeker van zijn dat God de sluier niet zo dik liet zijn dat de heerlijkheid eronder geheel voor het geloof verborgen bleef.

(1) Het eerste lid geeft ons eenvoudig en prachtig de gehoorzaamheid van het geloof in Abraham, die uitgaat naar een plaats die hij als erfdeel zou ontvangen, terwijl hij eerst niet wist waarheen hij ging. Het lijkt alsof hij, hoewel zijn schreden naar Kanaän waren gericht, pas nadat hij daar was aangekomen te weten kwam dat dat het erfdeel was. Helaas, zelfs bij Gods volk, hoe zij zich door de vraag waarheen iets hen zal leiden, laten afleiden van de enige, eenvoudige

en noodzakelijke vraag: Is het God die leidt? Zo'n man was Abraham niet. De Heer geeft ons om zo eenvoudig en kinderlijk te zijn als hij!

(2) Het tweede lid geeft ons meer het karakter van het geheel, want hier vinden we hem, na de geboorte, zelf zo lang uitgesteld, van Izaäk en daarna Jakob, nog steeds een vreemdeling in het land van zijn erfenis. Maar wat was zijn compensatie? Hij zocht een stad met fundamenten, waarvan de Architect en Bouwer (die het plan bedenkt en uitvoert) God is. De vermelding van een stad is zeer opvallend, als het betekent dat deze daadwerkelijk, als zodanig, voor Abrahams ogen lag. Het kan betekenen dat dit het is waarin Abrahams geloof in feite zijn voltooiing zal vinden, of het kan zijn dat God hem veel meer had geopenbaard dan wij weten; want zelfs het aardse Jeruzalem bestond toen nog niet als de stad van God; zodat zelfs het type ontbrak, tenzij het Melchisedek's Salem was; en de stad hier is zeker de hemelse. De vermelding van 'de fundamenten' brengt ons de stad zelf van de Apocalyps, met haar twaalf met juwelen versierde fundamenten, zoals het borstschild van de hogepriester, de heerlijke lichten en volmaaktheden van het goddelijke karakter. Een stad die hierop gebouwd is, moet inderdaad blijvend zijn. Abrahams hoop was dus zeker naar een hoger plan getild dan dat van de aarde, in de tussentijd van de vertraging van die aardse verwachting.

(3) Nu komen we bij Sara, om zeker een soort opstanding van de doden voor haar te vinden; en het kind dat zo geboren werd, wat een voorbode was het van andere vervullingen! Ook hier kan niet worden betwijfeld hoezeer juist het uitstel de zegen heeft vergroot.

(4) Ten vierde wordt voor ons benadrukt hoe lang deze beproeving van het geloof duurde. Zij 'stierven in geloof, de beloften niet

ontvangen hebbende,' en waren dus op aarde, gedurende hun gehele tijd daarop, vreemdelingen en vreemdelingen. Ook het land dat zij hadden verlaten lag, in de wijsheid van God, al die tijd als het ware in het zicht en nodigde uit tot terugkeer; maar zij hielden vol, verlangend naar een beter land. Hier was dus opnieuw, hoe groot de winst! God verbindt zich daarom openlijk met hen als hun God. 'De God van Abraham, de God van Izaäk en de God van Jakob' was Zijn eigen specifiek verklaarde gedenknaam; en Hij heeft voor hen een stad bereid.

3. De derde afdeling toont ons het geloof in zijn profetische realisaties, die, zoals altijd, voortkomen uit de waarneming van God in het heiligdom, waar alles wordt gezien met betrekking tot Hem alleen. Ook hier zijn er vier subsecties:

Eerst zien we Abraham op het woord van God de zoon offeren in wie de beloften aan hem zouden worden vervuld. Isaak zal dus, zo betoogt zijn geloof, zelfs uit de dood worden teruggebracht; waarvan hij inderdaad in een gestalte wordt ontvangen.

Vervolgens openbaart het geloof zich in Izaäk, hoewel het eerst door vleeselijke impulsen wordt verduisterd, in de erkenning van Gods rechten tegenover de natuur, waarbij de ondergang van de natuur wordt geïmpliceerd, en Zijn scheiding van Zijn volk van de wereld.

Ten derde herhaalt Jakob, als het ware, in de zegening van de zonen van Jozef, zijn eigen geschiedenis; maar nu aan het einde van de menselijke kracht, wordt de strijder een aanbidder, en de ogen, dof geworden voor aardse dingen, worden verlicht met verre

heerlijkheden. Het is opnieuw een soort opstandingsverhaal, met de uitkomst (zoals altijd zo) alleen in Gods hand.

Ten vierde, in het geval van Jozef wordt het vertrek van Israël uit Egypte door hem voorzien, en hij bepaalt dat zijn beenderen voor hen een voortdurende vermaning zullen zijn van de verandering die hen te wachten staat.

4. Het hoofdstuk sluit af met een meer gevarieerde maar minder uitgebreide schets van de generaties na deze vroege aartsvaders. Als we bij de vestiging van het rechtssysteem komen, is het verslag karig, en zelfs Mozes zelf verschijnt niet meer na de bevrijding van de Rode Zee. Als vierde afdeling wordt het algemeen gekenmerkt door beproevingen en ervaringen.

Er zijn zeven subsecties:

In de eerste hebben wij een opmerkelijke eenvoud van geloof in Mozes' ouders, die handelen op gronden die voor de meesten gering genoeg zouden lijken, - de schoonheid van het kind. Toch antwoordt God, want het was geloof in Hem; en hoezeer antwoordt Hij, want dit is Mozes, de verlosser! Is hier niet een van de natuurlijke aanwijzingen van Gods gezindheid, die wij zo ongeschoold zijn te vinden, die de armen en ongeletterden misschien het best lezen, en die men geneigd is te verwarren met louter bijgeloof, en daarvan inderdaad gescheiden zijn door een lijn die te onbepaald is voor algemene waardering; maar God vergist zich niet, en waar geloof is, bij Hem zal het in eer gevonden worden.

In de tweede plaats komen we bij Mozes zelf, met wie het geloof, zoals het lijkt, ruzie maakt in de tanden van een zeer wonderbaarlijke

voorzienigheid. Hij zal geen beschermheer zijn voor het volk van God, maar een deelgenoot in hun vernedering, die hij slechts beschouwt als 'de smaad van Christus' en die hij waardeert boven alle schatten van Egypte. De taal neemt hier ongetwijfeld een nieuwtestamenteisch karakter aan; maar Mozes' geloof keek in feite uit naar Israëls verlosser, die zou komen.

Ten derde vinden we het heiligdom waarin hij verblijft, de ongeziene aanwezigheid van God, die hem bij zijn terugkeer naar Egypte zelfs verlost van de vrees voor de toorn van de koning, die hij eens vreesde, maar die nu machteloos blijkt te zijn. Terwijl hij in het pascha en de besprenkeling van het bloed ook Israël in hetzelfde heiligdom trekt, als verlost van een grotere angst dan die van de koning van Egypte, door datgene wat altijd een teken is geweest van de erkenning van het oordeel over de mens, in datgene wat het voor altijd wegneemt. Op deze wijze zijn de twee hier gegeven illustraties van het geloof met elkaar verbonden.

Het vierde lid geeft ons, als contrast, de ervaring van het geloof en de beproeving van het ongelof, bij de Rode Zee. Voor het geloof opende God de weg, die het ongelof, met het bewijs voor zijn ogen dat hij open was, zocht te bewandelen en zo ten onder ging.

In het vijfde lid levert de val van Jericho opnieuw twee contrasterende voorbeelden van de zwakheid van de mens en de macht van God. De muren van de stad vallen door het geblaas van een bazuin, terwijl Rachab, wier huis op de muur staat die valt, behouden blijft temidden van de verderf die over de ongelovigen komt.

We hebben dus in het zesde lid de tijd na Israëls intocht in het land. Slechts zes namen worden genoemd, en van hen wordt niets specifiek opgetekend, hoewel hun geschiedenis ons bekend is; maar er volgt een lange opsomming van verschillende en contrasterende vormen waarin het geloof in zulke als deze overwon, de meesten zelfs op de weg van het kruis, door wat louter een nederlaag leek. In de laatste plaats worden wij in gedachten meegevoerd naar de tijd van volmaakte vruchtbaarheid waarop zij wachten, totdat ook wij die ontvangen, wij voor wie intussen iets beters is gereserveerd dan zij genoten. Zo herinnert de apostel, op zijn manier van constante aanmoediging en vermaning, deze Hebreëen.

Afdeling 5. (Heb. 12, 13)

De verantwoordelijkheden die uit dit alles voortvloeien.

Onderverdeling 1. (Hebr. 12 - 13:6)

Die van het standvastig volharden in de belijdenis van het geloof.

De laatste twee hoofdstukken, die de laatste afdeling van de brief vormen, drukken de verantwoordelijkheden uit die voortvloeien uit alles wat voor ons is geweest. Deze verdelen zich, bijna net als de hoofdstukken, in twee delen, waarbij eerst gesproken wordt over het standvastig volharden in de belijdenis van hun geloof, door welke moeilijkheden dan ook, en ten slotte over de noodzaak van een beslissende afscheiding van het 'kamp' van het Jodendom.

1. Het eerste deel lijkt opnieuw in zeven onderafdelingen te vallen:

(1) Het eerste spoort aan tot concentratie van energie in het volgen van Hem die, ongeacht de aanmoediging van anderen, het unieke Voorbeeld, de Leider en Voleinder van het geloof is. In de geschiedenissen die overblijven van al deze getuigen, die ons nog steeds omringen, hebben we wat het principe van de weg is; en hij spoort daarom aan om elk gewicht en de zonde die ons zo gemakkelijk belaagt af te leggen, en met geduld de wedloop te lopen die voor ons ligt. Voor een hardloper in een wedstrijd is het noodzakelijk alle

onnodige gewichten af te leggen. Het gewicht en de zonde zijn heel verschillende dingen, hoewel zo nauw met elkaar verbonden, zoals ongetwijfeld het geval is. Een gewicht is iets wat ik opneem als het niet nodig is; niet een plicht, want wat werkelijk een plicht is, is nooit een gewicht.

Mensen kunnen natuurlijk een gewicht oppakken en het verkeerd benoemen als plicht, en de verkeerde benaming zal hen er niet van weerhouden het te vinden wat het werkelijk is. Maar het zou voor God onmogelijk zijn om ons als plicht op te leggen wat op zichzelf noodzakelijkerwijs schadelijk zou zijn. Aan de andere kant belasten het kunstmatige leven van tegenwoordig en de veronderstelde verantwoordelijkheid om zijn positie onder de mensen waar te maken, zulke dingen inderdaad vaak de rug en maken hardlopen bijna onmogelijk. Het hart van een renner ligt aan het einde van de weg, en zijn motto is: 'Vergeet de dingen die achter zijn, en reik naar wat voor is.' Naarmate hij de geest van een racer heeft, zal hij de dingen afmeten aan zijn ene verlangen om vooruitgang te boeken in de race.

Ook hier is het verband met de zonde zeer belangrijk. Het is ongetwijfeld zonde in abstracto, hoewel er zonden zijn die ieder van ons op een speciale manier belagen. Als we het zien als een troep wolven op onze hielen, zouden we gemakkelijk het verband van een gewicht met de zonde moeten inzien. Je moet het gewicht laten vallen om de wolven op afstand te houden. Amalek doodde de meest gehinderden van Israël. Doorgaan op de weg is de manier om te ontsnappen aan verstrikkingen en de noodzaak van een strijd. Christus is het doel; en als onze ogen op Hem gericht zijn, vinden we

tegelijk het volmaakte Voorbeeld en de energie voor de weg. ‘Auteur’ in de gewone versie is hetzelfde woord als we eerder hadden, zowel als ‘Leider’ als ‘Initiatiefnemer’. De weg voor ons is wat Hij ervan gemaakt heeft; en Hij heeft hem voltooid, er zelf helemaal doorheen gegaan. ‘De vreugde die Hem voor ogen stond’ was alles wat de uitkomst moest zijn van Zijn werk, de vrucht van het zwoegen van Zijn ziel; daarvoor ‘verdroeg Hij het kruis, de schande verachtende’. Het kruis zelf kon Hij niet verachten. Met resultaat is Hij gaan zitten aan de rechterhand van de troon van God; en de volledige vergoeding is voor Hem nabij.

(2) Dit introduceert de tweede onderafdeling. Het is niet slechts een race die we moeten lopen, maar een strijd die we moeten voeren. Wij moeten de tegenspraak van de zondaars verdragen zoals Hij die verdroeg. De Hebreëen hadden veel geleden, maar zij moeten, zegt hij, nog niet vermoeid zijn. Zij hadden nog niet, zoals Christus zelf, ‘weerstand geboden tot bloedens toe, worstelend tegen de zonde.’ Natuurlijk is de zonde hier die van buiten en rondom. Het is een ander conflict dan dat in Gal. 5, en natuurlijk ook van dat in Ef. 6. Hier is het vervolging, en niet staan tegen de listen van de duivel, zoals daar. Christus ging de dood in, en zijn volgelingen moeten bereid zijn te doen wat Hij deed; met Hem te lijden, wat de mensen betreft. Het lijden van God, dat wat het kruis voor Hem maakte tot wat het was, heeft Hij alleen verdragen; en er is helemaal geen beker van die aard voor ons; geen verloochening van God, maar juist het tegendeel. Het lijden van de mensen brengt Hem alleen voor ons binnen. ‘Indien men u verwijten maakt om de naam van Christus, zo zijt gij gelukkig; want de Geest der heerlijkheid en van God rust op u.’

(3) Aan de andere kant is er, zoals we in het derde lid vinden, een karakter van lijden van onze kant dat niet van Hem was en kon zijn. Voor ons is er tucht vanwege wat wij zijn, waarbij de beproevingen overigens door God worden overheerst, zodat wij zo deel krijgen aan Zijn heiligheid. Zoals het in Romeinen staat: 'Verdrukking werkt geduld in,' de onderwerping van onze wil aan God; 'en geduld, ervaring,' de ervaring van wat Zijn wil is, - 'en ervaring, hoop.' Het kan zijn dat hier geen positieve mislukking wordt bedoeld. De doorn in het vlees was voor een apostel nodig vanwege de overvloed van de openbaringen die hem waren gedaan, maar natuurlijk ook met het oog op de neiging die in hem, evenals in anderen, aanwezig was om opgeheven te worden. Het was daarom preventief - een sluitend argument tegen die opvattingen van volmaaktheid, die zouden inhouden dat zulke neigingen bij iemand weggenomen worden zolang hij hier is.

Dit was een man die in de derde hemel was geweest, en onuitsprekelijke dingen hoorde, die iemand niet mocht of kon uitspreken; toch had zelfs hij zulk een voorzorg nodig, en moest het worden voortgezet, want zijn gebed om de verwijdering ervan werd niet beantwoord op de verwachte wijze, maar genade deed hem erover triomferen. We moeten er bovendien voor waken - zoals we zien bij het argument van Jobs vrienden, dat nu in sommige kringen uitvoerig als een heilzame christelijke leer naar voren wordt gebracht - dat iemands geestelijke toestand niet wordt afgeleid van zijn lichamelijke toestand. 'Geliefde,' zegt de apostel tegen Gaius, 'ik wens in alles dat het u goed gaat en dat u gezond bent, zoals het uw ziel goed gaat.' Men zou hem nu zeggen dat hij daar weinig moeite mee hoefde te hebben.

‘De Heer’ in het citaat hier in Hebreeën - ‘de kastijding van de Heer’ - is eigenlijk ‘Jehovah’, volgens de gebruikelijke weergave van de Septuagint en van onze gewone versie in het Oude Testament. In 1 Kor. 11 verwijst ‘gekastijd door de Heer’ naar de Heer Jezus. Ook in Petrus begint ‘het oordeel in het huis van God’ met de kastijding. Het ‘huis’ in Petrus is het huis van levende stenen (1 Petrus 2). In regeringszaken is het dus veel met ons als met Mozes op de berg. Op regeringsgebied zijn wolken en duisternis nog steeds om Hem heen. Net als Mozes kunnen wij Hem niet van aangezicht tot aangezicht ontmoeten, maar nadat het voorbij is, zien wij de heerlijkheid van de achterste delen. ‘Daarna brengt zij de vredige vruchten der gerechtigheid voort aan hen’ die, in de duisternis, ‘daardoor geoefend zijn’. De wet was juist zo’n regering van God, maar zonder de openbaring van Zijn aangezicht, zoals die ons nu in Christus is gegeven. Nu, als de wolk er is wat betreft speciale handelingen, dan kennen we toch Hem die achter de wolk is. Oefening is juist over wat Zijn wegen betekenen, en we moeten het niet vreemd vinden als we aan de oefening worden overgelaten. Het is niet de bedoeling dat wij lichtvaardig over alles heen zweven. Wat uit de hand van een Vader komt, heeft een doel en moet niet lichtvaardig worden behandeld. Omdat het de hand van een Vader is, is het doel zegenend, en daarom is er geen reden om eronder te bezwijken.

(4) En zo vermaant hij in de volgende paragraaf, die de praktische wegen benadrukt die God behagen, en waarschuwt tegen vertrek van Hem, volgens de constante stijl van de brief. Er hoeft geen ontmoediging te zijn. Zij moeten de afhangelende handen en de zwakke knieën opheffen. En daarnaast moeten zij rechte wegen maken voor hun voeten, zodat zelfs de kreupelen niet van de weg

worden afgebogen, maar juist van hun kreupelheid worden genezen. Alleen in Gods weg voor ons wordt kracht gevonden, ongeacht de moeilijkheden. Hoe zwakker wij zijn, des te dringender moet ons verlangen zijn om te gaan waar Hij alleen met ons kan zijn; want wat zijn dan alle moeilijkheden? En hier vinden we niet alleen kracht, maar ook genezing. ‘Vrede met alle mensen’ moest ook gezocht worden, niet ten koste van heiligheid, maar in heiligheid, die bij de Heer van de eerste noodzaak is. Zonder dat zal niemand Hem zien, en daarom moeten zij er nauwlettend op toezien dat niemand onder hen werkelijk de genade van God mist, en dat er zo een wortel van bitterheid in hun midden ontspruit, waardoor velen verontreinigd zouden kunnen worden; want helaas hebben wij alles in ons wat ons gevoelig maakt voor een dergelijke besmetting, en de aanwezigheid van het kwaad toont reeds een slappe toestand aan waardoor het kon ontspruiten.

Hoe een enkele handeling het karakter van een man kan ontdekken, zoals bij Esau hier! Voor een beetje voedsel verkocht hij zijn eerstgeboorterecht; en die daad kenmerkte hem als een profaan persoon, iemand die God gewoonlijk buiten zijn gedachten liet. Toch kon hij naar de zegen verlangen, en er ernstig naar zoeken nadat hij het verloren had; net zoals Balaam kon verlangen ‘de dood van de rechtvaardigen te sterven’, terwijl hij er niet aan dacht hun leven te leiden. Zo ‘vond hij geen plaats voor berouw’, want dit had alleen betrekking op de verloren zegen en hield geen oordeel in over zijn wegen voor God. Hij waardeerde de winst van de godsvrucht zonder de godsvrucht, en de natuur van God zou veranderd moeten zijn om hem te bevredigen in datgene wat zijn enige verlangen was.

(5) Nu komen we tot de beschouwing van datgene waartoe het geloof de christen brengt. Het staat in contrast met datgene wat het Judaïsme kenmerkt; echter niet wat het geloof betreft, maar wat de ervaring betreft. Het geloof kan, zoals ons is getoond, de Jood ook iets hebben voorgehouden van hetgeen voor de Christen ligt; maar het punt is, wat heeft de wet gedaan om een ziel te helpen of te belemmeren in dit heerlijke vooruitzicht? En hier voert de apostel hen terug naar het verslag van het begin, zodat allen voor zichzelf kunnen oordelen door de gegeven feiten. Israël kwam op de berg Sinaï, en daar was de natie in de geest gebleven: een tastbare berg inderdaad, en die brandde van vuur van de tegenwoordigheid van God. Daarbij kwam een vreselijke duisternis, waaruit het geluid van een bazuin de aandacht opriep, en dan een Stem die vreselijker was dan alles, hoewel met een duidelijke uitspraak van woorden, maar geen evangelie; want wat was het effect op hen die hoorden en zagen? Zij konden niet aanraken, want zelfs het beest dat aanraakte moest worden gestenigd; en hun schrik was zo groot dat zij smeekten dat het woord niet meer tot hen zou worden gesproken; ja, zelfs Mozes, de bemiddelaar, zei: 'Ik ben zeer bevreesd en beven.' Dat was dus het karakter van die bedeling: duisternis van het aangezicht van God, onduidelijkheid over de toekomst; en wanneer God naderde, was dat slechts om schrik aan te jagen.

Wat een contrast! Over dat geopende heiligdom, de mogelijkheid om te naderen, de belofte die alles verzekert, heeft de apostel al gesproken. Daarom hoeft hij hen nu alleen nog maar het vooruitzicht voor de hemel en voor de aarde voor te houden, dat onbelemmerd aan de horizon van het geloof ligt - de joodse hoop en de christelijke hoop, die slechts in enkele aanrakingen zijn weergegeven, maar die tot in

het oneindige kunnen worden uitgebreid op grond van een groot aantal geschriften. Zijn doel is niet beschrijvend, maar om enkele kenmerken van dit glorieuze tafereel aan te wijzen.

Op aarde eerst de berg Sion, de plaats van Gods keuze in genade toen alles in Israël was afgebroken (Ps. 78:68-70), en dus zijn blijvende rust (Ps. 132:13-14). Van hieruit stijgt hij op naar 'de stad van de levende God, het hemelse Jeruzalem', het overeenkomstige centrum van de hemelse heerlijkheid; wat we niet moeten verwarren, zoals sommigen doen, met de Gemeente zelf, die apart genoemd wordt, bijna direct daarna. Het is het huis van de heiligen, de gangbare gedachte, en de meer juiste. Vervolgens vinden we 'myriaden van engelen, de universele samenkomst', die alle rangen en standen van deze hemelse wezens omvat. En vervolgens 'de vergadering van de eerstgeborenen, wier namen zijn ingeschreven in de hemel', in tegenstelling tot Israël, dat Gods eerstgeboren volk is, ingeschreven op aarde. Dit zijn de ware erfgenamen, de 'broeders', onder wie Christus de Eerstgeborene is in noodzakelijke voorrang. Deze worden dus duidelijk onderscheiden van de reeds genoemde stad van God.

Vervolgens gaan we naar 'God de Rechter van allen', de soevereine verlener van plaats, dienst en beloning aan iedereen. Daarom worden in de heilige stad de zeven, waarvan we zouden verwachten dat ze haar kenmerken, uitgebreid tot twaalf, het getal van de duidelijke goddelijke regering. Zeven is $4+3$, zoals twaalf 4×3 is. De twaalf is dus een uitgebreide zeven; en waar kan de volmaaktheid beter worden verzekerd dan doordat God de absolute heerschappij heeft en Zijn wil de volledige regeling is van alles voor Zijn schepselen?

We hebben dus de ‘geesten der rechtvaardigen, die volmaakt zijn gemaakt’, wat zeker de heiligen van het Oude Testament zijn, die zich als gezelschap onderscheiden van ‘de vergadering der eerstgeborenen’. ‘Rechtvaardigen’ is de natuurlijke titel van de oudtestamentische heiligen, en de ‘geesten der rechtvaardigen’ laten zien, dat zij een gezelschap zijn, dat onder de dood is gekomen, hetgeen niet geldt voor de gehele christelijke vergadering, die hier blijft tot de komst van de Heer. ‘Volmaakt gemaakt’ is voor hen door opstanding, en zal op dezelfde tijd voor hen als voor ons worden volbracht, zoals het laatste vers van het elfde hoofdstuk zegt: ‘opdat zij zonder ons niet volmaakt zouden worden.’

Dan worden wij herinnerd aan het fundament van alle zegen, ‘Jezus, de Middelaar van het nieuwe verbond, en het bloed der besprenging’, waarover reeds uitvoerig is gesproken. Tot deze dingen zijn wij als christenen ‘gekomen’. Dat wil zeggen dat er, voor zover wij kunnen zien, niets tussen hen en ons in staat. Als erfgenamen van God en mede-erfgenamen met Christus hebben ze allemaal met ons te maken, en zijn ze voor ons van volledig persoonlijk belang.

(6) De zesde onderafdeling reikt tot het einde van het hoofdstuk. Het is een van de vele waarschuwingen van deze brief, en herinnert allen eraan dat er een grens is aan het goddelijk geduld. Hoe groot is de verantwoordelijkheid van het weigeren van deze goddelijke Stem die nu in zulke wonderbaarlijke genade uit de hemel spreekt! De Stem op de Sinai deed de aarde schudden, maar nu gaat Hij ‘nogmaals’ niet alleen de aarde, maar ook de hemel doen schudden. Als het maar ‘eenmaal meer’ is, moet dat de verwijdering inhouden van alles wat geschud kan worden, zodat alles daarna absoluut onbewogen blijft.

Hoe gezegend is het dan te weten dat het koninkrijk dat wij hebben ontvangen, behoort tot de dingen die niet kunnen worden geschud! Maar laat ons daarom genade hebben om 'God aangenaam te dienen, met eerbied en godsvrucht; want onze God is een verterend vuur'. Alles wat niet naar Zijn gedachten is, is voorbestemd om in dat vuur te vergaan.

(7) In het zevende lid voegt de apostel enige woorden van vermaning toe over de invulling van de aanvaardbare dienst aan de kant van hen die op de door God geschapen aarde zijn, hoewel zij ontregeld zijn door de zonde en alles wat daarmee samenhangt. Ze zijn van zeer eenvoudige aard, en behoeven geen uitleg om ze begrijpelijk te maken. Hij dringt aan op de voortzetting van de broederlijke liefde, de handhaving van de gastvrijheid, het meeleven met hen die gevangenschap of letsel van welke aard dan ook ondergaan, als zijnde zelf ook in het lichaam. Hij dringt aan op het in ere houden van wat God in het begin had ingesteld, en dat de manier van leven zonder begeren zou zijn, tevreden met wat God hier het beste voor hen zou vinden, waarbij het voldoende is te weten dat Hij beloofd heeft de Zijnen nooit te verlaten, zodat zij zouden kunnen zeggen, in onbevreesde afhankelijkheid van Hem als hun Helper, dat zij niet zouden vrezen wat de mens hen zou kunnen aandoen.

Onderverdeling 2. (Hebr. 13:7-25)

Afscheiding van het Jodendom om absoluut te zijn.

Nu hebben we het laatste woord, dat de christen absoluut van het Jodendom moet scheiden. Izaäks speentijd is ten einde, en de slavin

en haar zoon moeten uit het huis verstoten worden. Hij begint met hen te spreken over de nu overleden leiders die tot hen het woord van God hadden gesproken, en gezien het onderwerp van hun gesprek moesten zij hun geloof navolgen. Leiders zullen er altijd zijn, en goed als het hun geloof is, dat hen voorgaat op anderen. Maar het geloof moet in het woord van God staan, en dit hebben om zich tegenover anderen te rechtvaardigen. Dus ware leiding is altijd door het Woord, en dit is wat voorkomt dat volgen een louter volgen van mensen is. Anders kunnen we gemakkelijk afdwalen op het pad van zeer goede mensen. Petrus leidde Barnabas op deze manier op een dwaalspoor. Paulus zegt: 'Volg mij,' maar hij voegt eraan toe: 'zoals ik Christus volg.'

Christus is de volheid van dit Woord; en het effect van de ware bediening is altijd, noodzakelijkerwijs, Hem te verheffen. Christus is het ook die, zoals we aan het begin van de brief zagen, ons de volledige openbaring van God heeft gebracht, in tegenstelling tot alle vroegere, fragmentarische mededelingen. Er kan dus niets meer volgen - geen toevoeging aan Hem. Hij is Israëls Jehova, de onveranderlijke God, altijd één met zichzelf, 'dezelfde gisteren, vandaag en voor altijd'. Christus is dus de maatstaf van alle ware rijkdom voor Zijn volk, de toets van alle ware leer, het voorwerp van alle ware geloof; maar omdat dit zo is, is Hij het voorwerp van Satans voortdurende vijandschap, wiens niet-afflatende arbeid het is om die verschillende en vreemde leringen te weven die, hoe tegenstrijdig ze ook mogen zijn, voor de natuurlijke smaak een verscheidenheid aan wegen presenteren waardoor mensen van de ene ware Weg kunnen afdwalen; en, van al deze wegen, zijn ongetwijfeld de meest succesvolle diegene die, nu

het voorgoed terzijde is geschoven, willen herinvoeren wat vanaf het begin de weg van de mens is geweest.

Het Jodendom was de beproeving van die weg. Zo leek het inderdaad de goedkeuring van God zelf te krijgen, maar de ware toedracht werd er altijd duidelijk in aangegeven, en de vinger wees onmiskenbaar verder dan zichzelf naar Christus, naar het nieuwe verbond dat het oude vervangt en de tijd van wederopbouw van alle dingen door Zijn handen. Wat een triomf van satanische vaardigheid om uit het Judaïsme juist dat louter menselijke element te halen dat op de proef was gesteld en veroordeeld, de veroordeling negerend, en de vinger in feite te laten wijzen naar dit als de door God aanbevolen weg van zegening; de schaduw te maken tot de substantie en de naam van Christus te stempelen op de inslag van de antichrist!

Dit bastaardjodendom, zoals we dat vandaag de dag zien in het Romanisme en verwante systemen, is het bewijs van de noodzaak van zo'n beslissende afscheiding van het Joodse kamp als de apostel hier benadrukt. In zijn waarschuwing tegen verschillende en vreemde leringen is het duidelijk dat hij dit bijna volledig in gedachten heeft, want het is inderdaad, in sommige van zijn vormen, het enige religieuze schema dat de mensen van nature aanvaarden en goedkeuren. 'Want het is goed,' zegt hij, 'dat het hart wordt opgericht met genade en niet met vlees, dat degenen die zich daarmee bezighouden niet heeft geprofiteerd.'

Het aannemen van het rechtssysteem betekent de vervanging van de wet door genade, het aardse door het hemelse, het vleeselijke door het geestelijke, de degradatie van een uit de wereld geroepen vergadering tot een louter heterogene samenkomst, de 'synagoge van Satan'. Voor

de gelovige die erin verstrikt is geraakt, betekent het onzekerheid in plaats van zekerheid, twijfel in plaats van vrede, gebondenheid in plaats van vrijheid; in plaats van gemeenschap met God het gesis van de slang. Genade is het enige dat angst kan verwerpen, zonde kan overwinnen en de soevereiniteit van God over het menselijk hart kan vestigen. Geen wonder dus dat elke vorm van bespotting ervan wordt gemaakt, elke vorm van verzet ertegen wordt uitgeput. Maar het beroep dat de apostel hier op de ervaring doet, zal door elke eerlijke en geoefende ziel gerechtvaardigd worden.

De apostel gaat meteen over tot zijn punt. 'Wij hebben een altaar waarvan zij, die de tabernakel dienen, niet mogen eten.' Hij stelt nu de inhoud tegenover de schaduw, en hij gebruikt natuurlijk de taal van de tabernakel in zijn aandringen dat de werkelijkheid niet in de schaduw is. 'Wij hebben een altaar,' zegt hij, dat de tabernakel niet kan leveren; en een offer, waarvan zij die het dienen geen recht hebben om deel te nemen. Het is het vredeoffer waarover hij spreekt, want dat was het enige offer waarin heel Israël gemeenschap kon hebben met het altaar; maar het vredeoffer suggereert meteen al het verschil waarvoor hij heeft gepleit. Vrede! werd die ooit gemaakt door deze voortdurende offers? De gemeenschap met God, in hoeverre kon die worden genoten door hen voor wie God zich achter een onherkenbaar voorhangsel bevond, wonend in een dikke duisternis? Het altaar zelf, het altaar dat de gave heiligt, was de gestalte van Christus in eigen persoon. Wat anders kon Zijn gave heiligen dan wat Hij was die het aanbood? Waar hadden de mensen van de tabernakel Christus dan neergezet? En hoe konden zij gemeenschap hebben met het altaar, die het Altaar zelf hadden geweigerd?

Zij hadden inderdaad gedaan wat hun typen aangaven. Want elk zondoffer waarvan het bloed door de hogepriester voor de zonde naar de heilige plaatsen werd gedragen, werd buiten het kamp verbrand; en zo 'leed Jezus, opdat Hij het volk zou heiligen met zijn eigen bloed, buiten de poort' van de heilige stad. Het was een van die tekenen van een diepere werkelijkheid die samen het ware karakter van het kruis verkondigden. Buiten de poort, in de mysterieuze duisternis, hangend aan een boom, werd hier het ware zondoffer verkondigd, van God verlaten als onder de vloek voor de zonde; en dit was de diepste noodzaak voor verzoening.

Maar als dit nodig was voor de heiliging van het volk, dan was het falen van het wettelijke systeem, met al zijn uitgebreide voorzieningen voor die heiliging, duidelijk. De wet was zwak door het vlees. Niets kon de mens in het vlees verbeteren om hem voor God aanvaardbaar te maken. Zet hem onder de meest gunstige omstandigheden, 'de geest van het vlees is niet onderworpen aan de wet van God, en kan dat ook niet zijn;' sterker nog, het is 'vijandschap tegen God'. Hiervoor kan niets anders dan het oordeel bij Hem baten. Dat oordeel is wat het kruis uitdrukt; maar daarmee wordt dus noodzakelijkerwijs het hele rechtssysteem opzij gezet. Het 'kamp' is gewoon het volk op die wettelijke voet, en het wordt opgegeven. Alle genade van God voor de mens wordt gevonden in het kruis, en dus daarbuiten; en alle heerlijkheid van God wordt daar ook gevonden.

De heerlijkheid van God was al eerder buiten. Na het gouden kalf, toen het wettelijke verbond, in zijn eerste vorm van zuivere wet, was geëindigd met de eerste tafelen, had Mozes de tabernakel genomen

en deze buiten het kamp, ver van het kamp, neergezet, en daar daalde de wolk van dienende heerlijkheid neer en sprak de Heer met Mozes.

Toen, na een veel langere beproeving, het wettelijk verbond, in zijn vorm van gemengde wet en genade, slechts had laten zien dat de mens zowel 'zonder kracht' als 'goddeloos' was, ten tijde van de Babylonische gevangenschap, werd de heerlijkheid door de profeet Ezechiël opnieuw gezien om zijn vertrek te nemen uit het midden van het volk, en werden stad en tempel aan de verwoesting overgegeven.

Nu voor de derde keer, voor iemand die het gezien heeft in het gezicht van Jezus, is de heerlijkheid buiten, en nu onder verwijt. 'Laat ons daarom uitgaan naar Hem buiten de legerplaats,' zegt de apostel, 'Zijn smaad dragend; want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken er een die komen zal.' Onze gezichten zijn niet eens gericht op het toekomstige Sion, maar op 'Jeruzalem dat boven is, dat onze moeder is.'

Wij zijn priesters van het heiligdom, maar het is het hemelse; en het koperen altaar is voor ons weggedaan. De offers zijn daar opgehouden, want de deugd van het ware Offer blijft voor altijd. Ons enige altaar is nu het gouden altaar van het heiligdom, dat nog steeds Christus is, en door Hem moeten wij 'voortdurend het lofoffer aan God brengen, d.w.z. de vrucht van de lippen, Zijn naam belijdend'. Er is een andere vorm van dit offer - 'goed te doen en niet te vergeten, want met zulke offers heeft God een welbehagen.' Hoe mooi is dit als uitdrukking van een christelijk leven! Hoe volmaakt toont het de waarde van Christus' ene werk voor ons, terwijl het aan ons praktische leven zijn hoogste karakter geeft! Ons werk is niets

anders dan lof - een dankoffer; en zo is de lof van ons hele leven het offer waarmee God tevreden is.

‘Binnen het voorhangsel’ en ‘buiten het kamp’ gaan noodzakelijk samen; - noodzakelijk, want de ware hemelse tabernakel heeft altijd buiten gestaan. Hoewel het Judaïsme in strikte zin is wat hier bedoeld wordt, valt elk rechtssysteem hier in principe onder. In strikte zin is er inderdaad geen echte terugkeer naar het jodendom; niemand kan het in ere herstellen of teruggaan naar waar de profeten en heilige mannen van vroeger waren. Dat is onmogelijk. Het terugbrengen ervan in het christendom was, zoals de Heer zelf ons heeft geleerd, slechts het maken van een ‘synagoge van Satan’. Natuurlijk moeten we bedenken dat mensen nu worden opgevoed in systemen van een dergelijk karakter, en dat velen van het volk van de Heer daarin verstrikt zijn geraakt. Zij zijn als degenen die in Thyatira onder de vrouw Jezebel leden, terwijl zij geen kinderen van Jezebel waren; en wij moeten hetzelfde onderscheid maken als de Heer daar doet. Het systeem is natuurlijk niet minder slecht door het verstrijken van de eeuwen, eerder het omgekeerde.

De apostel sluit nu af met enkele korte vermaningen, vermengd met gebed, en waaraan een paar woorden van groet worden toegevoegd.

Hun gidsen of leiders worden opnieuw genoemd, nu de levende; en zij worden aangespoord hen te gehoorzamen als degenen die waken over hun zielen. Dit is duidelijk niet officieel, maar iets waartoe de liefde zou aanzetten, en wat onder ons gevonden zou moeten worden als de oprechte hartelijkheid van een overblijfsel ons kenmerkt, wat de gebroken toestand der dingen ook moge zijn. ‘Als degenen die rekenschap moeten afleggen’ betekent natuurlijk voor zichzelf - hun

eigen gedrag als zorg voor de zielen van anderen; maar dat houdt de toestand in van degenen voor wie zij waken; zodat de onrendabiliteit die er voor hen in zou kunnen zitten, gemakkelijk te begrijpen is. Hoevelen van ons erkennen een dergelijke verantwoordelijkheid voor de zielen van anderen?

De apostel zoekt dan hun gebeden als iemand met een goed geweten, die in alles eerlijk wil leven - woorden van wonderlijke nederigheid, gezien de man die spreekt. En dan breekt hij uit in een gebed voor hen, geheel in de lijn van zijn gedachten in deze brief - dat zij volmaakt mogen worden in elk goed werk om de wil van God te doen'. Het is het bloed van het verbond waarover hij spreekt als het fundament van alles. Hierdoor hebben wij een 'Grote Herder der schapen', die voor ons uit de dood is opgewekt; en het is 'de God des vredes', waarvan dit de vrucht is, die Hem heeft opgewekt. Vrede is de vrucht die door Hem aan het kruis voor ons is bewerkt - een vrede van geweten, waarvan het morele effect vrede is in hart en leven - een vrede die een ware verzoening is van de mens met God, een aannemen van het zachte juk van Christus en het leren van Hem die zachtmoedig en nederig van hart was, om zo rust te vinden voor de ziel. Hiervoor heeft de God van de vrede gewerkt - de heerlijke harmonie waarin Hij in die relatie tot zijn schepselen staat die Hem alleen kan bevredigen. Het is een vrede waarin hart en leven opgaan in aanbidding, en zo wordt de natuurlijke voltooiing van Hebreëen zelf gevonden in zo'n gebed. Hij smeekt hen het woord van vermaning (dat de hele brief is), dat, als het slaat op Joodse vooroordelen, zo'n vergoeding van zegen in zich draagt, te ondergaan.

De brief sluit af met de gebruikelijke begroetingen.

Bijlagen

Bron

3-2c Hebrews. The Notes from the Numerical Bible. 3 The Pauline Epistles

Publishers: Loizeaux Brothers, 1 East 13th Street, New York. The Bible Truth Press, New York.

https://www.stempublishing.com/authors/FW_Grant/Numerical_Bible/

Vertaald met www.DeepL.com/Translator door Adrie Straver (2023).

Enkele vertaalcorrecties door: Adrie Straver / Jan Paul Spoor

Volgorde en indeling van de Bijbelboeken

Het Oude Testament

1. DE WET

1. Genesis
2. Exodus
3. Leviticus
4. Numeri
5. Deuteronomium

2. DE HISTORISCHE BOEKEN

1. Jozua
2. Richteren
Ruth
3. Koningen
Eerste boek (Samuel)
Tweede boek (Koningen)
4. Gevangenschap boeken
Ezra
Nehemia
Esther
5. Kronieken

3. DE PROFETEN

1. Jesaja
2. Jeremia
Klaagliederen
3. Ezechiël
4. Daniel
5. De kleine Profeten
  1. *Hosea; Amos; Micha*
  2. *Joel; Obadja; Jona*
  3. *Nahum; Habakkuk; Zefanja*
  4. *Haggai; Zacharia; Maleachi*

4. DE PSALM BOEKEN

1. De Psalmen
2. Job
3. Hooglied
4. Prediker
5. Spreuken

Het Nieuwe Testament

1. DE EVANGELIEËN

1. { Mattheüs
   { Markus
   { Lukas
2. Johannes

2. DE HANDELINGEN

3. DE BRIEVEN VAN PAULUS

- { Romeinen
   { Galaten
1. { Efeziërs
   { Kolossenzen
   { *Filemon*
   { Filippenzen

   { Thessalonicenzen
   { *Eerste brief*
   { *Tweede brief*
   { Korinthiërs
   { *Eerste brief*
2. { *Tweede brief*
   { Hebrëëën
   { Timotheüs
   { *Eerste brief*
   { *Tweede brief*
   { Titus

4. DE ALGEMENE BRIEVEN

1. Petrus
Eerste brief
Tweede brief
2. Jakobus
3. Johannes
Eerste brief
Tweede brief
Derde brief
4. Judas

5. OPENBARING

Betekenis van de cijfers

De reden voor de betekenis moet worden gezocht in eerdere delen, met name in

Bijlage II. in het boek over de Psalmen.

- 1** Eenzaamheid, singulariteit, uniciteit; eenzaamheid, onvruchtbaarheid. Toereikendheid, macht, onafhankelijkheid, trots, rebellie. Identiteit, onveranderlijkheid, consistentie, eeuwigheid, waarheid, kennis.
- Eenheid* Eenheid, eenheid, harmonie, gelijkmoedigheid, integriteit, rechtschapenheid, gehoorzaamheid, overeenstemming, vrede.
- Voorrang* Suprematie, leiderschap, heerschappij; begin, oorzaak, gelegenheid, bron, stichting, grond, pleidooi.
- Combinaties van betekenissen* Leven, persoonlijkheid, wil. Keuze, verkiezing. Genade. God, Almachtig, Eeuwig, Jahweh, Vader.
- 2**
- Relatie* Hulp, ondersteuning, bevestiging, zekerheid, competente getuigenis. Detachering, behoud, bevrijding, redding. Dienst. Toevoeging, toename, groei; vooruitgang, beweging, activiteit. Gehechtheid, liefde, verlangen, gebed. Vereniging, partnerschap, gemeenschap.
- Tweede* Afhankelijkheid, geloof. Minderwaardigheid, nederigheid, vernedering, onderwerping.
- Vershil* Diversiteit, contrast; tegenstrijdigheid, oppositie, conflict, vijandschap. Dubbelzinnigheid, dubbelhartigheid, bedrog.
- Deling* Scheiding, analyse, differentiatie, onderscheidingsvermogen; oordeel, wijsheid; zicht. Verval, dood, ontbinding. Christus, tweede persoon, God en mens, tweede mens, woord van God, getuige, Verlosser, Dienaar. Kruis. Ziel. Vrouw.
- 3**
- Drie dimensies* Stevigheid; werkelijkheid, verwerkelijk, vervulling, volheid; manifestatie. Heiligdom; glorie, lof. Naam.
- Drie rechte lijnen omsluiten een ruimte* Apart zetten voor een doel; specialisatie, heiliging, heiligheid; transformatie. Woonplaats, bezit, deel. Huwelijk. Verbod.

<i>De derde lijn van een driehoek keert terug naar de eerste</i>	Opstanding; terugkeer, opwekking, herstel; reproductie. Geest.
4	Toegeeflijkheid, zwakte; zachtmoedigheid, barmhartigheid. Falen, testen; ervaring; vergankelijkheid, verandering. Schepsel, aarde, wandel op aarde, wereld.
5	God in de regering; capaciteit, verantwoordelijkheid, oefening, weg en einde; voorwaarden. Zwak met de Sterke; Mens met God; Immanuël.
6	Manifestatie van de volheid van het kwaad. Werkweek; limiet, discipline; meesterschap, overwinnen.
7	Volledigheid, perfectie; rust.
8	Nieuw in tegenstelling tot het oude.
10	Gewoon 5 maal 2
12	De duidelijke heerschappij van God.